THE

SANGITAMALA.

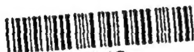
સંગીતમાળા.

પ્રથમ ગુચ્છ.

R. B. T.

સંવત્ ૧૯૫૫. સન ૧૮૯૯.

ના ।

BHAVNAGAR STATE PRINTING PRESS
AND
THE "TIMES OF INDIA" PRESS,
BOMBAY.

પ્રસ્તાવના.

સર્વને વિદિત છે કે, 'સંગીત' એ સર્વ વ્યાપક જગન્નિયંતાનો પવિત્ર આત્મા છે. તેના અલૌકિક પ્રભાવને લીધે અનાદિકાળથી ભારતભૂમિના ભૂપતિઓ અને આર્ય વિદ્વાનો તેની અંતરંગ ઉપાસના કરતા આવ્યાછે. મનોહર સંગીતદ્વારા કરેલો સદ્‌બોધ મનોવૃત્તિપર એવી ઉત્તમ અસર કરેછે કે, હૃદય રસમય અને નિર્મળ થતાં તેમાંથી ઉત્તમતાનો પ્રભાવ પ્રકાશી નિકળેછે. સંગીતના સુમધુર રાગ રસની સાથે યોજેલી કોમળ કવિતા સાંભળનાર અને ગાનાર બેઉને રસમાં મત્ત બનાવી દેછે. જનવ્યવહારની સુધારણા થાય તેવા નીતિ, શૃંગાર કે વૈરાગ્ય સાથે સુઘટિત કરેલી સુંદર કવિતાનો દિવ્ય આત્મા સંગીત છે. મનોહર ભાવ ભરી અને લાલિત્ય યુક્ત સંગીતની વાણી કંઠ ભંગીના ગુણથી સહૃદય રસિકોને વિશેષ આનંદ આપેછે.

સંગીતના આવા અનેક દિવ્ય ગુણો જોઇ આ લઘુ પુસ્તક લખવામાં આવેલુંછે. તેના ભિન્ન ભિન્ન પ્રકરણોમાંથી જનસમૂહને વિવિધ સાર લેવાનો છે. આ સંસારમાં આવી અનેક અપરાધ કરનાર મનુષ્યને ક્ષણે ક્ષણે મંગળમય પ્રભુની મનોહર મૂર્ત્તિનું ધ્યાન અને સ્તુતિ કરવાની જે આવશ્યતા છે તે ભક્તિરસ પ્રધાન પ્રથમ પ્રકરણ સૂચવે છે. નીતિ વ્યવહારમાં પ્રશંસા કરવા યોગ્ય જે કુસંગીનો ત્યાગ, અસત્યનો તિરસ્કાર, સતીધર્મનો પ્રભાવ, સત્પુત્રનો ધર્મ, અને અનુપમ મિત્રતાના ગુણ, તે સદ્‌બોધ પ્રકરણથી જાણવાના છે. ગૃહસ્થાશ્રમમાં રહેલા વિવાહિત દંપતીના શુદ્ધ અને પવિત્ર પ્રેમનો ચિતાર તથા અદ્‌ભુતં વીર

ક્ષત્રીયોના પરાક્રમી તેજનો મહિમા, **શૃંગાર** અને **વીરરસ**ના પ્રકરણથી સ્ફુટ રીતે સમજવાનો છે. આ ફાની દુનિયાની મોહમાયામાં મસ્ત થયેલા અને ચંચળ મનના વેગથી દોરાઇ જતા મનુષ્યોને પોતાના આત્માના શુદ્ધ સ્વરૂપનું ભાન થાય, તેવા હેતુને પોષણ કરવાને **આત્મબોધ**નું ઉત્તમ પ્રકરણ નાંખેલુંછે. છેવટે અનંત આનંદ પ્રગટ કરવા પ્રજારંજક નીતિમાન્ રાજાની ઉપર અને તેમના પવિત્ર રાજકીય મંડળ ઉપર આશીર્વચન રૂપે પ્રગટ થયેલો પ્રજાનો પવિત્ર પ્યાર **આશીર્વચન**ના પ્રકરણથી બતાવી આ લઘુ લેખનો પ્રથમ ભાગ (ગુચ્છ) સમાપ્ત કરવામાં આવ્યોછે ઘણે ભાગે ગાયનની કવિતાના અર્થની યોજના પ્રાચીન ઇતિહાસના ચમત્કારી ચરિત્રના જુદા જુદા પ્રસંગને ઉદ્દેશીને રચેલીછે, જે ગાયનની શરૂઆતમાં સ્ફુટ રીતે જણાવવામાં આવેલછે.

સંગીતના વિદ્વાનોની જે નિયમાનુસારેં પદ્ધતી (નોટેશન) તેના સંપૂર્ણ લક્ષણ સાથે પરંપરાથી પ્રવર્તમાન છે, તે પ્રત્યેક ગાયનની સાથે આપી તેના રાગ તાલનું સ્પષ્ટીકરણ કરી એવી યોજના કરી છે કે, જેથી દરેક રાગ રસિક જિજ્ઞાસુ પોતાની મેળે તેના નિયમો જાણી તે ગાયનનું સર્વ રહસ્ય સ્ફુટ રીતે જાણી શકશે.

આ પ્રમાણે આ લઘુ લેખનો હેતુ જાણી કોઇપણ પરમાર્થ સાધક, ભક્તિમાન આસ્તિક શિરોમણી સજ્જન પુરૂષ આ **સંગીતમાળા**ના પ્રથમ ગુચ્છને સમદૃષ્ટિથી આદર આપી તેનો ઉપયોગ કરવા ઊત્સાહ બતાવશે, તો આ લઘુ ગ્રંથ યોજનાર અલ્પ સમયમાંજ તેનો **દ્વિતીય ગુચ્છ** બહાર પાડવાને પૂર્ણ હિંમત ધરશે. એટલુંજ નહિં પણ તે પોતાનો શ્રમ સફળ થયેલો ગણી આત્માને કૃતાર્થ માનશે.

"તથાસ્તુ."

નોટેશનની સૂચના.

નોટેશન.—માત્ર જોઇને ગાવું અથવા વગાડવું તેને માટે નિશાનીઓથી બનેલા એક ધોરણને **નોટેશન** કહી શકાય.

ગાવા અથવા વગાડવામાં મુખ્ય સ્વર અને કાળની અગત્ય છે, જેમકે હારમોનિયમમાં આપણે કોઈ ગાયન વગાડીએ તો ગાયનના શબ્દો વગાડતા નથી, પણ શબ્દોમાં આવતા ઉંચા નીચા સ્વરને તેની ગતિ પ્રમાણે વગાડીયે છીએ, તેથી નોટેશનમાં પ્રથમ સ્વર અને કાળની નિશાનીઓની જરૂર છે.

સ્વર.—ગાવા અથવા વગાડવામાં કામ લાગે એવા મુખ્ય સ્વર સાત છે, જેને શુદ્ધ સ્વર કહેછે. તેને અનુક્રમે **સા, રી, ગ, મ, પ, ધ, ની** એવા નામથી ઓળખીએ છીએ. આ સાત શુદ્ધ સ્વરને કોઇપણ નિશાની આપવામાં આવશે નહીં.

તે સિવાય એના પેટા સ્વર પાંચ છે. જેમાંના ચાર કોમળ અને એક તીવ્ર છે. સાત શુદ્ધ સ્વરમાં **"સા"** અને **"પ"** તે બે સ્વર અચળ છે, એટલે તેનું તીવ્ર કોમળ રૂપ થઈ શકતું નથી, અને બીજા પાંચ સ્વર ચળિત છે, એટલે તેનું ધ્વનિમાં ભિન્નપણું થાય છે. પાંચ ચળિત સ્વરોમાં **રી, ગ, ધ, ની,** તે ચાર સ્વરો કોમળ થઈ શકેછે, અને તે કોમળ સ્વરની ઓળખાણ માટે તે સ્વર પાસે ઇંગ્રેજી (f) એફ અક્ષરનું લીલી શાહીથી નિશાન મૂકવામાં આવશે, જેમકે **રી** f **ગ** f **ધ** f **ની** f

બાકી રહેલો ચળિત એક સ્વર—એટલે મધ્યમ સ્વર તીવ્ર થઈ શકેછે, કોમળ થઈ શકતો નથી, કારણકે જે શુદ્ધ મધ્યમ છે તેજ કોમળ છે, માટે આવા તીવ્ર સ્વરની પાસે ઇંગ્રેજી (S) એસ અક્ષરનું લાલ શાહીથી ચિન્હ કરવામાં આવશે, જેમકે **મS.**

ચાર કોમળ, એક તીવ્ર અને સાત શુદ્ધ સ્વર મળી બાર સ્વરોના સમૂહને એક **'સપ્તક'** કહેછે. ગાવા અથવા વગાડવામાં ઘણુંકરી આવાં ત્રણ સપ્તકોની જરૂર હોયછે, જેને **મંદ્ર, મધ્ય** અને **તારસપ્તક** કહેછે. એમાં મધ્ય સપ્તકના કોઈ સ્વરને કાંઈ પણ નિશાન આપવામાં આવશે નહીં, અને મધ્ય સપ્તકથી ઉતરતા એક સપ્તકના દરેક સ્વરને એટલે મંદ્ર સપ્તકના સ્વરો નીચે લીલી શાહીથી (′) આવું ચિન્હ મૂકવામાં આવશે, જેમકે ની, ધ, પ, મ, ગ, રી.

મધ્ય સપ્તકથી એક સપ્તક ચઢતા દરેક સ્વરને એટલે તારસપ્તકના દરેક સ્વરની ઉપર (′) આવું નિશાન લાલ શાહીથી મૂકવામાં આવશે, જેમકે સા, રી, ગ, મ, વિગેરે.

ઉપર બતાવેલ બાર સ્વરોમાંથી હરકોઈ જે સ્વરો નોટેશનમાં ગોઠવાએલા હોયછે, તે અમુક કાળની ગતિના પ્રમાણમાં હોયછે. આ પ્રમાણ મુખ્ય (૬) છે. તેઓનાં નામ:—**૧ કાકપદ, ૨ દ્વિગુરૂ, ૩ ગુરૂ, ૪ લઘુ, ૫ દ્રુત, ૬ અનદ્રુત** અથવા **વિરામ.** આ પ્રમાણોનો હિસાબ એમ છે કે, એક કાકપદના બે દ્વિગુરૂ થાયછે, તેમ એક દ્વિગુરૂના બે ગુરૂ, એક ગુરૂના બે લઘુ, એક લઘુના બે દ્રુત, અને એક દ્રુતના બે અનદ્રુત થાયછે.

હવે ઉપર કહેલાં પ્રમાણોનું બંધારણ માત્રા ઉપર રહેલુંછે. સામાન્ય રીતે લઘુની એક માત્રા ગણાયછે, તો ગુરૂની બે, દ્વિગુરૂની ચાર, કાકપદની આઠ, દ્રુતની

અડધી અને અનદ્રુત—એટલે વિરામની પા માત્રા થાયછે. નોટેશનમાં દ્રુતની નિશાની (,) આવી રાખવામાં આવીછે, અને અનદ્રુતની નિશાની (') આવી રાખવામાં આવીછે.

એક લઘુ સ્વરમાં સરખા ભાગે બે સ્વરો હશે, એટલે અડધી અડધી માત્રાનાં બે સ્વરો હશે, તો તે બે સ્વરો વચ્ચે કોમાનું એકજ ચિન્હ મૂકવામાં આવશે, જેમકે **સા , રી ગ , મ** વિગેરે.

એક લઘુ સ્વરમાં સરખા ભાગે ચાર સ્વરો હશે—એટલે પા પા માત્રા સુધી સ્વરો લંબાવવાના હશે—તો તેઓ દરેક સ્વર પાસે (') આવું ચિન્હ મુકવામાં આવશે, જેમકે **સા ‘ રી ‘ ગ ‘ મ ‘** વિગેરે.

એક દ્રુત અને એક અનદ્રુત મળી એક **દ્રુતવિરામ** એટલે પોણી માત્રા થાયછે, તેનું ચિન્હ (;) આવું રાખવામાં આવ્યુંછે.

એક લઘુ અને એક અનદ્રુત મળી **લઘુવિરામ**—એટલે સવા માત્રા થાયછે; તેમ એક લઘુ અને એક દ્રુત મળી **લઘુદ્રુત** એટલે દોઢ માત્રા થાયછે; એક લઘુ, એક દ્રુત, અને એક અનદ્રુત મળી એક **લઘુદ્રુતવિરામ**—એટલે પોણીબે માત્રા થાયછે. એવી રીતે પા પા માત્રા ચઢતાં ચઢતાં છેવટ **કાકપદ** સુધી થઇ શકેછે, તેઓને **મિશ્રાંગ** કહેછે, જેની નિશાનીઓ આગળ સમજાવવામાં આવશે.

આવા કાળનાં પ્રમાણો નિયમિત આવવાથી **તાલ** થાયછે. તે વિષે સંસ્કૃત-કોષકાર અમરસિંહ કહેછેકે "ताल: कालक्रियामान:" "કાળની ક્રિયાનું માન—એટલે માપ તેનું નામ તાલ." તાલનું બંધારણ માત્રાઓ ઉપર રહેલુંછે. કોઇ તાલમાં

બાકી રહેલો ચળિત એક સ્વર—એટલે મધ્યમ સ્વર તીવ્ર થઈ શકેછે, કોમળ થઈ શકતો નથી, કારણકે જે શુદ્ધ મધ્યમ છે તેજ કોમળ છે, માટે આવા તીવ્ર સ્વરની પાસે ઇંગ્રેજી (S) એસ અક્ષરનું લાલ શાહીથી ચિન્હ કરવામાં આવશે, જેમકે **મS.**

ચાર કોમળ, એક તીવ્ર અને સાત શુદ્ધ સ્વર મળી બાર સ્વરોના સમૂહને એક **'સપ્તક'** કહેછે. ગાવા અથવા વગાડવામાં ઘણુંકરી આવાં ત્રણ સપ્તકોની જરૂર હોયછે, જેને **મંદ્ર, મધ્ય** અને **તારસપ્તક** કહેછે. એમાં મધ્ય સપ્તકના કોઈ સ્વરને કાંઈ પણ નિશાન આપવામાં આવશે નહીં, અને મધ્ય સપ્તકથી ઉતરતા એક સપ્તકના દરેક સ્વરને એટલે મંદ્ર સપ્તકના સ્વરો નીચે લીલી શાહીથી (/) આવું ચિન્હ મૂકવામાં આવશે, જેમકે ની, ધ, પ, મ, ગ, રી.

મધ્ય સપ્તકથી એક સપ્તક ચઢતા દરેક સ્વરને એટલે તારસપ્તકના દરેક સ્વરની ઉપર (/) આવું નિશાન લાલ શાહીથી મૂકવામાં આવશે, જેમકે સા, રી, ગ, મ, વિગેરે.

ઉપર બતાવેલ બાર સ્વરોમાંથી હરકોઈ જે સ્વરો નોટેશનમાં ગોઠવાએલા હોયછે, તે અમુક કાળની ગતિના પ્રમાણમાં હોયછે. આ પ્રમાણ મુખ્ય (૬) છે. તેઓનાં નામ:—**૧ કાકપદ, ૨ દ્વિગુરૂ, ૩ ગુરૂ, ૪ લઘુ, ૫ દ્રુત, ૬ અનદ્રુત** અથવા **વિરામ.** આ પ્રમાણોનો હિસાબ એમ છે કે, એક કાકપદના બે દ્વિગુરૂ થાયછે, તેમ એક દ્વિગુરૂના બે ગુરૂ, એક ગુરૂના બે લઘુ, એક લઘુના બે દ્રુત, અને એક દ્રુતના બે અનદ્રુત થાયછે.

હવે ઉપર કહેલાં પ્રમાણોનું બંધારણ માત્રા ઉપર રહેલુંછે. સામાન્ય રીતે લઘુની એક માત્રા ગણાયછે, તો ગુરૂની બે, દ્વિગુરૂની ચાર, કાકપદની આઠ, દ્રુતની

અડધી અને અનદ્રુત—એટલે વિરામની પા માત્રા થાયછે. નોટેશનમાં દ્રુતની નિશાની (,) આવી રાખવામાં આવીછે, અને અનદ્રુતની નિશાની (') આવી રાખવામાં આવીછે.

એક લઘુ સ્વરમાં સરખા ભાગે બે સ્વરો હશે, એટલે અડધી અડધી માત્રાના બે સ્વરો હશે, તો તે બે સ્વરો વચ્ચે કોમાનું એકજ ચિન્હ મૂકવામાં આવશે, જેમકે **સા , રી ગ , મ** વિગેરે.

એક લઘુ સ્વરમાં સરખા ભાગે ચાર સ્વરો હશે—એટલે પા પા માત્રા સુધી સ્વરો લંબાવવાના હશે—તો તેઓ દરેક સ્વર પાસે (') આવું ચિન્હ મુકવામાં આવશે, જેમકે **સા ' રી ' ગ ' મ '** વિગેરે.

એક દ્રુત અને એક અનદ્રુત મળી એક **દ્રુતવિરામ** એટલે પોણી માત્રા થાયછે, તેનું ચિન્હ (;) આવું રાખવામાં આવ્યુંછે.

એક લઘુ અને એક અનદ્રુત મળી **લઘુવિરામ**—એટલે સવા માત્રા થાયછે; તેમ એક લઘુ અને એક દ્રુત મળી **લઘુદ્રુત** એટલે દોઢ માત્રા થાયછે; એક લઘુ, એક દ્રુત, અને એક અનદ્રુત મળી એક **લઘુદ્રુતવિરામ**—એટલે પોણીબે માત્રા થાયછે. એવી રીતે પા પા માત્રા ચઢતાં ચઢતાં છેવટ **કાકપદ** સુધી થઇ શકેછે, તેઓને **મિશ્રાંગ** કહેછે, જેની નિશાનીઓ આગળ સમજાવવામાં આવશે.

આવા કાળનાં પ્રમાણો નિયમિત આવવાથી **તાલ** થાયછે. તે વિષે સંસ્કૃત-કોષકાર અમરસિંહ કહેછેકે "ताल: कालक्रियामान:" "કાળની ક્રિયાનું માન—એટલે માપ તેનું નામ તાલ." તાલનું બંધારણ માત્રાઓ ઉપર રહેલુંછે. કોઇ તાલમાં

ચાર તો કોઇ તાલમાં પાંચ, કોઇમાં છ તો કોઇમાં સાત આઠ વિગેરે માત્રા આવેછે, જેમકે ત્રિતાલ આઠ માત્રાનો તાલ છે, તેમ સૂલ્ફાગ, ઝંપક વિગેરે દશ માત્રાના તાલ છે, અને ધ્રુવપદ બાર માત્રાનો છે, વિગેરે.

માત્રાનું પ્રમાણ તંદુરસ્ત મનુષ્યની નાડીના વેગ સરખું છે. જેટલા વેગે નાડી વહેછે, તેટલા વેગના પ્રમાણને એક **લઘુ** અથવા **માત્રા** કહેછે. તેને નોટેશનમાં (: :) આવા ચિન્હથી દર્શાવવામાં આવ્યુંછે.

અમુક તાલમાં આવતી માત્રાઓ જ્યારે પૂરી થઇ રહેછે ત્યારે તેનું એક **આવૃત્ત** થયું એમ કહેવાયછે. આવા એક આવૃત્તમાં નિયમિતપણે બે, ત્રણ, ચાર, વિગેરે તાલના ઠપકા આવેછે તેને **ગ્રહ** કહેછે. જેમકે ત્રિતાલમાં આઠ અથવા સોળ માત્રા આવેછે તેમાં ચાર ચાર માત્રાના અંતરે ત્રણ તાલના ઠપકા દેવાયછે, અને એક **ખાલી**[1] દેવાયછે, તેમાં પણ ચાર માત્રાનો અવકાશ રહેલોછે. આવી રીતે ત્રિતાલની સોળ માત્રાઓને સરખા ચાર ભાગે વેંહચેલીછે. ત્રણ ઠપકામાં બીજા ઠપકા ઉપર તેની **સમ**[2] છે.

ઉપર બતાવેલ પ્રમાણે ત્રિતાલના ત્રણ તાલ દેવાયછે. તે ઠપકાઓનું પ્રમાણ દેખાડવા માટે ગાયનના નોટેશનની શરૂઆતમાં $\frac{૧૬}{૪–૮–૪}$ આ પ્રમાણે લખવામાં આવશે, જેથી આ ગાયન કયા તાલમાં છે તે પ્રથમજ જણાઈ આવે. સૂલ્ફાગની દશ માત્રાઓ ચાર, બે, ચારના પ્રમાણમાં વેહેંચાએલીછે જે $\frac{૧૦}{૪–૨–૪}$ આવા અંક ચિન્હથી દર્શાવવામાં આવશે.

---

૧ ખાલી એટલે હાથ ઉલટો કરી તાલની જગા બતાવવી તે.

૨ સમ એટલે તાલનું ઉત્પત્તિ સ્થાન અથવા જે ઠેકાણે કુદરતી રીતે માણસનું મન ખેંચાઇ માથું નમાવાયછે તે.

એવી રીતે નોટેશનની શરૂઆતમાં જ્યાં આગળ આવા ગમે તે આંકડા લખેલા હોય તે પરથી તે તાલનું રૂપ સમજી લેવું, તેમાં પહેલા આંકડા ઉપર **'સમ'** સમજવી.

હવે જેવી રીતે અમુક તાલના એક આવૃત્તની માત્રાઓના વિભાગ પડેલા હશે, તેવીજ રીતે નોટેશનમાં પણ (|) આવી ઉભી લીંટીથી વિભાગ પાડવામાં આવશે. આ ઉભી લીંટી તે સ્તંભના નામથી ઓળખાયછે. એક સ્તંભથી બીજા સ્તંભની અંદર એટલે એક ઠપકાથી બીજા ઠપકાની અંદર જેટલી માત્રાઓ આવતી હશે તેટલીજ માત્રાઓનાં ખાનાં (: :) આવાં પોંઇટિથી જુદાં પાડી દેખાડવામાં આવશે, જેમકે ત્રિતાલમાં ખાલી સહીત ચાર ચાર માત્રાના અંતરે ચાર સ્તંભ આવી શકેછે તો તેને નીચે મુજબ દર્શાવવામાં આવશે :—

| : : : | : : : | : : : | : : : |

વળી દરેક સ્તંભના પહેલા ખાનાં ઉપર આવતા તાલના ઠપકાઓનાં ચિન્હ લાલ શાહીથી (–) આવી રીતે કરવામાં આવશે, અને (–) આવી આડી લીંટી ઉપર જે ઠેકાણે (∸) આ પ્રમાણે પોંઇટિ મૂકેલું હોય તેને સમનો ઠપકો સમજવો, અને જે ઠેકાણે (०) આવું શૂન્ય કરેલું હોય ત્યાં ખાલી છે એમ સમજવું. તાલના ઠપકાનાં ચિન્હ નીચે મુજબ નોટેશનમાં દર્શાવવામાં આવશે :—

| ∸ : : : | – : : : | ० : : : | – : : : |

ઉપર બતાવેલ માત્રાઓનાં ખાનાંમાં જો એક લઘુ સ્વર—એટલે એક માત્રાના વખત જેટલોજ સ્વર લંબાવવાનો હશે તો તે ખાનામાં એકજ સ્વર મૂકવામાં આવશે, જેમકે—

| સા : રી : ગ : મ : | પ : ધ : ની : સાં | વિગેરે—

સિવાય દ્રુતની ગતિ સરખા એટલે અડધી અડધી માત્રાના પ્રમાણમાં સ્વરો ગોઠવાયેલા હશે તો તેને નીચે મુજબ લખવામાં આવશે, જેમકે—

| સા, રીઃ ગ, મઃ પ, ધઃ ની, સાં | સાં, નીઃ ધ, પઃ મ, ગઃ રી, સા | વિગેરે.

વળી દ્રુતવિરામ સરખા એટલે પોણી માત્રાના સ્વર આવતા હશે તો તે પોણી માત્રાના સ્વરને (ઽ) આવું ચિન્હ આપી બાકી રહેલા સ્વરને પા માત્રાનું (‘) આવું ચિન્હ આપી એક માત્રાની જગ્યા ભરવામાં આવશે, જેમકે—

|સા ઽ રી ‘ : ગ ઽ મ ‘ |પ ઽ ધ ‘ : ની ઽ સાં ‘ |વિગેરે.

તેમ અનદ્રુતના પ્રમાણના એટલે ફક્ત પા પા માત્રાના સરખા સ્વરો આવતા હશે તો તે દરેક સ્વરને અનદ્રુતનું ચિન્હ આપી લખવામાં આવશે, જેમકે—

|સા ‘ રી ‘ ગ ‘ મ ‘ : પ ‘ ધ ‘ ની ‘ સાં ‘|વિગેરે.

જો લઘુવિરામ એટલે સવા માત્રા સુધી સ્વર લંબાવવાનો હશે, તો તેને આ પ્રમાણે દર્શાવવામાં આવશે, જેમકે—

| સા : ⌐ રી ઽ | ગ : ⌐ મ ઽ | વિગેરે.

ડોઢ માત્રા સુધી એટલે લઘુ દ્રુત સુધી સ્વર લંબાવવાનો હશે તો તે નીચે પ્રમાણે :—

| સા : ⌐રી, | ગ : ⌐મ, | પ : ⌐ધ, | ની : ⌐ સા, | વિગેરે.

પોણાબે માત્રા એટલે લઘુદ્રુતવિરામના પ્રમાણમાં સ્વર લંબાવવાનો હશે તો તે નીચે પ્રમાણે :—

| સા : ⌐ઽ રી ‘ | ગ : ⌐ઽ મ ‘ | વિગેરે.

માણસનું

ગુરૂના પ્રમાણમાં એટલે બે માત્રા સુધી સ્વર લંબાવવાનો હશે તો તે નીચે પ્રમાણે :—

| સા : — : રી — : | ગ : — : મ : — | વિગેરે.

પ્લુતના પ્રમાણમાં એટલે ત્રણ માત્રા સુધી સ્વર લંબાવવાનો હશે તો તે નીચે પ્રમાણે :—

| સા : – : – | રી : – : – | ગ : – : – | મ : – : – | વિગેરે.

તેમજ ચાર, પાંચ, છ, ઈત્યાદિ કાકપદ સુધી અથવા તેથી પણ વધારે માત્રા સુધી તાણવાના સ્વરો હશે તો તેને તેટલાં ખાનામાં આડી લીટી દોરી સમજાવવામાં આવેલુંછે, જેમકે —

| સા : – : – : – | રી : – : – : – | – : ગ : – : – | – : – : – : મ | વિગેરે.

કેટલાંક ગાયનોમાં અમુક કાળના પ્રમાણ સુધી ચુપ રહેવાનું હોયછે, જેને ઇંગ્રેજીમાં (રેસ્ટ) કહેછે, તેને માટે તે કાળના પ્રમાણમાં સ્વરો નહીં લખતાં ખાસ જેટલા ટાઇમનો રેસ્ટ હશે તેટલા વખતનું માત્ર ચિન્હ મૂકવામાં આવશે, જેમકે પા માત્રાનો રેસ્ટ હશે તો તેને આવી રીતે બતાવવામાં આવશે :—

કેટ૯

| ,સા ; : રી ; , | વિગેરે.

આમાં પહેલી માત્રાના ખાનામાં પ્રથમ પા માત્રા સુધી ચુપ રહી 'સા' ને નાનામાત્રા સુધી લંબાવવાનો છે તથા બીજા ખાનામાં પ્રથમ 'રી' નો પોણી ધી ઉચ્ચાર કરી પછી પા માત્રા સુધી ચુપ રહેવાનું છે

અડધી માત્રાનો રેસ્ટ હશે તો તે નીચે મુજબ :—

| , સા, : રી , , | વિગેરે.

પોણી માત્રાનો રેસ્ટ હશે તો તે નીચે મુજબ :—

| ; સા‹ : સા‹ ; | વિગેરે.

જો એક માત્રાનો રેસ્ટ હશે તો તે નીચે મુજબ :—

| : સા | રી : | વિગેરે.

બે માત્રાનો રેસ્ટ હશે તો તે નીચે પ્રમાણે :—

| : : સા : રી | ગ : મ : : | વિગેરે.

આ પ્રમાણે જેટલી માત્રાના રેસ્ટ હશે તે પ્રમાણે તેનાં ચિન્હથી દર્શાવવામાં આવશે.

સર્વ તાલની માત્રા એક સરખી રીતે ગણાતી નથી, કોઇમાં ઉતાવળથી તો કોઇમાં ધીમેથી ગણવી પડેછે—એટલે તેના કાળની ગતિ પ્રમાણે ગણવામાં આવેછે. કાળ મુખ્ય ત્રણ પ્રકારના છે:—**૧ વિલંબકાળ, ૨ મધ્યકાળ, ૩ દ્રુતકાળ.**

વિલંબકાળમાં ઘણી ધીમી લય રાખવી પડે છે—એટલે તેની માત્ર. ધીમે ગણાયછે. **મધ્યકાળ**માં વિલંબકાળ કરતાં ઉતાવળી લય રાખવી ાનો હશે એટલે તેની માત્રા વિલંબકાળ કરતાં ઉતાવળથી ગણવી પડેછે. અને **દ્રુતક** મધ્યકાળ કરતાં પણ ઉતાવળી લય રાખવી પડેછે—એટલે તેની માત્રા પ માણસનું ત્વરાથી ગણવી પડેછે.

તે સિવાય બીજા બે કાળ છે, જેને **મધ્યવિલંબિતકાળ** અને **મધ્યદ્રુતકાળ** કરી કહેછે. વિલંબકાળ અને મધ્યકાળની વચ્ચેનો કાળ તે **મધ્યવિલંબિતકાળ** કહેવાય, અને મધ્યકાળ અને દ્રુતકાળની વચ્ચેનો કાળ તે **મધ્યદ્રુતકાળ** કહેવાય.

જે ગાયનમાં જેવો કાળ રાખવાનો હશે તે દરેક ગાયનને મથાળે લખવામાં આવશે.

વળી કોઈ ગાયનનો અમુક ભાગ બે વખત લેવો પડેછે, ત્યાં બે વખત લેવા માટે (||) આવી ઉભી બે લીંટી કરવામાં આવશે તે નીચે પ્રમાણે:—

| સા : રી : ગ : મ || પ : ધ : ની : સા || વિગેરે.

કયે ઠેકાણેથી બે વખત બોલવાનું છે તેને માટે જે ઠેકાણેથી બીજી વખત બોલવાનું હશે તે ઠેકાણે અને બે ઉભી લીંટી નીચે પણ (+) આવી લીલી શાહીની ચોકડી કરવામાં આવશે, જેમકે—

| સા : રી : ગ : મ | પ : ધ : ની : સા ||
+ (under સા) + (under ||)

ગાયનનો ભાગ બીજી વખત બોલતાં તેના પ્રથમ વખત બોલેલા સ્વરોમાંથી ; સ્વરો મૂકી દેવા પડેછે તો તેને માટે આ પ્રમાણે નિશાની રાખવામાં છે, જેમકે—

	૧-વ.		૨-વ.	
સા : રી : ગ : મ	પ : ધ : ની સા	||	પ : મ : ગ : રી	વિગેરે.

+ (under સા) + (under ||)

આમાં **સા, રી, ગ, મ, પ, ધ, ની, સાં,** એટલા સ્વરો બે વખત બોલવાના છે, પણ તેમાં બીજી વખત બોલતાં **સા, રી, ગ, મ** એટલા સ્વર લઇ **પ, ધ, ની, સાં,** એ ચાર સ્વર છોડી દઈ તે જગ્યોએ **પ, મ, ગ, રી,** એ ચાર સ્વર લેવાનાછે. જેની અંદર (૧-વ.) આ પ્રમાણે એટલે પહેલી વખત એવું લખેલછે તે ભાગ બીજી વખત બોલતાં છોડી દેવો અને તે જગ્યોએ જેની અંદર (૨-વ.) આ પ્રમાણે એટલે બીજી વખત એવું લખેલ છે તે ભાગ ગ્રહણ કરવો એ પ્રમાણે વિશેપ સમજી લેવું.

સિવાય કેટલાંક ગાયનોમાં રાગ તથા તાલ પણ બદલેછે. જે ઠેકાણેથી ચાલતો રાગ બદલાતો હશે તે ઠેકાણે (×) આવું લાલ શાહીનું નિશાન મૂકવામાં આવશે, જેમકે—

| સા : રી : ગ : મ | ×પ : ધ f : ની f : સાં | વિગેરે.

જે ઠેકાણેથી ચાલતી તાલ બદલાતી હશે, તે ઠેકાણે (⊕) આવું લીલી શાહી વતી ચિન્હ કરવામાં આવશે, જેમકે—

| સાં : રી : ગ : મ | રીં⊕ : ગ : મ : | ગ : મ : પ | વિગેરે.

જે સ્વરોમાં જે અક્ષરો બોલવાના હશે, તે સ્વરોની નીચે તે અક્ષરો લખવામાં આવશે, જેમકે—

રીં : સા : ની f	ધ : પ : ધ	સા : — : —	વિગેરે.
મં ગ લ	ક ર મુ	દા	

એક અક્ષરમાં બે ત્રણ અથવા વધારે સ્વરો લેવાના હશે તો અમુક સ્વરની નીચે આવતો એક અક્ષર લખી બીજા સ્વરોની નીચે કાંઈપણ લખવામાં આવશે નહીં, જેમકે—

સા : રી : ગ : મ	વિગેરે.
હે	

દરેક ગાયનમાં **અસ્તાઈ** અને **અંતરો** હોયછે. અસ્તાઇ એટલે પ્રથમનો ભાગ. અસ્તાઇનો મૂળ સંસ્કૃત શબ્દ **સ્થાયી** છે. અસ્તાઈની પછીનો ભાગ તે અંતરો, તેમ કેટલાક ગાયનોને બે અંતરા પણ હોયછે. બીજા અંતરાને અભોગ (**આભોગ**) કહેછે.

હવે અસ્તાઈની શરૂઆતમાં ઇંગ્રેજી (B) બી અક્ષરનું લાલ શાહીથી નિશાન કરવામાં આવશે. બી અક્ષર નોટેશન પદ્ધત્તી કર્તાનું નામ પણ સૂચવે છે જેમ કે.

૮ / ૨—૪—૨	**B**	સા : રી f : ગ f : મ	ગ f :— : રી f : સા	— : ધ f : — ની f
		સુ દ મ ય	મં ગ ળ	મૂ રે

સા : — : — : —	વિગેરે.
તી	

અસ્તાઈ પુરી થવાનું લાલ શાહી વતી (|) આ પ્રમાણે ચિન્હ કરવામાં આવશે.

અંતરાની શરૂઆતમાં (* 1,) આવું લીલી શાહીનું ચિન્હ કરવામાં આવશે, જેમકે—

*1,	ધં f : ધ f : — : ધ f	પ : — : પ : મ	વિગેરે.
	ગુ ણ ગ ણ	આ પ નિ	

જે ઠેકાણેથી અંતરો ઉપડવાનો હશે તે ઠેકાણે પણ (*1,) આવું લીલી શાહીનું ચિન્હ મૂકવામાં આવશે.

અંતરો પૂરું થવાનું ચિન્હ અસ્તાઈના પૂરા થવાના ચિન્હ સરખુંજ મુકવામાં આવશે, જેમકે—

ધં f : ધ f : પ : મ	ગ f : રી f : સા : ની f	સા : સા : — : —
દ ર શ ન	ધો નિ ત	પ્ર તી

અભોગ—એટલે બીજા અંતરાની શરૂઆતમાં (2) આવું લીલી શાહી વતી ચિન્હ કરવામાં આવશે. તેમજ ત્રીજો અંતરો હશે તેની શરૂઆતમાં * આવાં ચિન્હ પાસે (૩) ત્રણનો અંક લખવામાં આવશે, તે અંતરો જે ઠેકાણેથી ઉપડતો હશે તે ઠેકાણે પણ તેવુંજ ચિન્હ મૂકવામાં આવશે. અસ્તાઈ અંતરો અને અભોગ પૂરા થવાનું ચિન્હ એક સરખુંજ રાખેલું છે—એટલે બધે (|) આવું લાલ શાહીનું ચિન્હ મૂકવામાં આવશે, વળી એવાં ચિન્હથી એમ પણ સમજવાનું છે કે, ત્યાંથી પાછા અસ્તાઈના પ્રથમના બોલ શરૂ કરવાના છે.

જે ઠેકાણે અસ્તાઈ, અંતરો કે અભોગનો છેવટનો ભાગ બે વખત લેવાનો હશે તો તેને (‖) આવા નિશાનથી દર્શાવશું, જેમકે—

| ગ : મ : પ : — | સા : રી : ગ : — | પ : મ : ગ : રી | સા : — : — : — ‖ વિગેરે.
| સુ મ તી | શ્રી ર તી | ક ર જે નિ | દાન ‖

કોઈ ઠેકાણે એક માત્રાના, બે માત્રાના, અથવા ચાર માત્રાના વખતમાં સરખા ત્રણ અક્ષરો ગોઠવાએલા હોયછે. જો એક માત્રાના ત્રણ સરખા ભાગ થયા હોય તો તે ⅓ માત્રા કહેવાય, અને તેને ત્રિગુણની લય કહી શકાય, જો બે માત્રાના ત્રણ સરખા ભાગ થયા હોય તો તે ⅔ માત્રા કહેવાય, અને તેને દોઢ ગણી લય અથવા આડ કહી શકાય; તેમજ ચાર માત્રાના ત્રણ સરખા ભાગ થએલા હોય તો ⁴⁄₃ માત્રા કહેવાય, અને તેને અર્ધઆડ લય કહી શકાય, તેને સમજવા માટે નોટેશનમાં દરેક સ્વર પાસે (˙) આવું ચિન્હ મૂકવામાં આવશે, જેમકે—

⅓ માત્રા માટે— | નીઁ . ધ . પ . : ધ . પ . મ . | ઇત્યાદિ.

⅔ „ માટે— | ધા . પ . મ . | પ . મ . ગા . | ઇત્યાદિ.

⁴⁄₃ માત્રાને ⅔ માત્રાના સમાન દર્શાવવામાં આવશે.

આ પ્રમાણે નોટેશનના પ્રત્યેક ચિન્હની સંપૂર્ણ સમજુતી મેળવી જો ગાયન ઉપર પુરતું ધ્યાન આપશે, તો ગમે તે ગાયન સ્ફુટ રીતે ગાઈ શકશે.

અનુક્રમણિકા.

પ્રકરણ ૧ લું.

પ્રકરણ ૨ જું.

(સદ્બોધ.)

પ્રકરણ ૩ જું.

(શૃંગાર.)

પ્રકરણ ૪ થું.

(વીરરસ.)

પ્રકરણ ૫ મું.

(આત્મબોધ.)

પ્રકરણ ૬ ઠું.

(આશીર્વચન.)

સંગીતમાળા.

પ્રથમ ગુચ્છ.

ॐ

॥ श्री परमात्मने नमः ॥

સંગીતમાળા.

પ્રકરણ ૧ લું.

મંગલાચરણ.

ગણપતિસ્તુતિ.

* રાગ સુરપરદા, તાલ તિસ્ત્રજાતિ, દાદરા (દ્વિતાલ) માત્રા $\frac{૬}{૩-૩}$

મધ્યદ્રુતકાળ.

મંગળ કર મુદા,[૧] (૨)
સેવું ગણપતિ સદા, (૨)—મંગળ—ટેક.
ગજાનના મૂષકવાહના,[૨] (૨)
ભાલ શશિધરા, લંબોદરા, તનય[૩] શંભુના ; (૨)
એકદંત, ગુણ અનંત, દયાવંત સર્વદા તું. મંગળ. ૧

---

* આ રાગ જંગલા ઝિંઝોટીને મળતો આવેછે.

૧ હર્ષથી. ૨ ઉંદરના વાહનવાળો. ૩ પુત્ર.

૬/૩-૩ B | રી : સા : ની | ધ : પ : ધ | સા : – : – | ૧-વ. – : – : – || ૨-વ. રી : પ : – |
| મં ગ ળ | ક ર મુ | દા | | સે વું |

| ગ : મ : રી | ગ : – : રી | સા : – : – || – : – : – |
| ગ ણ પ | તી સ | દા || |

| ધ : ધ : સા | સા : સાં : – | રી : રી : સા | ગ : – : રી | સા : – : – | ૧-વ. રી : – : સા ||
| ગ જા | ન ના | મુ ખ ક | વા હ | ના | ||

| ૨-વ. ગ : – : મ | પ : પ : – | મ : ધ : – | પ : ગ : – | મ : પ : – | ગ : મ : રી |
| ભા લ | શ શી | ધ રા | લં બો | દ રા | ત ન ય |

| ગ : – : રી | સા : – : – || પ : – : મ | ગ : – : રી | પ : પ : મ | ગ : – : રી |
| શં ભુ | ના || એ ક | દં ત | ગુ ણ અ | નં ત |

| સા : સા : – | મ : – : ગ | રી : – : સા | સા, ની : ધ : – | રી : – : સા |
| દ યા | વં ત | સ દં | દા | તું |

સરસ્વતીની સ્તુતિ.

રાગ ગૌડ મલ્હાર, તાલ ચતુસ્રજાતિ, ત્રિતાલ, માત્રા $\frac{૧૬}{૪-૮-૪}$

મધ્યકાળ.

હર્ષથી સેવું હું હંસ વાહની, (૨)
વીણા ધારિણી.—હર્ષથી.—ટેક.

આરાધન કરૂં નિર્મળ ચિત્તે, (૨)
પ્રાણથી પ્યારથી જીગરથી ના કરૂં દૂર. હર્ષથી. ૧

સ્મરૂં હું સદા શારદા, (૨)
પદરજને શિર ધરિને ; (૨)
ગિરા,[1] તું મુને, બુદ્ધિ ધારા દે અપારા,
અહા ! હર્ષથી, અહો ! હર્ષથી. હર્ષથી. ૨

---

૧. સરસ્વતી.

૧૬ / ૪–૮–૪

ની | સા : રી : — : રી | રી : ગ : — : ગ | મ : પ : — : ગ | ૧-વ. મ : — : — ||
હું | ધં થી સે | વું હું હું | સ વા હ | ની ||

*2 *1

| ૨-વ. મ , ગ : રી : — : — | : : મ ૬ : — | પં : — : — : — | — : ધ : — : ની : | સા : — : — |
| ની | વી | ણા | ધા રિ | ણી |

*1 | મ : — : ગ : મ | પ : પ : ની : ની | સા : — : રી : રી | સા : ની : સા : — ||
| આ શ | ધ ન ક રૂં | નિ ર્મ ળ | ચિ ત્તે ||

| ગં : રી : — : મં | ગ : — : — : રી | સા : ની : — : સા | ની : ધ : — : ની | સા : — : — |
| પ્રા આણ થી | પ્યાર થી | જી ગર થી | ના ક રૂં | દૂર |

*2 મ | મં : ગ : — : મ | પં : — : ની : — | — : ની : સા : — | — : — : | ૧-વ. | ૨-વ. ની : ની |
સ્મ | રૂં હું સ | દા શા | ર દા | | | પ દ |

સાં : ની : ધ : —	ની : ની : સાં : ની	ધ :–: ની : ની	સાં : ની : ધ : –	ની : ની : સાં : ની
ર જ ને	શિ ર ધ રિ	ને પ દ	ર જ ને	શિ ર ધ રિ

ધ : – : – : ધ	રીં : — : — : —	— : સાં : — : ની	પ : – : – : –	: ગ : – : મ
ને ગિ	રા	તું મુ	ને	બુ દ્ધિ

ધ : — : પ : —	: રીં : — : રી	ગ : — : મ : —	: : : ગ	ગ : મ : — : ગ
ધા રા	દે અ	પા રા	અ	હા હ ર્ષ

રીં : — : — : ગ	ગ : મ : — : ગ	રી : — : —
થી અ	હો હ ર્ષ	થી

૨

શંકરની સ્તુતિ.

રાગ ભૂપાલી, તાલ ચતુસ્ત્રજાતિ, ત્રિતાલ, માત્રા $\frac{૧૬}{૪-૮-૪}$

મધ્યકાળ.

ચરણ શરણ નિત તારે સ્મરહરા[૧], (૨)
ગંગાધર હર શશિધર વિષધર; (૨)
નારદ શારદા, સેવક સર્વદા,
પ્રમથ પતિ શૈલસુતા[૨] ધરા. ચરણ.—ટેક.

શંકર કરૂણા કર અમપર મતિકર નિર્મળ, (૨)
સુખો સકળ કર, અરિ અબળ કર,
સ્નેહી સબળ કર, કૃતિ[૩] વિમળ કર, ગતિ અચળ કર તું, (૨)
હે જગપતિ પશુપતિ[૪] શૈલપતિ[૫] મહાયતિ[૬],
ભસ્મ અંગ ધરા. ચરણ. ૧

---

૧ ામદેવને હરનાર. ૨ પાર્વતી. ૩ કર્મ. ૪ શંકર.
૫ ાસ પતિ. ૬ મોટા યોગી.

૧૬ / ૪–૮–૪ B | ધ : પ : ગ : ધ | પ : ગ : રી , રી : સા | રી : ગ : પ : ધ | સા : – : –:– || ૧-વ.
| ચ ર ણ શ | ર ણ નિ ત તા | રે સ્મ ર હ | રા ||

૨-વ. સા :– | સા : – : સા : ની | ધ : ની : સા : રી | ગ : રી : સા : ની | ધ : પ || મ : – |
ગં | ગા ધ ર | હ ર શ શિ | ધ ર વિ ષ | ધ ર || ના |

| ગ : રી : ધ : — | ની : સા : — : — | મ : — : ગ : રી | ધ : — : ની : સા |
| ર દ શા | ર દા | સે વ ક | સ ર્વ દા |

| — : — : રી , સા : ની , ધ | પ : — : ધ : ગ | — : પ : રી : — | ગ : સા : — : — ||
| પ્ર મ થ પ | તી શૈ લ | સુ તા | ધ રા ||

*| સા : — : સા : ધ | સા : રી : મ : — | મ : ગ : રી : ગ | મ : પ : ધ , પ : ધ , પ |
| શં ક ર | ક રૂ ણા | ક ર અ મ | પ ર મ તિ ક ર |

| મ : ગ : રી : સા || ધ , ધ : ધ , : ધ , ધ : ની , ધ | પ , પ : પ , : પ , પ : ધ , પ |
| નિ ર મ ળ || સુ ખો સ ક ળ ક ર | અ રી અ બ ળ ક ર |

મ,મ:‍મ,:મ,મ:પ,મ	ગ,ગ:‍ગ,:ગ,ગ:મ,ગ	રી,રી:‍રી,:રી,રી:ગ,રી
સ્નેહી સ બળ કર	દૂતી વિ મળ કર	ગ તી અ ચળ કર

	1-વ.	2-વ.			
સાં:—	:—:—	પ:—	ધ:સા:ની:રી	સા:ગ:રી:મ	ગ:પ:મ:ધ
હુ		હે	જ ગ પં તિ	પ શુ પ તિ	શૈ લ પ તિ

પ:ની:ધ:સાં	—:—:રી:—	સાં:—:ધ:—	પ:—:મ:—
મ હા ચ તી	લ	સ્મ અં	ગ ધ

સાં:—:—:—
રા

૧૯ / ૪–૮–૪

| ધ : પ : ગ : ધ | પ : ગ : રી , રી : સા | રી : ગ : પ : ધ | સાં : – : – : – ‖ ૧-વ.
| ચ ર ણ શ | ર ણ નિ ત તા | રે સ્મ ર હ | રા ‖

૨-વ. સાં :– | સાં : – : સાં : ની | ધ : ની : સાં : રીં | ગં : રીં : સાં : ની | ધ : પ ‖ મ : – |
ગં | ગા ધ ર | હ ર શ શિ | ધ ર વિ ષ | ધ ર ‖ ના |

| ગ : રી : ધ : — | ની : સાં : — : — | મ : — : ગ : રી | ધ : — : ની : સાં |
| ર દ શા | ર દા | સે વ ક | સ ર્વ દા |

| — : — : રી , સા : ની , ધ | પ : — : ધ : ગ | — : પ : રી : — | ગ : સા : — : — ‖
| પ્ર મ થ પ | તી શૈ લ | સુ તા | ધ રા ‖

*1 | સાં : — : સાં : ધ | સાં : રીં : મં : — | મં : ગં : રીં : ગં | મં : પં : ધં , પં : ધં , પં |
| શં ક ર | ક રૂ ણા | ક ર અ મ | પ ર મ તિ ક ર |

| મં : ગં : રીં : સાં ‖ ધં , ધં : ધ , : ધ , ધ : નીT , ધં | પં , પં : પ , : પ , પ : ધ , પં |
| નિ ર મ ળ ‖ સુ ખો સ ક ળ ક ર | અ રી અ બ ળ ક ર |

મ , મ : ,મ , : મ , મ : પ , મ	ગ , ગ : ,ગ , : ગ , ગ : મ , ગ	રી , રી : ,રી , : રી , રી : ગ , રી
સ્નેહી સ ખ ળ ક ર	કૃતી વિ મ ળ ક ર	ગ તી અ ચ ળ ક ર

સા : — : — : —	૧-વ.	૨-વ. પ : —	ધ : સા : ની : રી	સા : ગ : રી : મ	ગ : પ : મ : ધ
તુ		હે	જ ગ પં તિ	પ શુ પ તિ	શૈ લ ભૃ તિ

પ : ની : ધ : સા	— : — : રી : — :	સા : — : ધ : —	પ : — : ગ : —
મ હા ચ તી	ભ	સ્મ અં	ગ ધ

સા : — : — : —
રા

શિવ પ્રત્યે પ્રસન્ન થવાની પ્રાર્થના.

*રાગ ખમાચ કાફી, તાલ ચતુસ્રજાતિ, ત્રિતાલ, (પંજાબી ઠેકા.) માત્રા $\frac{૧૬}{૪-૮-૪}$

મધ્ય વિલંબિતકાળ.

પ્રસન્ન વદન કર મદહર મદના[૧], (૨)
પ્રસન્ન તવ સુખકર શશિધર મદહર મદના, (૨)
કરૂણા સદના[૨], ભાલ ત્રય નયન બિરાજે,
ગિરિવર અચના[૩],
અપર્ણા[૪] અરધાંગ સુરસરિ[૫] શિરધર. મદહર.—ટેક.

પળમાં ધનદ[૬] થયો ધનધારી, (૨)
કૃપાસિંધુ તેં દશ કંધને[૭], (૨)
મનવાંચ્છિત આપિયું, (૨)
હે દેવાધિ દેવા હું સેવા કરૂં છું, (૨)
કર દુર્લભ સુલભ તું પશુપતિ ત્રિપુરારિ, (૨)
તનથી મનથી ધનથી નમું તુજપદ અહિધર[૮]. મદહર. ૧

વિબુધ[૯] અસુર મળી મથન કરતાં દધિ[૧૦],
નિકળિયું મહાવિષ જોઇ સહુ ડરિયું, (૨)
સુરની વિનતિ કરણે કરિને નિજના કંઠમાં ધરિયું, (૨)
ભારતમાં પારથને[૧૧] અભય વિજય કર. મદહર. ૨

---

૧ કામદેવ ૨ ઘર. ૩ સ્થાન. ૪ પાર્વતી. ૫ ગંગા. ૬ કુબેર.
૭ રાવણને. ૮ નાગ ધરનાર. ૯ દેવ. ૧૦ સમુદ્ર. ૧૧ અર્જુન.

* આ ગાયનના અંતરાની શરૂઆતમાં એટલે "પળમાં ધનદ" એ શબ્દોથી શુદ્ધ ખમાચનું સ્વરૂપ થાયછે. જુઓ નોટેશન નિશાની. ×

૧૬ / ૪—૮—૪ B

| ગ : મ : પ : નીf | ધ : પ : મ : ગ | સા : ગ : મ : પ | નીf : ધ : પ : — ||
| પ્ર સ ન્ન વ | દ ન ક ર | મ દ હ ર | મ દ ના ||

* 1

| ગ : મ : પ : નીf , નીf | ધ , પ : મ , ગ : પ , મ : ગ , રી | સા : ગ : મ : પ | નીf : ધ : પ : — ||
| પ્ર સ ન્ન ત વ | સુ ખ ક ર શ શિ ધ ર | મ દ હ ર | મ દ ના ||

* 2

| નીf : ધ : પ : — | નીf : ધ : પ : — | મ : પ : ધ : સા | નીf : ધ : પ : મ | ગf : — : રી : — |
| ક રૂ ણા | સ દ ના | ભા લ ત્ર ય | ન ય ન બિ | રા જે |

| સા : રી : મ : પ | નીf : ધ : પ : — | ગf : રી : સા : — | રી : સા : નીf : ધ |
| ગિ રિ વ ર | અ ચ ના | અ પ ર્ણા | અ ર ધાં ગ |

| સા , નીf : ધ , પ : મ , ગ : રી , સા | સા : ગ : મ : પ | નીf : ધ : પ : — |
| સુ ર સ રિ શિ ર ધ ર | મ દ હ ર | મ દ ના |

*1 પ , ધ | સા : ગ , : રી , સા : ની | સા : — : — : ની , | સા : રી , : સા , નીf : — |
પ ળ | માં ધ ન | દ થ | યો ધ ન ધા |

| ધ : — : — ‖ ધ , ની | રી : સાં , રી : — : સાં , ની | સાં : ની , સાં : — : ધ , ની |
| રી ‖ કૃ પા | સિં ધુ તેં દ શ | કં ધ ને કૃ પા |

| રી : સાં , રી : — : સાં , ની | સાં : ની , સાં : — : ધ , ની | સાં : ધ , સાં : ની , ધ : પ |
| સિં ધુ તેં દ શ | કં ધ ને મ ન | વાં ચ્છિ ત આ પિ યું |

| ધ , ની : સાં : ધ , સાં : ની , ધ | પ : પ , : ગ , ગ : સા , | રી , રી : ની , : સાં , સાં : ની , |
| મ ન વાં ચ્છિ ત આ પિ | યું હે દે વા ધિ | દે વા હું સે વા ક |

| ધ , ધ : ધ , : ગ , ગ : સા | રી , રી : ની , : સાં , સાં : ની , | ધ , ધ : પ , પ : સાં , સાં : સાં , સાં |
| રૂંછું હે દે વા ધિ | દે વા હું સે વા ક | રૂંછું ક ર દુ ર લ ભ |

| સાં , સાં : સાં , સાં : ની , ની : ની , ની | ધ , ધ : ધ : પ : પ , પ | સા , સા : સાં , સા : સા , સાં : સાં , સાં |
| સુ લ ભ તું પ શુ પ તિ | ત્રિ પુ રા રી ક ર | દુ ર લ ભ સુ લ ભ તું |

| ની , ની : ની , ની : ધ , ધ : ધ | પ : ગ , મ : પ : મ , પ | ધ : પ , ધ : ની : ધ , ની |
| પ શુ પ તિ ત્રિ પુ રા | રી ત ન થી મ ન | થી ધ ન થી ન મું |

| સાં , ની : ધ , પ : મ , ગ : રી , સા | સા : ગ : મ : પ | ની : ધ : પ : — ‖
| તુ જ પ દ અ હિ ધ ર | મ દ હ ર | મ દ ના ‖

૨ |મ,મ:મ,મ|મ,મ:મ,ગſ:રી,ગſ:ગſ,ગſ|ગſ,ગſ:ગſ,રી:સા,રી:રી,સા|
|વિબુ ધ અ|સુ ર મણિ મ થ ન ક|ર તાં દ ધિ નિ ક ળિ યું|

|નીſ,સા:સા,નીſ:ધ,નીſ:નીſ,ધ|પ,મ:મ|ગ,મ:પ|મ,પ:ધ:પ,ધ:નીſ|
|મ હા વિ ષ જો ઇ સ હુ|ડ રિ યું|સુ ર ની|વિ ન તી ક ર ણે|

|ધ,નીſ:સા:નીſ,સા:રી|સા,રી:ગ:રી,ગ:મ|ગ,મ:પ:મ,પ:ધ|પ,ધ:નીſ:ધ,નીſ:સા|
|ક રિ ને નિ જ ના|કં ઠ માં ધ રિ યું|સુ ર ની વિ ન તી|ક ર ણે ક રિ ને|

|નીſ,સા:રી:સા,રી:ગ|રી,ગ:મ:મ:ગſ,રી|સા:રી,ગſ:રી,સા:નીſ|
|નિ જ ના કં ઠ માં|ધ રિ યું ભા ર ત|માં પા ર થ ને|

|સા,રી:સા,નીſ:ધ,પ:મ,ગ|સા:ગ:મ:પ|નીſ:ધ:પ:—|
|અ ભ ય વિ જ ય ક ર|મ દ હ ર|મ દ ના|

ઈશ્વરસ્તુતિ.

*રાગ મેઘ, તાલ ચતુસ્ત્રજાતિ, ત્રિતાલ, માત્રા $\frac{૧૬}{૪-૮-૪}$

મધ્યદ્રુતકાળ.

કરૂં મનન, કરૂં મનન, કરૂં મનન, હું તારૂં તારૂં; (૨)
તારૂં નિત્યે પ્રીતે ચિત્તે ખંતે અંતે ધ્યાન ધારૂં. કરૂં.—ટેક.

અંતર માંહિ નિરંતર નીતિ; (૨)
પ્રગટ તું કરજે પ્રભુ ધરિ પ્રીતી, (૨)
દુઃખ હરિ સુખ કરજે,
યશભરિ મુદ[1] ભરજે,
જય જય જય કરજે,
જગદા ધારા. કરૂં. ૧

---

૧. હર્ષ.

* આ ગાયનમાં છેવટે "જગદાધારા" એ વાકયમાં રાગ કલ્યાણનું મિશ્રણ થાયછે. જુઓ નોટેશનમાં નિશાની— ×

૧૬/૪-૮-૪ B | પ : સાં : — : રીં | સાં : સાં : પ : ની | — : ની : ની : ની |
| ક રૂં મ | ન ન ક રૂં | મ ન ન |

| મ : પ : — : મ | ગ : રી : સા : — | ની : — : સાં : — | ની : પ : ની : — |
| ક રૂં મ | ન ન હું | તા રૂં | તા |

| સાં : – : ની : પ || ની : – : સાં : – | ધ : – : ની : – | પ : – : ધ : – | મ : – : પ : – |
| રૂં || તા રૂં | નિ ત્યે | પ્રી તે | ચિ ત્તે |

| ગ : — : મ : — | રી : — : ગ : — | સા : — : રી : — | ની : — : સાં : — ||
| ખં તે | અં તે | ધ્યા ન | ધા રૂં ||

૧ | મ : — : પ : પ | ની : પ : ની : ની | સાં : — : સાં : સાં | સાં : ની : સાં : – ||
| અં ત ર | માં હિ નિ | રં ત ર | ની તી ||

નીર્િ : ધ : નીર્િ : ધ	ની : ની : સા : —	ની : રી:સા : સા	નીર્િ : ધ : પ : —
પ્ર ગ ટ તું	ક ર જે	પ્ર ભુ ધ રિ	પ્રી તી

ની : ની : ની : ની	ની : ની : ની : ની	સા : — : — : —	પ : પ : પ : પ
દુઃ ખ હ રિ	સુ ખ ક ર	જે	ય શ ભ રિ

પં : પ : પ : પ	ધં : — : — : —	મં : મ : મ : મ	મ : મ : મ : મ	પં : — : — : —
મુ દ ભ ર	જે	જ ય જ ય	જ ય ક ર	જે

ગ : — : ગ : —	પં : — : — : —	ગ : — : રી : —	સા : — : — : —
જ ગ	દા	ધા	રા

ગુણકથનપૂર્વક ઈશ્વરસ્તુતિ:

રાગ ખમાચ, તાલ ચતુસ્રજાતિ, ત્રિતાલ, માત્રા $\frac{૧૬}{૪-૮-૪}$

મધ્યકાળ.

પ્રભુ પરમ પવિત્ર ગુણ તારા,
અંતર મારા નહિં ન્યારા; (૨)
મનકામ, પૂરો હામ, સુખ ધામ, પ્યારા. પ્રભુ—ટેક.

ધ્યાન ધરીને, અસુરઅરિને[૧], (૨)
નમિ નમિ લાગું પાય, માગું સ્હાય, ભ્રમ જાય; (૨)
જગ બંધન હરનારા. પ્રભુ. ૧

દીન બંધુ તારો મને ભવસિંધુ,[૨] (૨)
કરૂં ભજન હું નિત્યે વિમળ મનથી,
પાપો, તાપો, કાપો;
ઉર આપ, હે જગતાત, વસો મ્હારા. પ્રભુ. ૨

---

૧ દાનવોના શત્રુને—અર્થાત્—વિષ્ણુને. ૨ સંસારરૂપી સમુદ્ર.

૧૬
૪-૮-૪

ધ , પ : ધ | ની : રી : સા : ની | ધ : પ : મ : ગ | મ : ગ : રી : ની | સા : - ||
પ્ર ભુ | પ ર મ પ | વિ ત્ર ગુ ણ | તા | રા ||

*1,2,

ગ : રી : સા : - | મ : - : ધ : ની | સા : ની : સા : - | સા : ની : સા : રી | સા : ની : ધ : - ||
તા રા | અ ં ત ર | મા રા | ન |

પ : પ : પ : પ |
ય શ ભ રિ |

ની : સા : રી : - | સા : ની : સા : - | ની : ... | સા : - ||
મ ન કામ | પુ રે હામ | મ : મ | મ : મા | રા ||

| જ ય જ |

: સા : ની : સા | રી : - : રી : - | : ની , સા : ની : સા | રી : - : રી : - ||
ધ્યા ન ધ | રી ને | અ સુ ર અ | રી ને ||

સા : ની : સા : ની | રી : રી : સા : - | ની : ની : ની : - | સા : ની : ધ : - ||
ન મિ ન મિ | લા ગું પાય | મા ગું સ્હાય | ભ્ર મ જાય ||

સા : ની : સા : - | ની : ધ : પ : ધ | ની : ગ : રી : ની | સા : - ||
જ ગ ણં | ધ ન હ ર | ના . | રા ||

| સા : મ : ગ : મ | રી : ગ : સા : રી | સા : ની : ધ : ની | સા : — : — : — ||
| દી ન બં ધુ | તા રે મ ને | ભ વ સિં | ધુ ||

| ની : ની : — : ની | ની : ની : ની : — | ની : — : ની : — | :ની :ની :ની |
| પ્રભુ પરમે ભ | જ ન હું | નિ ત્યે | વિ મ ળ |

અંતર મારા નહિ

મનકામ, પૂ : રે હામ, સુખ : — | ની : — : સા : — | — : : — : — |
| મ ન થી અસુરઅગ્નિ[1], | ગા . પો | |

ગું સહાય, ભ્રમ

| ની : — : ની : — | — : — : — : — | સા : ની : ધ : — | — : — : ની : સા |
| તા પો | | કા પો | ઉ ર |

| રી : — : સા : ની , ની | સા : — : ની : ધ | ની : ગ , : રી : ની | સા : — |
| આપ હે જ ગ | તાત વ સો | મ્હા | રા |

પ્રભુ પાસે ભક્તની દીનતા.

રાગ કાલિંગડા ભૈરવ, તાલ ચતુસ્રજાતિ, ત્રિતાલ, માત્રા $\frac{૧૬}{૪-૮-૪}$

મધ્યકાળ.

માગું હું ક્ષમા માગું, (૨)
સુર નરવર[૧] ! ચરણે તારે નિત લાગું. માગું.—ટેક.

પુરણ પાપી નાથ હું તો, ત્રિવિધિ તાપ હરણ કરણ તું તો, (૨)
તરણ તારણ, ધરણિ ધરણ ; (૨)
શરણ ગ્રહણ કરૂં તન અરપણ ;
દિલથી દોષો સહુ ત્યાગું. માગું. ૧

હે અવિકારી ? હું છું વિકારી, (૨)
કીધાં મેં ભારી, કુકર્મો આવારી, લ્યો ઉદ્ધારી,
ઉર અરજ ધરો મારી, (૨)
દિલ ધારી સકળ અઘ[૨] નિવારિ સુધારિ સમારિ લે, (૨)
શુચિ મતિથી, ગુણ ગતિથી, શુભ કૃતિથી, અતિ રતિથી[૩], નિત પ્રતિથી હું, (૨)
પદરજ અનુરાગું[૪]. માગું. ૨

---

૧ દેવ અને મનુષ્યમાં શ્રેષ્ટ. ૨ પાપ. ૩ અતિ પ્રીતિથી. ૪ ઈચ્છું.

૧૬/૪-૮-૪ B

પ |ધf:-પ,:મ,ગ:-|મ:પ:—:પ|ધf:-પ,:મ,ગ:-|મ:પ:—:—|

મા |ગું હું ક્ષમા |માગું મા|ગું હું ક્ષમા |માગું |

|ધf.પ.મ.:ગ.રીf.સા.|રીf:મં:મ:પ|—:ધf:—:સાં,નીf|ધf:પ:—|

|સુ* ર ન ર વ ર|ચ ર ણે તા| રે નિ ત|લા ગું|

|મ:મ:મ:પ|—:પ:નીf:—|નીf:સાં:નીf:સાં|—:—:નીf:નીf|

|પુ ર ણ પા| પિ ના |થ હું તો| ત્રિ વિ|

|નીf:સાં:—:રીf|મ:ગf:રીf:સા|નીf:ધf:પ:મ||રીf:સા:નીf:રીf|સા:નીf:ધf:પ|

|ધિ તા પ|હ ર ણ ક|ર ણ તુ તો||ત ર ણ તા|ર ણ ધ ર|

|મ:ગf:રી:સા||રીf:સા:નીf:રીf|સા:નીf:ધf:નીf|ધf:પ:મ:ગf|

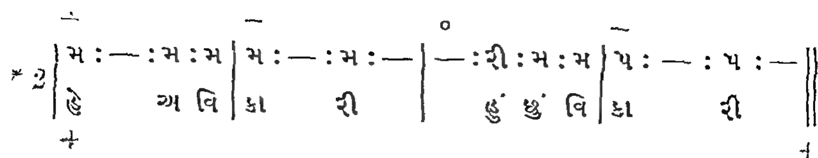
|ણિ ધ ર ણ||શ ર ણ ગ્ર|હ ણ ક રૂં|ત ન અ ર|

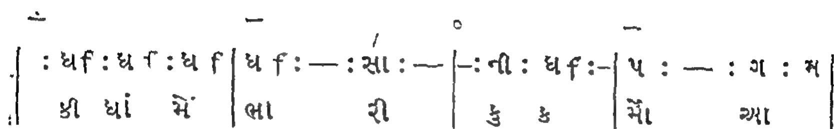
|રી:સા:—:—|રી:મ:મ:પ|—:ધf:—:સાં,નીf|ધf:પ:—|

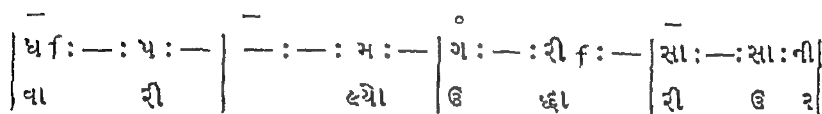
|પ ણ|દિ લ થી દો| પો સ હુ|ત્યા ગું|

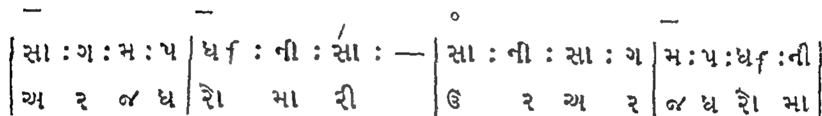

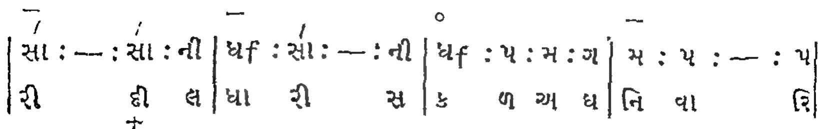
* આ ઠેકાણે એ તૃતીયાંશ માત્રા છે એટલે એ માત્રાના સરખા ત્રણ ભાગ થયેલા છે.

મ : — : મ : મ | મ : — : મ : — | — : રી : મ : મ | પ : — : પ : —
હે અ વિ | કા રી | હું છું વિ | કા રી

: ધf : ધf : ધf | ધf : — : સા : — | — : ની : ધf : — | પ : — : ગ : મ
કી ધાં મેં | ભા રી | કુ ક | મેં આ

ધf : — : પ : — | — : — : મ : — | ગ : — : રીf : — | સા : — : સા : ની
વા રી | લ્યો | ઉ દ્ધા | રી ઉ ર

સા : ગ : મ : પ | ધf : ની : સા : — | સા : ની : સા : ગ | મ : પ : ધf : ની
અ ર જ ધ | રે મા રી | ઉ ર અ ર | જ ધ રે મા

સા : — : સા : ની | ધf : સા : — : ની | ધf : પ : મ : ગ | મ : પ : — : પ
રી દી લ | ધા રી સ | ક ળ અ ધ | નિ વા રિ

ધf : ધf : — : ધf	ની : ની : - : ની	સાં : — ‖ સાં : ની	સાં : ની : ધf : —
સુ ધા રિ	સ મા રિ	લે ‖ શુ ચિ	મ તિ થી

ની : ધf : ની : ધf	પ : — : ધf : પ	ધf : પ : મ : —	પ : મ : પ : મ
ગુ ણ ગ તિ	થી શુ ભ	રૂ તિ થી	અ તિ ર તિ

ગ : — : મ : ગ	મ : ગ : રીf : —	સા : — ‖ સા : ની	ધf : પ : મ : ગ	મ : પ : —
થી નિ ત	પ્ર તિ થી	હું ‖ પ દ	ર જ અ નુ	રા ગુ

પ્રકરણ ૨ જું.

સદ્બોધ.

કુસંગીને શિક્ષા.

(કુસંગથી ગુપ્ત રીતે કુકર્મ કરનાર પુત્ર પ્રત્યે પિતાના વચન).

રાગ ધન્યાશ્રી, તાલ ચતુસ્રજાતિ, ત્રિતાલ, માત્રા $\frac{૧૬}{૪-૮-૪}$

મધ્યકાળ.

દુષ્ટ કુસંગથી તું તો આવાર શું કરે,
શું કરે રે ખરે, (૨) નીચ ના ડરે, ના ડરે, ના ડરે. દુષ્ટ.—ટેક.

ઇશથકી[1] નહિં કંઇ છે અજાણ, (૨)
સત્ય વાત માન, માન; (૨)
સમજ નીતિની રીત, તજી અનીતી પ્રીત,
સર્વ સાફ તું ઉચાર, કૃત્ય જે કીધાં;
મસ્ત બની કેમ છળ, પાપી કરે પળ પળ,
કુસંગનાં કટુ[2] ફળ, જગ જાણેછે સકળ; જો, જો, જો;
આ વાણી, દીલ આણી, લે જાણી, હાં હાં; (૨)
જે કરે, તે ભરે, ના ફરે. દુષ્ટ. ૧

---

૧ પરમેશ્વરથી. ૨ કડવાં.

૧૬ / ૪–૮–૪ **B**

| પ :–: પ : પ | પ :–: ધ f : પ | ગ f :–: ગ f : મ | ગ f , મ : પ :–: મ |
| દુ ષ્ટ દુ | સં ગ થી | તું તો આ | વા ર |

| ગ f : — : : રી | સા : — : — : — | પં : — : — : ધ | ની f : — : — : — |
| શું ક | રે | શું ક | રે |

૧-વ. ૨-વ.

| ધ : — : — : મ | પ :–:–:– || સા : સા | : મ : — : ગ f | મ : — : — : — |
| રે ખ | રે || ની ચ | ના ડ | રે |

| : ગ f : — : રી | ગ f : — : — : — | : રી : — : ની f | સા : — : — : — |
| ના ડ | રે | ના ડ | રે |

| પ : — : પ : પ | પ : મ : ગ f : મ | પ : — : ની : ની | સાં : — : — : — ||
| ઇ શ થ | કી ન હિં | કંઇ છે અ | જાણ ||

ની : — : ધ : ની	પ : ધ : ની : —	ધ : પ : — : પ	પ : પ : પ : પ
સ ત્ય વા	ત મા	ન મા ન	સ મ જ ની

— : પ : ધ : પ	મ : — : પ : પ	— : પ : પ : —	ધ : પ : મ : —	મ : — : મ : મ
તિ ની	રીત ત જી	અ ની	તી પ્રીત	સ ર્વ સા

— : મ : પ : મ	ગ : — : — : —	મ : — : ગ : રી	— : ની : સા : —
ફ તું ઉ	ચાર	દૂ ત્ય જે	કી ધાં

પ : પ : પ : પ	પ : પ : ધ : પ	મ : મ : મ : મ	મ : મ : પ : મ	ગ : ગ : ગ : ગ
મ સ્ત બ નિ	કે મ છ ળ	પા પી ક રે	પ ળ પ ળ	કુ સં ગ નાં

ગ : ગ : મ : ગ	રી : રી : રી : રી	રી : રી : ગ : રી	સા : — : રી : ની
ક હુ ફ ળ	જ ગ જા ણે	છે સ ક ળ	જો જો

સાં : — : — : —	પં : — : ધ । : પ	મં : મ : પ : મ	ગં ।: — : મ : ગ ।
જે	આ વા ણી	દિ લ આ ણી	લે જા ણી

રીં : – : સા : –	: મ : – : ગ ।	મં : – : – : –	: ગ ।: – : રી	ગં ।: – : – : –
હાં હાં	જે ક	રે	તે ભ	રે

: રી : — : ની ।	સાં : — : : —
ના રે	રે

કુસંગીને તિરસ્કાર.

(કુસંગથી પરાભવ પામેલા રાવણ પ્રત્યે વિભીષણના વચન).

રાગ બિરવો, તાલ ચતુસ્રજાતિ, ત્રિતાલ, માત્રા $\frac{१६}{४-८-४}$

મધ્યદ્રુતકાળ.

ગતિ તુજ ગઈ, સુમતિ દૂર થઇ ; (૨)
ઉત્તમતા અંગથી, છુટી નીચ સંગથી,
અનંગના[૧] રંગથી, જા-જા-તું જા. ગાત.—ટેક.

અધર્મી બનીને, પડયો દુઃખ પાશે[૨] ; (૨)
દૈવથી ન ડરિયો, પ્રેમ પરહરિયો[૩], વિણમોતે મરિયો,
જા-જા-જા-તું-જા ;
મારી વાણી માની નહીં તેં તો સાચી જાણી નહીં. (૨) ગતિ. ૧

---

૧ કામદેવના. ૨ ફંદમાં. ૩ ત્યાગ કર્યો.

૧૬ / ૪-૮-૪ B

| સા : ગ : રી : ગ | સા : રી : - : સા | ની : ની : સા : ની | ધ : પ : - : - ||
| ગ તિ તુ જ | ગ ઇ સુ | મ તિ દુ ર | થ ઇ ||

* 1.

| સા : સા : ગ : ગ | મ : ગ : મ : - | સા : સા : ગ : ગ | મ : ગ : મ : - | સા : સા : ગ : ગ |
| ઉ ત્ત મ તા | અં ગ થી | છુ ટી ની ચ | સં ગ થી | અ નં ગ ના |

| મ : ગ : મ : — | પ : — : મ : ગ | — : રી : સા : — |
| રં ગ થી | જા જ | તુ જ |

* | ની | સા : ગ : - : મ | પ : - : - : - | - : - : પ : - | - : - : - : મ | ગ : મ : - : મ |
અ | ધ ર્મી ણ | ની | ને | પ | ટ્યો દુઃ ખ |

૧-લ. | ૨-લ.

| ગ, મ : પ : - : મ | ગ : રી : સા : - | - : - : - | મ : મ : ગ : ગ | મ : ગ : મ : - |
| પા | શે | | દે વ થી ન | ર ગ્નિ યો |

સાં : સા : ગ : ગ	મ : ગ : મ : –	સાં : સા : ગ : ગ	મ : ગ : મ : –	પં : – : મ : ગ f
પ્રે મ પ ર	હ રિ યો	વિ ણ મો તે	મ રિ યો	જા જા

– : – : રી : –	ની : સા : – : –	સા : સા : – : –	ધ : ની f : – : –	પ : ધ : – : –
ન	તું જા	મા રી	વા ણી	મા ની
		+		

મ : પ : – : –	ગ : મ : – : –	રી : ગ f : – : –	સા : રી : – : –	ની : સા : – : –
ન હિં	તેં તો	સા ચી	જા ણી	ન હીં
				+

કપટી મનુષ્યને શિક્ષા.

(નંદરાજાના કપટી મંત્રી પ્રત્યે ચતુર ચાણાક્યના વચન).

રાગ જંગલા, તાલ ચતુસ્ત્રજાતિ, ત્રિતાલ, માત્રા $\frac{૧૬}{૪-૮-૪}$

મધ્યદ્રુતકાળ.

છળ મુજથી તું, છોડિ દે; (૨)
છે હાણ, મહાન,[1] કહ્યું માન; (૨): છળ.—ટેક.
થૈશ હેરાન, પરેશાન, હે નાદાન. (૨) છળ. ૧

મન મેલું મુખ મધુરી વાણી; (૨)
વિષઘટ[2] પર અમૃત ગતિ જાણી; (૨)
પાપી તું પ્રાણી, લે દીલ જાણી; (૨)
પડી પિછાણ, બન્યો બેભાન, તું છો શેતાન. (૨) છળ. ૨

---

૧ મોટી. ૨. ઝેરનો ઘડો.

૧૬ / ૪–૮–૪ B

| ની : સા : રી : સા | ની f : ધ : ની f : – | – : પ : – : ધ | સા : – : – : – ||
| છ ળ મુ જ | થી હું | છો ડિ | દે ||

* 1, 2.

| : : સા : — | રી : — : — : ની f | સા : — : ની f : ની f | ધ : — : — : — ||
| છે | હાણ મ | હાન ક હું | માન ||

* 1 | : : સા : સા | રી : – : ની f : ની f | સા : – : ની f : ની f | ધ : – : – : – ||
| થૈશ હે | શાન પ રે | શાન હે ના | હાન ||

* 2 | ધ : ની f : ગ f : – | રી : – : રી : રી | ગ f : રી : ગ f : સા | ગ f : રી : સા : – ||
| મ ન મે | હું મુ ખ | મ ધુ રી | વા ણી ||

| સા : સા : મ : મ | ગ : ગ : ગ : — | મ : પ : મ : મ | ગ f : રી : સા : — ||
| વિ ષ ઘ ટ | પ ર અ | મૃ ત ગ તિ | જા ણી ||

સા : ગ ી : — : રી	સાં : — : સા : —	સા : ગ ી : — : રી	સા : — : સા : —	
પા પી તું	પ્રા ણી	લે દી લ	જા ણી	

રી : પ : — : મ	પં : — : — : —	ગં : મ : — : ગ	મં : — : — : —
પ ડી પિ	છાણ	બ ન્યો એ	ભાન

રી : ગ ી : — : મ , ગ ી	રીં : — : — : —	રી : પ : — : મ	પ : — : — : —	ગ : મ : — : ગ
તું છો શે	તાન	પ ડી પિ	છાણ	બ ન્યો એ

મં : — : — : —	રી : ગ ી : — : મ , ગ ી	રી : — : — : —
ભાન	તું છો શે	તાન

અસત્યવાદીને બોધ.

*(અસત્યવાદી અને દુરાચારી વેનરાજા પ્રત્યે તેના પિતા અંગરાજાનો ઉપદેશ).

રાગ બરવા, તાલ ચતુસ્ત્રજાતિ, ત્રિતાલ, માત્રા $\frac{૧૬}{૪-૮-૪}$

મધ્યકાળ.

વિચારિને સુધાર તું (૨) જુઠું નહીં બોલ તું જરી; (૨) વિચારીને—ટેક.

પ્રમાણિકપણું તું, ગ્રહી લે ઘણું તું, (૨)
કપટની ગ્રંથિ[1] ઉર થકિ ખોલ; (૨)
વધશે તારો તોલ; (૨)
સત્ય હું વદું, ફરિ ફરિ, સત્ય હું વદું. વિચારિને. ૧

હરિશ્ચંદ્ર જેવા મહા ધર્મના ધુરંધર; (૨)
સત્યના વચને, રાજપાટ ન રાખ્યું, દૈવે દુઃખ જે નાંખ્યું,
કરિ સહન સાંખ્યું, પણ મિથ્યા ન ભાખ્યું. (૨) વિચારિને. ૨

સત્યથી નિશ્ચય સહુનો આખર જય થાય; (૨)
સત્ય આ વાણી, માનિ લે, માનિ લે, (૨) વિચારિને. ૩

---

* આ કથા શ્રીમદ્ભાગવતમાં છે. ૧ ગાંઠ.

૧૬
૪-૮-૪ B

રી	પ : — : — : ગ	મ : — : — : રી	રી : ગ f : મ : ગ f	રી : — : — || —
વિ	ચા રિ	ને સુ	ધા ર	તું	

* 1,

સા : મ : — : ગ	મ : — : — : ગ f	ગ f : રી : — : ની	સા : — : — : —	સા : મ : — : ગ	મ : — : — : ગ f
જી હું ન	હીં ખો	લ તું જ	રી	જી હું ન	હીં ખો

* 2,

ગ f : રી : — : ની	સા : — : —
લ તું જ	રી

* 3,

* 1,

ની	સા : ગ : — : મ	પ : — : — : —	— : — : પ : —	— : — : — : મ	ગ : મ : — : મ
પ્રે	મા ણિક પ	ણું	તું	ગ્ર	હિ લે ઘ

ગ : મ : પ : મ	ગ f : રી : સા : —	— : — : — : ની	સા : ગ : — : મ	પ : — : — : —	— : — : પ : —
ણું	તું	પ્રે	મા ણિક પ	ણું	તું

–:–:–:મ	ગ:મ:–:મ	ગ f :–:–:રી	સા:–:સા:સા	ગ:ગ:ગ:ગ	ગ:ગ:રી:ગ
ગ્ર	હિ લે ધ	ણું	તું ક પ	ટ નિ ગ્રં થિ	ઉ ર થ કી

મ:–:–:–	—:—	રી:રી	ગ f :–:–:–	–:રી:સા:રી	ગ f :–:–:–	—:—	—:—
ખોલ		વ ધ	શે	તા શે	તોલ		

: : : ગ f	ગ f :રી:–:ની	સા:–:–:–	સા:રી:ગ:મ	–:–:–:ગ f	ગ f :રી:–:ની
સ	ત્ય હું વ	દું	ફ રિ ફ રિ	સ	ત્ય હું વ

સા:—:—
દું

ની	સા:ગ:–:મ	પ:–:પ:–	–:મ:પ:–	–:–:–:મ	ગ:મ:–:મ
હે	રિ શ્ચં દ્ર	જે વા	મ હા	ધ	ર્મ ના ધુ

૧-લ ૨-લ

|ગ : મ :પ:–|– : મ : ગ f :રી|સા:–: – |ની:સા |રી:–:સા:ની|સા : –:ની f : પ|
|ર | ધ |ર | સ ત્ય |ના વ ચ|ને રા જ|

|ની f :પ:સા:ની f |સા:–:ની f :પ|ની f :પ:ની f :પ|ની f :–:પ:મ|પ: મ: પ: મ|
|પા ટ ન રા |ખ્યું હૈ વે|દુઃ ખ જે નાં|ખ્યું ક રિ|સ હ ન સાં|

|પ:—:રી:ગ f |રી :મ:ગ f :રી|સા:—:ની : સા|રી:— :સા :ની|સા : —: ની f : પ|
|ખ્યું પ ણ |મિ થ્યાન ભા|ખ્યું સ ત્ય|ના વ ચ|ને રા જ|

|ની f :પ:સા:ની f |સા:–:ની f :પ|ની f :પ:ની f :પ|ની f :–:પ:મ|પ: મ: પ: મ|
|પા ટ ન રા |ખ્યું હૈ વે|દુઃ ખ જે નાં|ખ્યું ક રિ|સ હ ન સાં|

|પ : — : રી : ગ f |રી : મ : ગ f :રી|સા : — : —|
|ખ્યું પ ણ |મિ થ્યાન ભા|ખ્યું |

* 3 | નીf :ધ|પ:નીf :ધ:પ|નીf :ધ:પ:મ|ગf :રી:સા:રી|પ:—||—:—|
સ ત્ય|થી નિ શ્ચય|સ હુ નોઆ|ખ ર જ ચ|થાય ||

|રી:—:—:નીf |સા:—:—:—|નીf :—:—:—|પ:—:—:—|સા:—:—:નીf |
|સ ત્ય|આ|વા|ણી|મા નિ|

|પ:—:—:મ|ગf :—:—:રી|સા:—:—:—|રી:—:—:નીf |સા:—:—:—|નીf :—:—:—|
|લે|મા નિ|લે|સ ત્ય|આ|વા|

|પ:—:—:—|સા:—:—:નીf |પ:—:—:મ|ગf :—:—:રી|સા:—:—||
|ણી|મા નિ|લે|મા નિ|લે||

સતી સ્ત્રીની ટેક.

(વિરાટ નગરમાં સૈરિંધ્રી થઇ રહેલા દ્રૌપદીનાં દુષ્ટ કીચક પ્રત્યે વચન).

રાગ જીલ્લા, તાલ ચતુસ્ત્રજાતિ, ત્રિતાલ, માત્રા $\frac{૧૬}{૪-૮-૪}$

મધ્યદ્રુતકાળ.

સુખ જાય, દુઃખ થાય, પ્રાણ જાય, (૨) પણ પ્રીતી કદીના કરૂં, (૨) સુખં.—ટેક.
પરમ[1] ધર્મ શર્મ ભર્મ[2] (૨) ભલે એ જાય, ભલે એ થાય; (૨)
પણ પતિવ્રત કદીના મુકું. (૨) સુખ. ૧
વન્હિ[3] જ્વાલ, અતિ કરાલ,[4] પ્રગટે હાલ; (૨)
પણ પ્રીતી કદીના કરૂં. (૨) સુખ. ૨
પ્યારી પ્યારી કહી કોને બોલાવોછો રે હેવાન; (૨)
તમારી જાઓ જાઓ કેમ ગતિ ગઇ કેમ બુદ્ધિ ભ્રષ્ટ થઈ; (૨)
ધુતારા, ઠગારા, નઠારા, જાઓ, જાઓ, જાઓ, (૨)
થશો હેરાન, અરે શેતાન, છોડી દ્યો ગુમાન;
તમારાથી કદીના ડરૂં. (૨) સુખ. ૩
દયા કર તું પ્રભુ જરા મ્હારી ઉપર;
જરા રહમની નજર; જરા કૃપા દૃષ્ટિ કર;
જુલ્મ જાલિમ તમે કરવાને ધારોછો મારાથી;
છકેલા, છટેલા, હઠીલા, દીઠેલા, આ વેળા રહેજો દૂરથી; (૨).
આ કટારીથી મારીને મરૂં પણ પ્રીતી કદીના કરૂં. સુખ. ૪

---

૧ ઉત્કૃષ્ટ. ૨ આબરૂ. ૩ અગ્નિ. ૪ ભયંકર.

૧૬/૪—૮—૪ B | મ : ગં : મ : – | સા : સા : રી : ગf | મ : ગ f : રી : – | — : — : ૧-વ. : ||
| સુ ખ જાય | દુઃ ખ થાય | પ્રા ણ જાય |

| ૨-વ. ધ : ની f | સા : સા : — : રી | રી : ગ f : — : મ | રી , મ : ગ f , રી : સા : — |
| પં ણ.. | પ્રી તી ક | દી ના ક | રૂં |
*4 *2

| — : — || — : — |
*1 *3

*1 | ધ : નીf : ધ : પ | ધf : પ : મ : પ | ગ : મ : — : મ || સા : સા : સા : રી |
| પ રં મ ધ | મેં શ | મેં ભ મેં || ભ લે એ જા |

| – : ગf : મ : મ | ગf : રી : – : રી || નીf : નીf : ધ : ની f | સા : સા : – : રી |
| ચ ભ લે | એ થા ય || પં ણું પ તિ | વ્ર ત ક |

| રી : ગf : — : મ | રી , મ : ગ f , રી : સા : — || — : — : — : — |
| દી ના સુ | કું |

*૨ મ : – | ગ : મ : – : મ | સા : સા : સા : રી | – : ગ f : મ : મ | ગf : રી : – : રી |
વ | ન્હિ જવા લ | અ તિ ક રા | લ પ્ર ગ | ટે હા લ |

| મ : – : ગ : મ | – : મ : સા : સા | સા : રી : – : ગ f | મ : મ : ગ f : રી | – : રી : ધ : ની f |
| વ ન્હિ જવા | લ અ તિ | ક રા લ | પ્ર ગ ટે હા | લ પ ણું |

| સા : સા : – : રી | રી : – : ગ f : મ | રી , મ : ગ f , રી : સા : – | – : – || – : – |
| પ્રી તી ક | દી ના ક | રૂં | || |

*૩ સા : સા | ગ : ગ : ગ : ગ | પ : પ : પ : પ | મ : મ : ગ : ગ | મ : — || ગ f : ગ f |
પ્યા રી | પ્યારી ક હી | કે ને બો લા | વો છો રે હે | વાન || ત મા |

| ગ f : – : ગ f : – | ગ f : – : ગ f : રી | ગ f : રી : ગ f : રી | ગ f : રી : સા : ગ f | રી : સા : સા : – |
| રી જાગ્યો | જાગ્યો કે મ | ગ તિ ગ ઇ | કે મ ણુ દ્ધિ | ભ્ર ષ્ટ થઈ |

ગ f : ગ f : ગ f :–	ગ f :–: ગ f :–	ગ f : રી : ગ f : રી	ગ f : રી : ગ f : રી	સા : ગ f : રી : સા
ત મા રી	જાગ્યો જાગ્યો	કે મ ગ તિ	ગ ઇ કે મ	બુ દ્ધિ ભ્ર ષ્ટ

સા : – : સા : સા	પ : – : મ : ગ	મ : – : મ : ગ	મ : – : ગ f : –	– : રી : – : –
થઇ ધુ તા	રા ઠ ગા	રા ન ઠા	રા જાગ્યો	જાગ્યો

સા : –	– : –	સા : મ : – : ગ	મ : – : – : –	સા : સા : – : ગ f	રી : – : – : રી
જાગ્યો		થ શો હે	રાન	અ રે શે	તાન છો

રી : ગ f : – : મ	રી , મ : ગ f , રી : સા : –	સા : સા : ધ : ની f	સા : – : – : રી
ડી દો ગુ	માન	ત મા રી	થી ક

રી : ગ f : — : મ	રી , મ : ગ f , રી : સા : —	— : — : — : —
દી ના ડ	રૂ	

મ	મ : ગ : — : ગ	મ : — : — : ગ	મ : — : — : ગ f	રી : — : — : રી
દ	યા ક ર	તું પ્ર	ભુ જ	રા મા

— : ગ f : — : મ	રી , મ : ગ f , રી : સા : —	— : — : — : રી	સા : — : — : રી
રી ઉ	પર	જ	રા ર

રી : ગ f : — : મ	રી , મ : ગ f , રી : સા : —	— : — : — : રી	સા : — : — : રી
હમ ની ન	જર	જ	રા હૈ

રી : ગ f : — : મ	રી , મ : ગ f , રી : સા : —	— : — : — : —	: : : મ
પા દૃ ષ્ટિ	કર		જી

મ : ગ : — : —	મ : — : — : ગ	મ : — : — : ગ f	રી : રી : સા : રી	રી : ગ f : — : મ
લ્મજા	લિમ ત	મે કર	વા ને ધા	રે છો મા

		૧-વ.		૨-વ.	
રી : મ : ગ f : રી	સા : —	: — : —	— : — : —	સા : સા	ની f : — : ધ : પ
રા થી				છ કે	લા છ ટે

| ધ : — : પ : મ | પ : — : મ : ગ | મ : — : પ : મ | ગ f : રી : — : રી |
| લા હ ઠી | લા દી ઠે | લા આ | વે ળા રહે |

| રી : ગ f : – : મ | રી : મ : ગ f : રી | સા : — : સા : સા | ની f : — : ધ : પ |
| જો દૂ ર | થી | છ કે | લા છ ટે |

| ધ : — : પ : મ | પ : — : મ : ગ | મ : — : પ : મ | ગ f : રી : — : રી |
| લા હ ઠી | લા દી ઠે | લા આ | વે ળા રહે |

| રી : ગ f : — : મ | રી , મ : ગ f , રી : સા : — | સા : — : ધ : ની f | સા : સા : — : રી |
| જો , દૂ ર | થી | આ ક ઠા | રી થી મા |

| સા : ની f : — : ધ | ધ : ની f : સા : રી | ગ : મ : ગ f : રી | સા : સા : — : રી |
| રી ને મ | રૂં | પ ણ | પ્રી તી ક |

| રી : ગ f : — : મ | રી : મ : ગ f : રી | સા : — : — : — |
| દી ના ક | રૂં | |

પતિવ્રતા ધર્મ.

(એક પતિવ્રતા સખીએ પિંગળાને કહેલો ઉપદેશ).

* રાગ બિહાગ ખમાચ, તાલ ચતુસ્ત્ર જાતિ, ત્રિતાલ, માત્રા $\frac{૧૬}{૪-૮-૪}$

મધ્યદ્રુતકાળ.

જરા મારૂં કેહેવું બેનિ માન, માન; (૨)
થૈશ તું હેરાન, પરેશાન, હે નાદાન; જરા.—ટેક.

પર નર મનમાં, ઉચિત[૧] ન ક્ષણમાં; (૨)
પતિ પ્રતિ નિત અતિ રતિ[૨] મતિ કરતાં,
થાયછે જગમાં વખાણ. જરા. ૧

સદ્‌ગુણ ઉર ધરિ, દુરગુણ દુર કરિ; (૨)
સમજ સમજ પતિવ્રતાનો પંથ; (૨)
જરા માન, જરા માન, જરા માન, જરા માન, (૨)
જરા માન. જરા માન, જરા માન, જરા માન; (૨)
ધારી તું લે, સુધારિ તું લે; (૨)
વિચાર, અપાર, અસાર છે, અતિ દુરાચાર; (૨)
સત્ય વાત, મારિ માન, માન, માન. (૨) જરા. ૨

---

* આ ગાયનમાં રાગ બિહાગ અને ખમાચનું મિશ્રણ થયેલુ છે—જેમકે અસ્તાઇમાં બિહાગ થાયછે અને બેઉ અંતરામાં ખમાચ થાયછે. તેમાં બીજા અંતરામાં છેવટે "સત્યવાત" એ શબ્દોથી રાગ બિહાગ થાયછે. જુઓ નોટેશન નિશાની ×

૧ યોગ્ય. ૨ પ્રીતિ.

૧૬/૪–૮–૪ B | સા : ની | સા : ગ : – : મ | પ : ની : – : ની | સા : – : – : – | સા : – ||
| જ રા | મા રૂં કહે | વું બે નિ | માન | માન ||
*1,

| સા : ની | સા : ગ : – : મ | પ : ની ſ : – : ધ | પ : – : – : – | પ : – || – : – |
| જ રા | મા રૂં કહે | વુ બે નિ | માન | માન || |
*2,

| સા : — : સા : સા | ની ſ : ધ : મ : પ | ની ſ : ધ : પ : મ | ગ : રી |
| થૈશ તું હે | રાન પ રે | શાન હે ના | દાન |

*1 | સા : ની : સા : રી | સા : ની ſ : ધ : પ | મ : મ : પ : પ | ધ : મ : ગ : – ||
| પ ર ન ર | મ ન માં | ઉ ચિ ત ન | ક્ષ ણ માં ||

| સા : મ : ગ : મ | પ : પ : પ : પ | ની : ની : ની : ની | સા : ની : સા : — |
| પ તિ પ્ર તિ | નિ ત અ તિ | ર તિ મ તિ | ક ર તાં |

| પ : — : પ : — | પ : ધ : પ : મ | ગ : રી |
| થાય છે | જ ગ માં વ | ખાણ |

| સાં : ની : સાં : રીં | સાં : ની : ધ : ધ | મ : મ : પ : પ | ધ : મ : ગ : ગ ||
| સ દ ગુ ણ | ઉ ર ધ રિ | દુ ર ગુ ણ | દુ ર કં રિ ||

| સા : મ : ગ : મ | પ : પ : પ : પ | ની : ની : – : ની | સાં : – : – : – || સાં : ની |
| સ મ જ સ | મ જ પ તિ | વ્ર તા નો | પંથ || જ રા |

(૧-વ. || ૨-વ.)

| સાં : — : ની : ની | ધ : — : મ : મ | પ : — : ધ : મ | ગ : — || ની : સાં |
| માન જ રા | માન જ રા | માન જ રા | માન || જ રા |

| રીં : — : રીં : રીં | ગં : રીં : સાં : સાં | ની : — : ધ : રીં | સાં : — || — : — |
| માન જ રા | માન જ રા | માન જ રા | માન || |

| સાં : સાં : – ની : | ધ : – : મ : પ | – : ધ : – : મ | ગ : – : – : – || ની : સાં : – : ની |
| ધા રી તું | લે સુ ધા | રી તું | લે. || વિ ચાર અ |

—	०	— ×	—	—
સા : – : નીf : ધ	– : મ : પ : પ	ધ : મ : ગ : – ‖	સા : – : સા : ગ	– : મ : પ : –
પાર અ સાર	છે અ તિ	દુ રા ચાર ‖	સ ત્ય વા	ત મા

० -	—	—	—	०
પ : ની : – : ની	ધ : – : ની : સા	– : સા : સા : –	સા : ગ : – : મ	પ : – : પ : ની
રિ મા ન	મા ન મા	ન સ	ત્ય વા ત	મા રિ મા

—	—	—
— : ની : ધ : —	ની : સા : — : —	:
ન મા	ન માન	

હિરણ્યકશિપુ પ્રત્યે તેના સત્પુત્ર પ્રલ્હાદના વાક્ય.

રાગ તિલંગ, તાલ ચતુસ્ત્રજાતિ, ત્રિતાલ, માત્રા $\frac{૧૬}{૪-૮-૪}$

મધ્યકાળ.

પીતાજી મારૂં સાંભળી કાંઇ ન્યાય કરોરે, (૨)
ખુશામતિયાએ આવી ઉંધું ભરમાવ્યું ; (૨)
ન સાંભળી પૂરી વાત કૂપિત[1] ગણોછો. (૨) પિતાજી—ટેક.

પિતાજી તમોછો શિરછત્ર પણ ભુલ છે ભારી; (૨)
ન્હોતું જાણ્યું આવું પરિણામ માઠું આવશે ; (૨)
છેવટે કરૂંછું પ્રણામ ; (૨)
પિતાજી કરજોડી કરૂં આજીજી. (૨) પિતાજી. ૧

---

૧ કોપવાનૂ.

૧૬
૪-૮-૪ B

સાં	નીઃરીઃસાંઃની	પઃમઃગઃગ	મઃપઃ-નીઃની	સાંઃ—ઃ—	—
પિ	તા જી મા રૂં	સાંભળી કાં	ઇ ન્યાય ક રે	રે	

ગઃગઃગઃરી	ગઃમઃપઃપ	ગઃમઃગઃરી	સાઃ—ઃસાઃ—	ગંઃગંઃગંઃરીં
ખુ શા મ તિ	યા એ આ વી	ઉં ધું ભ ર	મા વ્યું	ન સાં ભ ળી

ગંઃમંઃગંઃરીં	સાંઃનીઃધઃની	૧-વ. સાંઃ-ઃસાંઃ-	૨-વ. સાઃ-ઃસા
પૂ રી વા ત	દૂ ષિ ત ગ	ણો છો	ણો છો

સા	નીઃસાંઃગંઃમ	પંઃ-ઃપંઃધં	પંઃમંઃગંઃમં	રીંઃમંઃગંઃરીં
પિ	તા જી ત મો	છો શિ ર	છ ત્ર પ ણ	ભુ લ છે ભા

સાંઃ-ઃ-ઃસાં	નીઃસાંઃગંઃમં	પંઃ-ઃપંઃધં	પંઃમંઃગંઃમ	રીઃમંઃગંઃરીં
રી પિ	તા જી ત મો	છો શિ ર	છ ત્ર પ ણ	ભુ લ છે ભા

| સા : - : પ : પ | પ : પ : પ : ધ | પ : મ : ગ : મ | રી : મ : ગ : રી | સા : — || સા : સા |
| રી ન્હો તું | જા ણ્યું આ તું | પ રિ ણા મ | મા હું આ વ | શે || છે વ |

| ગ : - : - : ગ | મ : ધ : - : મ | પ : - : - : - | - : - : મ : મ | ગ : - : - : ગ | મ : ધ : - : મ |
| ટે ક | રૂં છું પ્ર | ણામ | છે વ | ટે ક | રૂં છું પ્ર |

| પ : - : - : - | : પ : પ : ધ | પ : મ : ગ : મ | રી : મ : ગ : રી | સા : - : - : - |
| ણામ | પિ તા જી | ક ર જો ડી | ક રૂં આ જી | જી |

| : પ : પ : ધ | પ : મ : ગ : મ | રી : મ : ગ : રી | સા : — : — |
| પિ તા જી | ક ર જો ડી | ક રૂં આ જી | જી |

સદ્‌બોધક મિત્રનો ઉપકાર.

*રાગ ઝિંઝોટી, તાલ તિસ્રજાતિ ગઝલ, (પિસ્તો) માત્રા $\frac{૭}{૩-૨-૨}$ ચતુસ્ર જાતિ ત્રિતાલ, માત્રા $\frac{૧૬}{૪-૮-૪}$ તથા તિસ્ર જાતિ દાદરા, માત્રા $\frac{૬}{૩-૩}$

મધ્યકાળ.

કૃતાર્થ કીધો તેં પ્રિય મિત્ર મુને, (૨)
સુધારી ભુલ તેં મ્હારી ; (૨)
સુરસ્તે ચડાવ્યો તેં મુને. (૨) કૃતાર્થ.—ટેક.

કદી ભુલથી ના ભુલું હું તારો એહસાન[૧] ; (૨)
નહીં બનું બેઇમાન ; (૨)
લે જાન, છે કુરબાન ;
વિચારિને ઉચારૂં હું. (૨) કૃતાર્થ. ૧

મંદ બુદ્ધિ બની નીચ ફંદે ફસ્યો, (૨)
ફંદે ફસ્યો કુસંગ કીચમાં[૨] ખસ્યો ; (૨)
વાર વારરે અપાર, ઉપકાર, માનું છું, આવાર હું. (૨) કૃતાર્થ. ૨

---

*આ ગાયનમાં પ્રથમની અસ્તાઈના શબ્દો તાલ ગઝલમાં છે. પેહેલા અંતરાના શબ્દો તાલ ત્રિતાલમાં છે ; છેવટ "વિચારિને ઉચારૂં હું" એ શબ્દો દાદરામાં આવેછે, તેમજ બીજો અંતરો પણ દાદરામાંજ છે. જુઓ નોટેશન નિશાની ⊕ તાલ ગઝલમાં ખાલી ઉપર "સમ" સમજવી, કારણકે, એવો પુરાતની નિયમ છે.

૧ ઉપકાર. ૨ કાદવ.

૭/૩-૨-૨ B

ગ	મ :–	ની f : ધ	પ : – : મ	ગ : –	સા : સા	રી : – : –	મ S:–
કે	તા	થઈ	ફી ધો	તેં	પ્રિ ય	મિ	ત્ર

– : મ S	પ : –	મ	ની f : –	ધ : –	ની f : – : ધ	પ : –	મ , ગ : મ S
સુ	ને	સુ	ધા	રી	ભુ લ	તેં	મા

પ : –	—	પ : મ S	પ : –	ગ : મ : –	ગ : –	સા : રી	મ S – : મ S	પ : –
રી		સુ ર	સ્તે	ચ ડા	વ્યો		તેં સુ	ને

– : –	૧-વ. — : — : —	૨-વ. — : —

પ : પ : ની f : ધ	પ : પ : ની f : ધ	પ : મ : ગ : મ	પ : – : – : –
કે દી ભુ લ	થી ના ભુ લું	હું તા રો એહ	સાન

મ : પ : – : પ	પ : – : ધ : ધ	નીf : – : – : –	મ : પ : – : પ	પ : – : ધ : ધ
ન હીં ખ	નું ખે દ	માન	ન હીં ખ	નું ખે દ

નીf : – : – : –	સા : – : ધ : –	: – : – : નીf : –	ધ : – : પ : –	– : – : – : ગ
માન	લે જાન	છે	કુર બાન	વિ

મ : – : ગ	સા : – : રી	મS : – : મS	પ : – : ગ	મ : – : ગ	સા : – : રી
ચા રિ	ને ઉ	ચા રૂં	હું વિ	ચા રિ	ને ઉ

મS : — : મS	પ : —	— : —	— : —
ચા રૂં	હું		

૨ પ : — : રી	સા : રી : —	સા : ની : –	ની:ધ:ની	સા : – : –	ની : ધ : ની
મં દ	બુ દ્ધિ	બ ની	ની ચ	ફં	દે ફં

પ : – : –	– : – : –	‖ : સાં : –	સાં : – : સાં	ની : – : ની	ની : ધ : ની	સાં : – : સાં
સ્યો		‖ હું	દે દે	સ્યો કુ	સં ગ	કી ચ

ની : ધ : ની	પ : – : –	– : – : –	‖ રીં : ગં f : રીં	સાં : રીં : સાં	ની f : સાં : ની f
માં ખં	સ્યો		‖ વા ર	વા ર	રે અ

ધ : ની f : ધ	પ : ધ : પ	મ : પ : ગ	મ : – : ગ	સા : – : રી	મ S : – : મ S
પા ર	ઉ પ	કા ર	મા નું	છું આ	વા ર

પ : – : –	‖ મ : – : ગ	સા : – : રી	મ S : – : મ S	પ : –	– : –	– : –
હું	‖ મા નું	છું આ	વા ર	હું		

પ્રકરણ ૩ જું.

શૃંગાર.

(રાધાકૃષ્ણ વિનોદ).

*રાગ ઝિંઝોટી, તાલ, ચતુસ્ત્રજાતિ, આડચૌતાલ, માત્રા $\frac{૧૪}{૨-૪-૪-૪}$ તથા

ચતુસ્ત્રજાતિ ત્રિતાલ, માત્રા $\frac{૮}{૨-૪-૨}$

મધ્યકાળ.

કૃષ્ણ—રાધે પ્યારી તારી છવિ મુજને પ્યારી, (૨)
વૃષભાન[૧]ની દુલારી[૨] મનહર છો ભારી. (૨) રાધે.—ટેક.
રાધા—પ્રીતી તમારી દીઠી મેં ન્યારી, (૨)
મુખવદો મધુર વચનો તમે, (૨)
અતિ ભર્યું કપટ ઉરમાં, (૨)
ગિરિધર મુરલિ અધર[૩] ધારી, (૨) રાધે. ૧
કૃષ્ણ—નહિં બોલો એવું શશિ મુખી; (૨)
પિયૂષ[૪] વચની રમણી[૫] તું; (૨)
હંસગતિ, મનવસી; (૨)
રૂપવતી, રતિસમ[૬] તુને મેં નિરખી. રાધે. ૨
રાધા—જાઓ જાઓ જુગતિ જાણી સહુ પ્રિયપતિ, (૨)
કૃષ્ણ—તું કમળ ભ્રમર હું છું નકી, મુજ પ્રિયા આવો મળિયે; (૨)
રાધા—હરો હવે વિરહ દુઃખ, સાચા સ્વામી,
અંતર્યામી, ગરૂડાગામી[૭], તુજપર હું વારી. રાધે. ૩

---

* આ ગાયનમાં પ્રથમ અસ્તાઈમાંજ તાલ આડચૌતાલ રહેછે તે સિવાય ત્રણે અંતરામાં ત્રિતાલ આવેછે—જુઓ નોટેશન નિશાની ⊕

૧ રાધાના પિતાનું નામ. ૨ પુત્રી. ૩ હોઠ. ૪ અમૃત.
૫ સુંદરી. ૬ કામદેવની સ્ત્રી સમાન. ૭ ગરૂડના વાહનવાળા

૧૪ / ૨-૪-૪-૪ B

| ગ : મ | ધ : પ : મ : ગ | પ , મ : ગ , રી : સા : રી | પ : — | ૧-વ. — : — ||
| રા ધે | પ્યારી તા રી | છ વિ મુ ઽ ને પ્યા | રી | ||

| ૨-વ. ની ૧ : ધ : પ : મ | ધ : પ : મ : ગ | પ , મ : ગ , રી : સા : રી | પ : — || — : — |
| રૂ પ ભા ન | ની દુ લા રી | મ ન હ ર છો ભા | રી || |

| પ , પ : ઽ પ , | મ , ગ : રી | રી , ગ : ઽ મ , | ૧-વ. ગ , રી : સા || ૨-વ. ગ , રી : સા , રી |
| પ્રી તી ત | મા રી | દી ઠી મેં | ન્યા રી || ન્યા રી સુ ખ |

| ગ , ગ : ઽ ગ , | ગ , ગ : રી , ગ | મ : ઽ ગ , | રી || સા , રી | ગ , ગ : ઽ ગ , | ગ , ગ : રી , ગ |
| વ દો મ | ધુ ર વ ચ | નો ત | મે || અ તિ | ભ ર્ડું ક | પ ટ છ ર |

| મ : — | ૧-વ. — || ૨-વ. ધ , પ : મ , ગ | પ , મ : ગ , રી | સા , સા : રી | પ : — || — : — |
| માં | || ગિ રિ ધ ર | મુ ર લિ આ | ધ ર ધા | રી || |

	o	—	—	—		o
ગ , મ	ધ , પ : ˏમ ,	ગ , રી : સા , રી	પ , પ : –	— ‖	ˏમ :	ધ,ધ:ˏપ ,
ન હિં	બો લો એ	વું શ શિ	મુ ખી	‖	પિ	યૂ પ વ

—	—	–	o	—	—
ની , ની : ˏધ	સાં , સાં : –	સા : ગ , મ	ધ , પ : ˏમ ,	ગ , રી : સા , રી	પ,પ:–
ચ ની ર	મ ણી	તું ન હિં	બો લો એ	વું શ શિ	મુ ખી

—	o	—	—		o	—	—	—	o
સા : ની	સાં : ધ	– : પ	મ S : પ	ગ : –	સા : ની	સા:ધ	–:પ	મ S:પ	ગ:–
હં સ	ગ તી	મ	ન વ	સી	હં સ	ગ તી	મ	ન વ	સી

—	—	—	o	—	—	—
ધ : પ	મ : ગ	પ , મ : ગ , રી	મં : ગ	સા : રી , રી	પ : — ‖	— : —
રૂ પ	વ તી	ર તિ સ મ	તુ ને	મેં નિ ર	ખી ‖	

	o	—	—	—	o	—
ગ , મ	ધ , ધ : ˏધ	ધ , ધ : પ , ધ	ની : ˏધ	પ : ગ , મ	પં , પ :	‖
જા ઓ	જા ઓ જુ	ગ તિ જા	ણી સ	હુ પ્રિ ય	પ તિ	‖

મ | ધ,ધ:ધ,ધ | ધ,ધ:પ,ધ | સાં: ઽ નીf, | ધ,પ:મ,પ | ધ,પ: ઽ મ, |
તું | ક મ ળ ભ્ર | મ ર હું | છું ન | શ્રી મુજ | પ્રિ યા આ |

| ગ,રી:સા,રી | પ:— | || ગ,મ | પ,પ: ઽ પ, | પ,પ:મ,પ | સાં:નીf |
| વો મ ળિ | યે | || હ શે | હ વે વિ | ર હ દુઃ ખ | સા ચા |

| ધ:પ | નીf :ધ | પ:મ | ધ,ધ:પ | મ:ગ | પ,મ:ગ,રી | સા:રી | પ:— | — || — |
| સ્વામી | અં ત | ર્યામી | ગ રૂ ડા | ગામી | તુ જ પ ર | હું વા | રી | || |

દંપતી સમાગમ.

(કૃષ્ણની મનોહર મૂર્ત્તિ જોઈ મોહિત થયેલા રાધાનાં વચન).

રાગ દેશ, તાલ ચતુસ્ત્રજાતિ ત્રિતાલ, માત્રા $\frac{૮}{૨-૪-૨}$

દ્રુતકાળ.

પ્યારી પ્યારી મૂરતી તમારી લાગેછે મુને પ્યારીરે મુને પ્યારીરે. (૨)-ટેક.

કોટીક શરદ શશિં[૧] લજાવે, (૨)
મનોજ[૨] લાજેછે જોઇ છબી ; (૨)
જાઉં વારી વારી. પ્યારી. ૧

મોહની ભરી અતિ મતવારી છે, (૨)
નિશદિન ઉરમાં વસિછે, નહિં કરૂં ન્યારી. (૨) પ્યારી. ૨

---

૧ ચંદ્ર. ૨ કામદેવ.

૮/૨-૪-૨

| સા, ની | સા, ગ : મ, | પ, ધ : મ, | પ, પ : મ, | ગ, રી : ની, સા |
| પ્યા રી | પ્યા રી મૂ | ર તી ત | મા રી લા | ગે છે મુ ને |

| રી, રી : રી | - : ની, સા | રી, રી : રી | — ||
| પ્યા રી રે | મુ ને | પ્યા રી રે | ||

*2. *1.

*1 | મ, ગ : મ, | પ, પ : પ | ધ, સા : ની, | ધ : પ || મ, મ : ગ, |
| કો ટી ક | શ ર દ | શ શી લ | જા વે || મ નો જ |

| મ, મ : ગ, | પ, પ : ગ, | મ : - || ની, ધ : પ, મ | ગ, રી |
| લા જે છે | જો ઇ છ | બી || જા ઉં વા રી | વા રી |

*2 સા, ની | સા, ગ : મ, | પ, ધ : મ, | પ : | : સા, ની | સા, ગ : મ, |
પ્યા રી | પ્યા રી મૂ | ર તી ત | મા | પ્યા રી | પ્યા રી |

પ , ધ : ૣ મ ,	પ :	, સાં , : ની , સાં	ધ , ની । : ધ , પ	મ , ગ : રી , સા
ર તી ત	મા	મો હ ની	ભ રી અ તિ	મ ત વા રી

સાં : –	ની । , ધ : પ , પ	ધ , પ : મ	પ , મ : ગ	પ , મ : ગ , રી	સા , સા : –
છે	નિ સ હિ ન	ઉ ર માં	વ સિ છે	ન હિં ક રૂં	ન્યા રી

સાં : –	ની । , ધ : પ , પ	ધ , પ : મ	પ , મ : ગ	પ , મ : ગ , રી	સા , સા
છે	નિ સ હિ ન	ઉ ર માં	વ સિ છે	ન હિં ક રૂં	ન્યા રી

વિરહિણી.

(ભારતયુદ્ધમાંથી આવતા અભિમન્યુની સતી ઉત્તરાકુમારીના વિરહ વચન).

રાગ માઢ, તાલ તિસ્ત્રજાતિ દાદરા, માત્રા $\frac{૬}{૩-૩}$

મધ્યકાળ.

પ્યારા ઓરા આવો આવો આવો મારા રાજ, (૨)
તલસું છું, તલસું છું, તલસું છું, તલસું છું, તલસું છું, મારા રાજ. (૨) પ્યારા.-ટેક.

મન અકળાવે, બહુ ગભરાવે ; (૨)
સુખ નાવે, નાવે, નાવે, નાવે, નાવે, મારા રાજ. પ્યારા. ૧

સાખી.

કાવ્ય જેમ છે રસ વિના, કમળ વિના કાસાર[1] ;
સુગંધ વિના જેમ સુમન[2] છે તેમ હું પ્રાણ આધાર.

સુંદર સુખકર, મધુર મનહર,
આનંદ ઉર કર, દરસ દુઃખ હર,
દિયોને નરવર,[3] તનમન તુમપર,
વારૂં હું આજ. (૨) પ્યારા. ૨

---

૧ તળાવ. ૨ પુષ્પ. ૩ રાજા.

૬ / ૩-૩ B | સા : ગ : — | મ : પ : — | ધ : મ : — | પ : ગ : — | પ , મ : ગ , રી : સા |
| પ્યા રા | ઓ રા | આ વો | આ વો | આ વો |

| સા , રી : ગ : રી | સા : — : — | — : — : — || ની , ની : સા : સા | ધ , મ : ની : ની |
| મા રા | રાજ | || ત લ સું છું | ત લ સું છું |

*1.

| પ , પ : ધ : ધ | મ , મ : પ : પ | ગ , ગ : મ : ગ , રી | સા , રી : ગ : રી | સા : — : — |
| ત લ સું છું | ત લ સું છું | ત લ સું છું | મા રા | રાજ |

| — : — : — ||

*1 | ની , ની : સા : ની | ધ : પ : — | ની , ની : સા : ની | ૧-વ. ધ : પ : — || ૨-વ. ધ : સા : સા |
| મ ન અ ક | ળા વે | બ હુ ગ ભ | રા વે || રા સુ ખ |

| રી : મ : — | પ : ધ : — | પ : સા : — ની , | ધ : મ : — | પ : ગ , રી : સા | સા , રી : ગ : રી |
| ના વે | ના વે | ના વે | ના વે | ના વે | મા રા |

| સા : — : — | — : — : — |
| રાજ | |

સાં ની ધ મ મ — પ પ પ પ ધ ની —	પ પ પ પ ધ – સાં ધ સાં —
કાવ્ય જેમ છે રસ વિના	કમળ વિના કાસાર

મ સાં ની ધ ધ મ મ — પ પ પ પ ધ ની —	રીં : સાં : સા	ની , ધ : ધ : ની	પ : – : –
સુગંધ વિના જેમ સુમન છે	તે મ હું	પ્રા ણ આ	ધાર

– : – : –	સાં : સાં : સાં	સા , સા : રીં : સાં	ની : ની : ની	ની , ની : સાં : ની
	સું દ ર	સુ ખ ક ર	મ ધુ ર	મ ન હ ર

ધ : ધ : ધ	ધ , ધ : ની : ધ	પ : પ : પ	પ , પ : ધ : પ	મ : મ : મ	મ , મ : પ : મ
આ નં દ	ઉ ર ક ર	દ ર સ	દુઃ ખ હ ર	હિ યો ને	ન ર વ ર

ગ , ગ : ગ : ગ	ગ , ગ : મ : ગ	રી : ગ : રી	સા : — : —
ત ન મ ન	તુ મ પ ર	વા રૂં હું	આજ

આગતપતિકા.

(પાશુપતાસ્ત્ર મેળવી આવેલા અર્જુન પ્રત્યે દ્રૌપદીનાં વચન).

* રાગ ખમાચ, તાલ તિસ્ત્રજાતિ દાદરા, માત્રા $\frac{૬}{૩-૩}$ તથા

ચતુસ્ત્રજાતિ ત્રિતાલ, માત્રા $\frac{૧૬}{૪-૮-૪}$

મધ્યકાળ.

*આવો પ્યારા, આવો પ્યારા, આવો પ્યારા, ખુશી થૈ મળિએ; આવો-ટેક.
વ્યાકુળ દાસી, દર્શન પ્યાસી, (૨)
તનમાં મનમાં દુઃખ વિરહ અપાર; (૨)
છું લાચાર, હું આવાર, કલ[1] નહિં પળવાર; (૨)
ક્યાંછો, ક્યાંછો, ક્યાં ગયા દિલદાર;
મિલાવ તું પ્રાણ મારા. આવો. ૧.
ધન્ય ધન્ય ધન્ય સ્નેહ સાચો સ્વામી;
મળ્યા આપ વિરહ[2] વેદના હું વામી;
મનવાંચ્છિત મળિયું મુને, સફળ થયાં સહુ કાજ;
અતિ વાધ્યો આનંદ આનંદ આજે,
બસ બસરે ચાલો રંગે રમિએ;
વિધ વિધ નિત નવ સુખો, પતિ ભોગવિયે ટળે દુઃખો;
નાથ નહીં કરૂં હવે ન્યારા. આવો. ૨.

---

* આ ગાયનના પહેલા અંતરામાં "તનમાં મનમાં" એ વાક્યથી તાલ ત્રિતાલ શરૂ થાયછે. બીજા અંતરામાં "ધન્ય ધન્ય" એ વાક્યોથી હિંડીના સ્વરો છે, "મનવાંચ્છિત" એ વાક્યમાં સિંધ ભૈરવીના સ્વરોમાં સાખી છે એટલે તેમાં તાલનો નિયમ નથી, અને અતિ વાધ્યો એ વાક્યથી પણ તાલ ત્રિતાલ શરૂ થાયછે, તેમાં પણ સિંધ ભૈરવીના સ્વરો છે—જુઓ નોટેશન નિશાની ⊕ તથા નિશાની ×

૧ સુખ. ૨ વિયોગ.

૬/3–3 B

ની ṫ :–:ધ	મ:પ:–	મ:–:ગ	મ:પ:–	ની ṫ:–:ધ	મ:પ:–
આ વો	પ્યારા	આ વો	પ્યારા	આ વો	પ્યારા

મ,મ:—:ગ	મ,મ:પ:—
ખુ શી થૈ	મ ળિ યે

※ 1,

※ 1

: :સા	ની:સા:રી	સા:ની ı :–	ધ:–:–	: :મ	મ:પ:પ	ધ:મ:—
વ્યા	કુ ળ	દા	સી	દ	ર શ ન	પ્યા

ગ:–:–	સા:મ:ગ:મ	પ:પ:ની:–	સા:સા:રી:રી	સા:ની:સા:–
સી	ત ન માં	મ ન માં	દુઃ ખ વિ ર	હ અ પાર

સા:સા:રી:–	સા:ની:સા:–	ની f :ની f :ની f :ની f	સા:ની f :ધ:–
ઝું લા ચાર	હું આ વાર	ક લ ન હિં	પ ળ વાર

રી:સા:રી:–	સા:ની:સા:–	ની ṫ :–:ની ṫ :ની ṫ	સા:ની ṫ :ધ:–
ક્યાં છો	ક્યાં છો	ક્યાં ગ યા	દિ લ દાર

					१-વ.	૨-વ.
પ઼ : પ : – : ધ	ની ፲ : – : – : –	પ઼ : ધ : – : મ	પ : – : – : –	પ : – : – : ધ
મિ લા વ	તું	પ્રાણ મા	રા	રા

× ૨	ની ፲ : – : ધ	ની ፲ : – : સા́	રી́ : ગ ፲ : રી́	સા́ : રી́ : સા́	ની ፲ : ધ : ની ፲
	ધ ન્ય	ધ ન્ય	ધ ન્ય	સ્ને હ	સા ચો

પ : – : ધ	સા́ : ની ፲ : ધ	પ : – : –	ની ፲ : ધ : –	ની ፲ : – : સા́	રી́ : ગ ፲ : રી́
સ્વા		મી	મ ળ્યા	આ પ	વિ ર હ

સા́ : રી́ : સા́	ની ፲ : ધ : ની ፲	પ : — : ધ	સા́ : ની ፲ : ધ
વે દ	ના હું	વા	

પ : – : –	– : – : –	(સાખી) પ પ ગ ፲ રી́ રી́ રી́ રી́ રી́ — રી́ ગ ፲ – રી́ સા રી́–
ની		મ ન વાં છ્િ ત મ ળિ યું મુ ને એ

સા́ ની ፲ સા́ — ની ፲ ધ ની ፲ — ધ પ ધ — પ મ	પ પ પ પ ની સા́ – ની ધ પ
એં એં એં	સ ફ ળ થ યાં સ હુ કાજ

સા : રી	ની : સાં : – : ની	ધ : પ : — : ધ	રી : રી : — : ની	સાં : —	— : —
અ તિ	વા દ્યો આ	નં દ આ	નં દ આ	જે	

સાં : સા : સા : સા	સા : – : સા : ની	ની : ધ : ધ : પ	પ : મ : ગ : મ	પ : – : – : –
ખ સ ખ સ	રે ચા	લો રું	ગે ર મિ	યે

ગ : મ : પ : પ	પ : પ : ગ : મ	ધ : પ : – : –	ગ : મ : પ : પ	પ : પ : ગ : મ
વિ ધ વિ ધ	નિ ત ન વ	સુ ખો	પ તિ ભો ગ	વિ યે ટ ળે

ધ : પ : – : –	સા : – : – : –	ની : – : – : –	ધ : – : – : –	પ : – : – : –	મ : – : – : –
દુઃ ખો	ના	થ	ન	હીં	ક

ગ : – : – : –	રી : – : – : –	ગ : – : – : –	મ : – : પ : –	– : – : – : ધ
રૂં	હ	ત્રે	ન્યા શ	

प्रोषितपतिका.

* राग खमाच झिंझोटी, ताल चतुस्रजाति त्रिताल, मात्रा $\frac{१६}{४-८-४}$

तथा गझल, मात्रा $\frac{७}{३-२-२}$

मध्यद्रुतकाळ.

पलन परत आलि[1] मोये चेंन चेंन, (२)
प्यारे बिना, प्यारे बिना. पलन.—टेक.
ज़रत धुन[2] सुन[3] पपीहाकी[4] अहो. पलन.
जरत धुन सुन पपीहाका; (२)
बार बार गरजत अति घन[5] घननन नननन. पलन. १
दौर झपटके गरवा[6], तुम मिलजा मोरे छैलवा; (२)
कोइ बतलावो मोरे बालमा[7],
कोइ दिखलावो मोरे दिलबर[8],
दैयां आवे नहीं नींद[9] नेंन; (२)
मेंन[10] सतावत मोये दिन रेंन[11]. (२) अहो. पलन. २

---

*આ ગાયનના બીજા અંતરામાં "કોઈ બતલાવો" એ પદથી તાલ ગઝલ શરૂ થાયછે, તેમજ ત્યાંથી રાગ ઝિંઝોટીનું શુદ્ધ રૂપ દર્શાયછે—જુઓ નોટેશન નિશાની ⊕ તથા નિશાની. ×

૧ સખી. ૨ ધ્વનિ. ૩ સાંભળીને. ૪ ચાતકની. (બપૈયાની.)
૫ વરસાદ. ૬ ગળે. (કંઠે). ૭ પતિ. ૮ આશક.
૯ નિદ્રા. ૧૦ કામ દેવ. ૧૧ રાત્રિ.

૧૬/૪-૮-૪ B

રી : ગ	રી : ગ : રી : મ	ગ : રી : ની : સા	રી : — : રી : રી	— : રી	
પ લ	ન પ ર ત	આ લી મો યે	ચેં ન ચેં	ન	

સા : ની	ધ : સા : ની : ધ	: : સા : ની	ધ : સા : ની : ધ	— : —
પ્યા	રે બી ના	પ્યા	રે બી ના	

મ	ગ : મ : ગ : મ	પ : પ : ની : ની	સા : ની : સા : —	મ : ગ : રી : ગ
જ	ર ત ધુ ન	સુ ન પ પી	હા ક્રી	અ હો પ લ

રી : ગ : રી : મ	ગ : રી : ની : સા	રી : – : રી : રી	– : રી : : મ	ગ : મ : ગ : મ
ન પ ર ત	આ લી મો યે	ચેં ન ચેં	ન જ	ર ત ધુ ન

પ : પ : ની : ની	સા : ની : સા : સા	ગ : મ : ગ : મ	પ : પ : ની : ની	સા:ની:સા:–
સુ ન પ પી	હા ક્રી જ	ર ત ધુ ન	સુ ન પ પી	હા ક્રી

મ : ગ : રી : મ	ગ : રી : સા : સાં	ની : સાં : ની : સાં	ધ : ની : ધ : સાં
બા ર બા	ર ગ ર	જ ત અ તિ	ધ ન ધ ન

સાં : સાં : સાં : સાં	સાં : સાં
ન ન ન ન	ન ન

૨	મ : — : ગ : મ	પ : પ : ની : —	સાં : ની : સાં : —	— : — : — : —	સાં : — : સાં : —
	હો ર ઝ	પ ટ કે	ગ ર વા		તુમ્ મિલ્

		૧-વ.	૨-વ.			
ની : — : ની : ની	ધ : સા : — : ની	પ : — : ધ : —	પ : — : — : —	: —	મ : મ, ગ	રી : ગ : સા
જા મો રે	છે લ	વા	વા		કોઇબત	લા વો

રી : —	ગ : —	મ : — : મ	ગ : —	મ : મ , ગ	રી : ગ : સા	રી : —	ગ : —	મ : — : ગ
મો	રે	બા લ	મા	કોઈ દિ ખ	લા વો	મો	રે	દિલ બર

					૧-લ.	૨-લ.
ગ : —	મ : ગ	રી : ગ : સા	રી : —	મ : મ	ગ : — : —	ગ : — : રી
દે	યાં	આ વે ન	હીં	નીં દ	નેંન	નેંન

સા : ની	સા : રી,	સા : ની । : –	ધ : –	પ : –	ધ : સા : –	રી : –	મ : મ
મેં	ન સ	તા	વ	ત	મો યે		દિ ન

૨-લ.	૨-લ.	
ગ : – : –	ગ : – : – : –	મ : ગ
રેંન	રેંન	અ હો

प्रोषितपतिका.

(कृष्णना विरहथी पीडित सत्यभामाना वचन.)

राग गौंड मल्हार, ताल चतुस्रजाति त्रिताल, मात्रा $\frac{१६}{४-८-४}$

मध्यद्रुतकाळ.

जाओ जाओ, जाओ जाओ, कोइतो मिलावो लावो पीयकों. जाओ—टेक.
उनबिन तन मनकों बे करार, (२)
रेग दूजो सजनी[१] जनिधार[२], (२)
भइ बेरानियां[३] रतियां[४] हमार, (२)
तनपर कैसें सजुं में सिंगार[५];
लगतहें मोये मानुं[६] ये अंगार[७]. जाओ. १.
इंदु[८] सों मोए अलग करो अलि[९], (२)
मद[१०] विप सहोदर[११] बडो अरि बिरहन, को, (२)
जरावो नांहीं मोरे जीयकों, (२)
जतावो बतावो लावो लावो लावो, (२)
मोरी स्यानी[१२] साहेली, (२)
दुंगी में तुमको मोतनको[१३] हार;
करुंगी में कब पियाजूसों प्यार. जाओ. २.

---

१ સખી. २ ધારીશ નહિં. ३ વેરણ. ४ રાત્રિ. ५ શૃંગાર.
६ જાણે. ७ અંગારા. ८ ચંદ્રમા. ९ સખી. १० દારૂ.
११ ભાઇ. १२ ડાહી. १३ મોતીનો.

૧૬
૪-૮-૪ B

સા : ની	સા : રી : :	: : સા : ની	સા : રી : - : રી	રી : ગ : - : ગ
જા ઓ	જા ઓ	જા ઓ	જા ઓ કો	ઈ તો. મિ

મ : પ : — : મ	ગ , રી : સા : — : ની	સા : — : — : —	— : —
લા વો લા	વો પી ય	કોં	

મ : મ : ગ : મ	પ : પ : ની : ની	ની : — : સા : —	ની : સા : — : સા
ઉ ન ભિ ન	ત ન મ ન	કોં બે	ક રા ર

: ગ : — : રી	ગ : — : મ : —	ગ : રી : ગ : રી	સા : ની : સા : -	મ : મ : મ : —
રો ગ	દૂ જો	સ જ ની	જ નિ ધાર	ભ ઇ ઐ

ગ , ગ : ગ : - : ગ	મ : ધ : - : મ	પ : - : - : -	સા : સા : ની : સા	રી : રી : - : ગ
ર ન યાં ર	તિ યાં હ	માર	ત ન પ ર	કે સે સ

| મ : ધ , પ : — : મ | ગ : — : — : — || સા : સા : ની : સા | રીં : ગ : રી : ગ |
| જુ મે સિં | ગાર || લ ગ ત હે | મો યે મા |

૧-વ. ૨-વ.

| મ : ધ , પ : — : મ | ગ : — : — : — || ગ | મ : — : — : — | ગ : રી |
| નું યે અં | ગાર || અં | ગાર | |

અં | મ : — : ગ : મ | પ : — : ની : ની | સાં : સા : ગ : રીં | સાં : ની : સાં : સાં ||
| ઇં દુ | સૌં મો યે | અ લ ગ ક | રે અ લિ ||

૧-વ.

| રીં : ગં : રીં : ગ | રીં : ગ : રી : ગ | રી : ગ : રી : મ | ગ : રી : સા : ની | સા : — : — : — ||
| મ દ વિ ષ | સ હો દ ર | બ ડો અ રિ | બિ ર હ ન | કો ||

૨-વ.

| સાં : — : — : મ | મ : — : ગ : — | મ : ની ↑ : — : ધ | પ : — : — : — | — : — : મ : — | ગ : — : — : — |
| કો જ | રા વો | નાં | હીં | મો | રે |

| મ : ની ાં : – : ધ | પ : – : – : – | – : – : – || ની | સા : રી : – : રી | ગ : રી : સા .
| જી ય | કો | || જ | તા વો બ | તા વો લા

1-વ. 2-વ.

| સા : રી : – : રી | રી : – : – || રી : – : મ : – | ગ : – : – : ગ | મ:ધ,પ:–:મ | ગ:–:–
| લા વો લા | વો || વો મો | રી સ્યા | ની સા હે | લી

1-વ. 2-વ.

| – : – || સા : સા : ની:સા | રી : રી : – : ગ | મ : પ : – : મ | ગ:–:–:– || સા:સા:ની:
| || હું ગી મેં | તુમ કો મો | ત ન કો | હાર || ક રૂં ગી

1-વ. 2-વ.

| રી : ગ : રી : ગ | મ : પ : – : મ | ગ : – : – : – || ગ | મ : – : – : – | ગ : રી |
| ક બ પિ | યા જૂ સોં | પ્યાર || સોં | પ્યાર | |

वासक सज्जाने पतिनो समागम.

राग बहार, ताल चतुस्रजाति एकताल, मात्रा $\frac{12}{४-४-४}$

मध्यकाळ.

प्यारे मोरे आवो पियरवा[1] ; (२)
करुं सिंगरवा[2] हरुं हियरवा[3] लगावुं गरवा[4]. (२) प्यारे.—टेक.
सेजवा में संवारुं, (२) हां हां. प्यारे. १
मंदिरवा[5], सुंदरवा, दियरवा[6], धरावुं ; (२)
हस हस करुं बस रंग रस पिलावुं, (२)
रंगीले रिझावुं ; (२)
रसीलेजी, छबीलेजी, जीयरवा,[7] (२) वारुं तुमपें हां हां हां हां. प्यारे. २

---

૧ પતિ. ૨ શૃંગાર. ૩ હૃદય. ૪ ગળે. ૫ ઘર.
૬ દીવા. ૭ જીવ.

૧૨/૪-૪-૪ B

ધ:પ:મ:ગ	મ:ધ:—:ની	સા:ની:સા:—	પ,મ:ગ:રી:સાં
પ્યા રે મો રે	આ વો પિ	ય ર વા	ક રૂં સિં ગ ર

ધ.રી,:સા:ધ:પ	મ:ગ:મ:ધ	—:ની:સા:ની	સા:—:પં,મં:ગં
વા હ રૂં હિ ય	ર વા લ ગા	શું ગ ર	વા ક રૂં સિં

રી:સા:ધ:રીં,સા	ધ:પ:મ:ગ	મ:ધ:—:ની	સા:ની:સા:—
ગ ર વા હ રૂં	હિ ય ર વા	લ ગા શું	ગ ર વા

	મ:ગ	રી:સા:ગ:પ	—:પ:મ:ગ	રી:સા:ગ:પ	—:પ:સાં:સા
૧	રો જ	વા મેં સ વા	રૂ સે જ	વા મેં સ વા	રૂં હાં હાં

	મં:ગ:રી:સાં	ગ:રી:સા:ધ	રીં:સા:ધ:પ	ગ:પ:—:પ
૨	મં દિ ર વા	સું દ ર વા	હિ ય ર વા	ધ રા શું

| સાં : સાં : સાં : સાં | નીf : નીf : નીf : નીf | ધ : ધ : ધ : પ | નીf : ધ : ગ.
| હ સ હ સ | ક રૂં બ સ | રં ગ ર સ | પિ લા વુ

| સાં : ॖધ , : પ : ॖમ , | ધ : – : પ : – | સાં : ॖધ , : પ : ॖમ , | ધ : – : પ : –
| રં ગિ લે રિ | ઝા વું | રં ગિ લે રિ | ઝા વું

| સાં : સાં : સાં : સાં | નીf : નીf : નીf : નીf | ધ : ધ : ધ : પ || ધ : પ : મ : ગ
| ર સી લે જી | છ બી લે જી | જી ય ર વા || વા રૂં તુ મ

| રી : — : — : — | પ : ધ : ની : સાં ||
| પેં | હાં હાં હાં હાં ||

કલહાંતરિતા.

* રાગ નટ હમીર, તાલ ચતુસ્ત્રજાતિ ત્રિતાલ, માત્રા $\frac{૧૬}{૪-૮-૪}$ તથા

તિસ્ત્રજાતિ દાદરા માત્રા, $\frac{૬}{૩-૩}$

મધ્યકાળ.

અહો ફડક ભડક ધડક ધડકેછે મનડું મારૂં, દિલડું મારૂં; (૨)
ઓ સખીઓ મેળાવો મુજ પ્રાણનાથને, (૨)
એના વિયોગથી ઝુરૂંછું હું હાય, (૨)
બતાવો સખીઓ મારા પ્રાણ પિયુને, (૨)
હાય પતિ મુજથી ગયા કયાં રીસાઈ, (૨)
ઝટ જાઓ, તમે સઉ ઝટ જાઓ, હવે બસ; (૨)
લ્હાય, થાય, જીવ જાય. અહો.—ટેક.
હૃદય કેમ ફરકેછે મારૂં, (૨)
ફરકેછે, ફરકેછે, ધડકેછે, ધડકેછે; (૨)
જેના વિના હું નથી રહેતી, (૨)
તે તો હજી સુધી નથી દેખાયા, (૨)
કેમ ધીરજ ધરૂં પ્યારા; (૨)
તમ વિયોગથી બહુ દુર્બળછે તનડું મારૂં. (૨) અહો. ૧.

---

* આ ગાયનના અંતરામાં "હૃદય કેમ" એ શબ્દોથી રાગ હમીર કલ્યાણ થાયછે, અને ત્યાંથી ચાલતી લયનો ઠાહ કરવાનો છે, અને માત્ર અગીયારમી લાઈનમાંજ રાગ બિલાવલનું મિશ્રણ થાયછે, તેમ તેજ લાઇનમાં તાલ દાદરો છે—જુઓ નોટેશન નિશાની ⊕ તથા નિશાની ×

૧૬
૪—૮—૪ B

ગ : મ	ની : ધ : પ : ની	ધ:પ:ની :ધ	પ:–:રી,રી:રી	–:ગ:–:પ,મ	
અ હો	ફ ડ ક ભ	ડ ક ધ ડ	ક ધ ડ કે	છે મન	

ગ: રી:સા: ની	સા:–:–:મ,મ	ગ:રી:સા:ની	સા:–	–:–	મ:ની ,ની :ધ:ની	
હું મા	રૂં દિલ	હું મા	રૂં		આ સ ખિ આ મે	

ધ : પ : – : ગ , ગ	મ : પ , પ : પ : પ	મ : ની , ની : ધ : ની	ધ:પ:–:ગ,ગ
ળા વો સુ જ	પ્રાણ ના થ ને	આ સ ખિ આ મે	ળાવો સુ જ

મ : મ , પ : પ , : પ	મ : ની : ધ , : પ	ગ:પ:–:ગ	મ:ધ,પ:–:મ	ગ:–:–:–
પ્રા ણ ના થ ને	એ ના વિ	યોગથી ઝુ	રૂં છું હું	હાય

: : : ગ	મ : – : ની : –	– : ધ : પ : મ	પ : – : – : –	– : – : મ : –	ગ:–:–:ગ
ળ	તા વો	સ ખિ	આ	મ્હા	રા પ્રા

મ:પ:-:ધ	પ:-:મ:-	ગ:-:- (૧-વ.)	ગ:-:ગ:- (૨-વ.)	મ,મ:ધ,ધ:ની ,ધ:પ,
ણ પિ	યુ	ને	ને હાય	પ તિ મુ જ થી ગ

પ:મ,ગ:મ:પ	પ:ગ:મ,મ:ધ,ધ	ની ,ધ:પ,:પ:મ,ગ	મ:પ:પ:—
યા કયાં રી સા	ઇ હાય પ તિ મુ જ	થી ગ યા કયાં	રી સા ઈ

સા,સા:સા:ધ,ની :ની	ધ,પ:ધ:પ,મ:પ	સા,સા:સા:ધ,ની :ની
ઝ ટ જઓ ત મે સૈ	ઝ ટ જઓ હ વે બસ	ઝ ટ જઓ ત મે સૈ

ધ,પ:ધ:પ,મ:પ	સા:-:-:-	ની :-:-:-	ધ:પ:ની :ધ	પ:-
ઝ ટ જઓ હ વે બસ	લ્હાય	થાય	જી વ	જાય

1,

પ,:પ,પ	મ S,પ:ધ,ની:સા:ધ,પ	—:ધ,પ:મ,:ગ
હૃ દ ય	કે મ	કે ર કે

મ : ધ : — : ની	સાં : — : ઽ || ઽ : —	પ , પ . પ . પ . : મ , મ . ગ , રી . ગ .
છે મા	રૂં		ફ ર કે છે ફ ર કે છે

મ , મ . ધ , પ . મ . : ગ , ગ . રી . સા.	પ , પ . પ . પ . : મ , મ . ગ , રી . ગ .
ધ ડ કે છે ધ ડ કે છે	ફ ર કે છે ફ ર કે છે

મ , મ . ધ , પ . મ . : ગ , ગ . રી . સા .	પ : મ ડ , પ : ધ , ની : સાં
ધ ડ કે છે ધ ડ કે છે	જે ના

ધ , પ : — : ઽ મ , : ઽ ગ ,	મ : ધ : — : ની	સાં : — : — : — || પ : પ : પ
વિ ના હું ન	થી રહે	તી	તે તો હ

ની : ધ : ની	સાં : — : —	— : — : —	સાં : સાં : સાં	ની : — : સા	ધ : ની : ધ
જુ સુ	ધી		ન થિ દે	ખા	યા

સા : ની : ધ	મ ,પ : ધ , ની : સા: ધ	પ : ધ , પ : મ , : ગ	મ : ધ : – : ની
	કે મ	ધી ર જ ધ	રૂં ચ્યા

સા : — : — : —	— :— :— :—	પ , પ : પ , પ : પ , : મ
રા		ત મ વિ યો ગ થી

		1-વ.	2-વ.
ગ , ગ : રી , રી : પ , પ : મ	ગ,ગ:ગ,રી:સા:ની	સા : – : સા : સા	સા : —
બ હુ દુ ર બ ળ છે	ત ન હું મા	રૂં આ હા	રૂં

खंडिता.

(राधिकाना कृष्ण प्रत्ये वचन.)

राग पीलू बरवा, ताल चतुस्रजाति त्रिताल, मात्रा $\frac{१६}{४-८-४}$

मध्यकाळ.

नटवर मोसें बोलो जनि,[१] (२) बतियन[२] बनाय कें ;
देखो देखो बिहारी, (२) तुम दरपन मुख लायके. नटवर.—टेक.

अधर[३] अंजन[४] दाग लगेहें, (२)
द्रग[५] अरुन[६] महावर[७] पगें[८], (२)
कहो किन ठगोरीने ठगे, (२)
किन संग रतियन[९] जगे ; (२)
उत कित जाओ, नित नित हमें, तरसायके. (२) नटवर. १

डगमग डगमग पग मग[१०] धरते, (२)
पति आति रसिक छलबल ऐसे सीखे कहां, (२)
उठि भोर[११] आये, मोरे मन भाये ; (२)
व्रजपत[१२] नखछत[१३] छातियन[१४] लगायकें, नटवर. २

---

१ નહિં. २. વાતો. ३ હોઠ. ४ કાજળ. ५ નેત્ર.
६ લાલ. ७ અળતો. ८ ભોળાએલાં. ९ રાત્રિ. १० રસ્તો.
११ પ્રાતઃકાળ. १२ શ્રીકૃષ્ણ. १३ નખક્ષત. (નખના દાગ) १४ છાતી.

૧૬ / ૪–૮–૪ B

| ની : સા : ગ f : રી | સા : ની : રી : સા | ની : ધ f : ની : સા | ગ f : રી : સા : ની |
| ન ટ વ ર | મો સેં બો લો | જ નિ ન ટ | વ ર મો સેં |

| રી : સા : ની : ધ f | ની : ધ f : પ : મ | પ : ની : — : ની | સા : — : — : — ||
| બો લો જ નિ | બ તિ ય ન | બ ના ય | કે |

| સા : ની : સા : ગ f | — : મ : ગ f : રી | સા : ની : સા : ગ f | — : મ : ગ f : રી |
| દે ખો દે ખો | બિ હા રી | દે ખો દે ખો | બિ હા રી |

| સા : ની : સા : ની | ધ f : પ : — : મ | પ : ની : — : ની | સા : — : — : — ||
| તુ મ દ ર | પ ન સુ | ખ લા ય | કે |

| ની | સા : ગ : — : મ | પ : — : — : — | — : — : મ : — | પ : — : — : મ | ગ : મ : — : મ |
| અ | ધ ર | અ | જ | ન દા | ગ લ |

		૧-વ.	૨-વ.	
ગ઼ : મ : પ : –	–. મ : ગ f : રી	સાં:–:–	સાં:–:સા:ની	સા : ગ f: ગ f:રી
ગે		હેં	હેં દ્ર ગ	અ રૂ ન મ

પ઼ : મ : ગ f : રી	સા : – : સા : ની	સાં : ગ f : ગ f : રી	પ : મ : ગ f : રી
હા વ ર પ	ગે દ્ર ગ	અ રૂ ન મ	હા વ ર પ

સા : — : — : —	ની f : ધ : ની f : ધ	ની f: સાં : ની f : ધ	પ : મ : – : –
ગે	ક હો કિ ન	ઠ ગો રી ને	ઠ ગે

ની f : ધ : ની f : ધ	ની f : સાં : ની f : ધ	પ : મ : – : –	ગ f :રી:ગ f :મ
ક હો કિ ન	ઠ ગો રી ને	ઠ ગે	કિ ન સં ગ

ગ f: રી : મ : ગ f	રી : સા : – : –	ગ f: રી : ગ f : મ	ગ f : રી : મ : ગ f
ર તિ ય ન	જ ગે	કિ ન સં ગ	ર તિ ય ન

| રીં : સા : – : – | ગાઁ : રી : ગાઁ : રી | સાં : – : ની : – | સાં : ની : સા : ની |
| જ ગે | ઉ ન ક્રિ ત | ન ઓ | નિ ત નિ ત |

| ધઁ : પ : — : મ | પ : ની : — : ની | સા : — : — : — | ગઁ : રી : ગઁ : રી |
| હ મેં ત | ર સા ય | કે | ઉ ન ક્રિ ત |

| સા : – : ની : – | સા : ની : સા : ની | ધઁ : પ : – : મ | પ : ની : – : ની | સા : – : – : – |
| ન ઓ | નિ ત નિ ત | હ મેં ત | ર સા ય | કે |

૯ ૨ | સાં : સાં : ની : ની | ધ : ધ : પ : પ | મ : મ : ગઁ : ગઁ | રી : રી : સા : – ||
| ડ ગ મ ગ | ડ ગ મ ગ | પ ગ મ ગ | ધ ર તે ||

| નીઁ : ધ : નીઁ : ધ | નીઁ : ધ : પ : નીઁ | ધ : પ : મ : ગઁ | રી : મ : ગઁ : રી |
| પ તિ ચ્ય તિ | ર સિ ક છ | લ બ લ ઐ | સે સી ખે કે |

સાં : - : - : —	ની : ધ : ની : ધ	ની : ધ : પ : ની	ધ : પ : મ : ગ
હાં	પ તિ અ તિ	ર સિ ક છ	લ બ લ ગૈ

રીં : મ : ગ : રી	સાં : — : — : —	ગ : રી : ગ : રી	સાં : — : ની : —
સે સી ખે ક	હાં	ઉ ઠિ ભો ર	આ યે

સાં : ની : સા : ની	ધ : - : પ : -	ગ : રી : સા : ની	રી : સા : ની : ધ
મો રે મ ન	ભા યે	બ્ર જ પ ત	ન ખ છ ત

નીં : ધ : પ : મ	પ : ની : - : ની	સાં : - : - : -
છ તિ ચ ન	લ ગા ચ	કે

સતીપ્રેમ.

(સતીવ્રતની પરીક્ષા કરી કૃષ્ણે આપેલો રૂક્મિણીને ધન્યવાદ.)

રાગ કાન્હરા, તાલ ચતુસ્રજાતિ ત્રિતાલ, માત્રા $\frac{૧૬}{૪–૮–૪}$

મધ્યવિલંબિતકાળ.

આવ નારી, પ્રાણ પ્યારી, પ્રેમ ધારી,
સુંદર શ્યામા,[૧] સુંદર શ્યામા; (૨).
મન હરનારી, સુખ કરનારી, આવ પ્યારી,
વિમળ[૨] વામા,[૩] વિમળ વામા. (૨) આવ.—ટેક.

પતિ હિતમાં નિત હરખ ધરેછે; (૨)
શાબાશ છે તુને, સત્કાર છે તુને,
શાબાશ છે તુને સત્કાર છે તુને,
ગુણિયલ થઈ ગુણિમાંહિ ગવાણી, (૨)
મધુર વચન સુણિ અતિ મુદ થાય; (૨)
ઉરમાંય, ન સમાય. આવ. ૧.

---

૧ સ્રી. ૨ પવિત્ર. ૩ સ્રી.

૧૬ / ૪-૮-૪	B	મ : - : મ : મ	રી : - : સા : સા	રી : -:નીf :સા	-:સા:સા:રી
		આવ ના રી	પ્રાણ પ્યા રી	પ્રેમ ધા રી	સું દ ર
		+ * 1			

રી : પ : મ : ગ†	— : રી : સા : રી	રી : પ : મ : ગf	— : — : — : —
શ્યા મા	સું દ ર	શ્યા મા	

રી,રી:ની f ,ની † :ધ:ની f	પ , પ : ધ , ધ : મ :પ	ગ:મ:ગ:મ	-:સા:સા:રી
મ ન હ ર ના રી	સુ ખ ક ર ના રી	આવ પ્યારી	વિ મ ળ
+			

રી : પ : મ : ગ †	- : રી : સા : રી	રી : પ : મ : ગ †	- : - : - : -
વા મા	વિ મ ળ	વા મા	

1	મ:મ:પ:પ	ની f :પ:ની:ની	સા:સા:સા:સા	સા:ની:સા:-	ની † :રી:-:રી
	પ તિ હિ ત	માં નિ ત	હ ર પ ધ	રે છે	શા આશ છે
	+			+	

રી:રી:ની f :સા	–:સા:સા:સા	પ:ની f :–:ની f	ની f :ની f :મ:પ	–:મ:ગ f :રી
તુ ને સ ત્કાર	છે તુ ને	શાબાશ છે	તુ ને સત્કાર	છે તુ ને

સા:સા:ની f :સા	રી:–:રી:રી	ગ f :–:ગ f :મ	રી:–:સા:–	ની f :સા:રી:મ
ગુ ણિ ય લ	થઈ ગુ ણિ	માં હિં ગ	વા ણી	મં ધુ ર વ

		૧-વ.	૨-વ.	
પ:ની f :પ:ની f	સા:ની:સા:ની	સા:ની:સા:–	સા:–:ની:સા	રી :–:–:–
ચ ન સુ ણી	અ તિ સુ ખ	થા યે	થાય ઉ ર	માંય

–:–:સા:રી	ગં f :–:રી:–	સા:–:ની f :–	પ:–:મ:–	રી:–:સા:–
ન સ	મા			આય

માનવિધ્વંસ.

(ઉર્વશી પ્રત્યે પુરૂરવા રાજાના વચન.)

રાગ કાન્હરા, તાલ ચતુસ્રજાતિ ત્રિતાલ, માત્રા $\frac{૧૬}{૪-૮-૪}$

મધ્યવિલંબિતકાળ.

પ્યારી તારૂં, પ્યારી તારૂં, પ્યારી તારૂં,
સ્વરૂપ જોઈ ભુલ્યો હું ભાન, ખાન, પાન, ગાન ;
તજ્યું મેં તરૂણી, તરૂણ[૧] હરિણનયની. પ્યારી.—ટેક.

અધરામૃત પા તું મુને ઝટ તાહરૂં, (૨)
હું છું બહુ હેરાન, પરેશાન, છું બે જાન, બે ધ્યાન. (૨) પ્યારી. ૧

આમ સ્નેહી સાથે સુંદરિ નહિં ઘટે, (૨)
પ્રેમમાં લીન થયોછું હાય તારા ;
ભરી અનંગ[૨] રંગ, ધરી ઉમંગ અંગ, માનિલે મારૂં માન. (૨) પ્યારી. ૨

---

૧ યુવાન. ૨ કામદેવ.

૧૬ / ૪–૮–૪ **B**

સા : સાં : ની : –	સા : – : – : –	રીં : રીં : સાં : ની	સા : – : ની : પ
પ્યા રી તા	રૂં	પ્યા રી તા	રૂં

પ : સા : સા : ની	સા : – : — : ની	ની : પ : પ : ધ	મ : ની : — : પ
પ્યા રી તા	રૂં સ્વ	રૂ પ જો ઇ	ભુ લ્યો હું

ગ : – : – : –	મ : – : – : –	રી : – : – : –	સા : – : – : –	– : – : – : રી
ભાન	ખાન	પાન	ગાન	ત

ગ : મ : ગ : રી	સા : ની : સા : રી	ગ : મ : ગ : રી	સા : ની : સા : —
જ્યું મેં	ત રૂ ણી ૯	જ્યું મેં	ત રૂ ણી

ગ : રી : સા : ગ	રી : સા : ગ : રી	સા : — : — : —
ત રૂ ણ હ	રિ ણ ન ય	ની

*1

સા : સા : સા : –	રી : રી : મ : –	પ : – : ની f : પ	ની : ની : સાં : —
અ ધ રા	મૃ ત પા	તું મુ ને	ઝ ટ તા

ની : સાં : — : —	સાં : ની : સાં : —	ની f : રી : – : સાં	ની f : ધ : – : પ
હ રૂં	હું છું બહુ	હે રાન પ	રે શાન છું

મ : ની f : — : પ	ગ f : — : — : –	સાં : ની : સાં : —	ની f : રી : – : સાં
બે જાન બે	ધ્યાન	હું છું બહુ	હે રાન પ

ની f : ધ : — : પ	મ : ની f : — : પ	ગ f : — : — : —
રે શાન છું	બે જાન બે	ધ્યાન

*2

સા : – : સા : રી	— : રી : મ : —	પ : — : ની f : પ	ની : ની : સાં : –
આ મ સ્ને	હિ સા	થે સું	દ રિ નહિં

ની : સા : – : – ‖	– : સાં : – : ની	સા : – : – : –	– : – : – : –	– : – : ની ॅ : –
ધ રે ‖	પ્રે મ	માં		લી

– : પ : – : પ	મ : – : – : –	ની ॅ : – : પ : –	– : – : ની ॅ : –	પ : – : ની : –
ન થ	યો	છું	હાય	તા

સાં : — : — : –	પ : સા : – : રી	સાં : સાં : સાં : સાં	પ : ની ॅ : – : ની ॅ
રા	ભ રી અ	નં ગ રં ગ	ધ રી ઉ

ની ॅ : ની ॅ : ની ॅ : ની ॅ	પ : મ : — : મ	પ : — : ધ : —
મં ગ અ ગ	મા નિ લે	મા રૂં

૧.-૨.		૨.-૧.
સાં : — : — : —	— : — : — : — ‖	સાં : — : — : —
માન		માન

સતી સ્રી સંયોગ.

(અંધાણથી ઓળખેલી શકુંતલા પ્રત્યે દુષ્યંતનાં વચન).

*રાગ કલ્યાણ, તાલ તિસ્રજાતિ દાદરા, માત્રા $\frac{૬}{૩-૩}$ તથા

ચતુસ્રજાતિ ત્રિતાલ, માત્રા $\frac{૧૬}{૪-૮-૪}$

મધ્યકાળ.

સુંદર નારી તું છો પ્યારી મારી હાં, (૨)
પ્યારી મારી વ્હાલી છબિ ના કરૂં દૂર તારી ; (૨)
પ્યારી નાર, કરૂં પ્યાર, હું આવાર ; (૨)
ચિત હરનારી, સુખ કરનારી ; (૨)
પ્રાણથી પ્યારી, અધિક સારી ; (૨)
છો તું દુઃખ હરા. સુંદર—ટેક.
સતી લલામ[1] તુને હું જાણું, (૨)
શિયળવતી,[2] ચતુરમતિ, સુંદર અતિ ;
મધુરવદી, અતિ હર્ષથી લીધું ચિત્ત હરી હાં. સુંદર. ૧.

---

* આ ગાયનમાં પ્રથમની લાઇનથી શરૂઆત દાદરામાં છે બીજી અને ત્રીજી લાઈનમાં તાલ ત્રિતાલ છે, ચારમીથી છઠ્ઠી લાઇન સુધી તાલ દાદરો છે તે સિવાય અંતરામાં "સતી લલામ" એ શબ્દોથી આખર સુધી તાલ ત્રિતાલ છે—જુઓ નોટેશન નિશાની ⊕

૧ રત્ન. ૨ શીળવાન.

૬/૩-૩ B	સા : - : સા	રી : ગં : રી	સા:ની:ધ	રી:સા:ની	ધ:ની:ધ	ની:સા:-	‖
	સું દ	ર ના રી	તુ છોપ્યા	રી મા રી	હાં		‖

ગ : ગ : ગ : પ	પ : પ : - : પ	ધ : ધ : ધ : પ	ની : ધ : પ : પ	‖	સાં:સાં:સાં:-
પ્યારી મારી	વ્હાલી છ	બિના ક રૂં	દૂ ર તા રી	‖	પ્યારી નાર

સાં : સાં : સાં : ની	ની : ધ : પ : -	સા : સાં : સાં:-	સાં:સાં:સાં:ની	ની:ધ:પ:-
ક રૂં પ્યાર	હું આ વાર	પ્યા રી નાર	ક રૂં પ્યાર	હું આ વાર

ધ : સા : સા	સાં : સાં : ની	ધ : ની : ધ	પ:પ:-	‖	ગ:ગ:રી	ધ:પ:-	ગ:ગ:રી
ચિ ત હ	ર ના રી	સુખ ક ર	ના રી	‖	પ્રાણથી	પ્યારી	અ ધિ ક

સા : સા : -	‖ ગ : - : ગ	પ : પ : ધ	સાં : ની : ધ	પ : ગ : રી	‖
સા રી	‖ છો તું	દુઃ ખ હ	રા		‖

ગ : ગ : – : ગ	પ : – : પ : ધ	સા:–:સા:–	સા:–:સા:–	ગ:ગ:ગ:રી
સ તી લ	લા મ તું	ને હું	જા ણું	શિ ય ળ વ

ગ : – : સા : રી	રી : સા : રી : –	ધ : સા : સા : ધ	સા:–:પ:ધ	ધ:પ:ધ:–
તી ચ તુ	ર મ તી	સું દ ર અ	તી મ ધુ	ર વ દી

ગ : પ : પ : ગ	પ : – : ગ : રી	સા : – : ગ : રી	સા : – : – : –	ગ:–:રી : –
અ તિ હ ર્ષ	થી લી ધું	ચિ ત્ત હ	રી	હાં

સા : — : ધ : —	પ : — : ગ : —	રી : — : સા : —

રામના વિરહવચન.

*રાગ માઢ મિશ્ર કાન્હરા; તાલ તિસ્રજાતિ દાદરા, માત્રા $\frac{૬}{૩-૩}$ તથા

ચતુસ્રજાતિ ત્રિતાલ, માત્રા $\frac{૧૬}{૪-૮-૪}$

મધ્યકાળ.

હરતાં, ફરતાં, મારા દિલને નથી ચેન; (૨)
કલપું છું, જલપું છું, તલપું છું, વિલપું છું, હાય. (૨) હરતાં.—ટેક.

તજી ગઈ, દુઃખ દઇ, સુખ સહુ લઈ ગઇ; (૨)
ક્યાં હશે વ્હાલી તકદીર, તકદીર, તકદીર; (૨)
પ્યારી આવ, પ્યારી આવ, એકવાર કર પ્યાર; (૨)
ચિત તું ચળમાં[1] દુઃખના દળમાં[2]. હરતાં. ૧

---

* આ ગાયનમાં "તજી ગઇ" એ શબ્દોથી તાલ ત્રિતાલ શરૂ થાયછે, અને ચારમી લાઇનથી રાગ કાન્હરાનુ મિશ્રણ થાયછે—જુઓ નોટેશન નિશાની ⊕ તથા નિશાની ×

૧ ચળાયમાન નહિં થા. ૨ સમૂહમાં.

6/3-3 **B**

ધ : સાં : –	પ : ધ : –	મ : પ : –	ગ : મ , ગ : રી , સા
હર તાં	ફર તાં	મા રા	દિલને

સા : સા , રી : ગ	સા : – : –	–:–:–	સાં,સાં:સાં:સાં	ની ,ની :ની :ની
ન થી	ચેંન		ક લ પું છું	જ લ પું છું

*1

		૧-વ.		૨-વ.
ધ , ધ : ધ : પ	ની , ધ : પ : પ	સા : – : –	– : – : –	સા : – : –
ત લ પું છું	વિ લ પું છું	હાય		હાય

ધ : સા : સા : –	સા : સા : સા : –	ની : ધ : ધ : પ	ની :ધ:પ:–
ત જી ગઇ	દુઃ ખ દઇ	સુ ખ સ હુ	લ ઈગઇ

: સા : – : સા	મ : – : – : –	– : – : પ :	ગ :–:–:–	–:–:–:રી	મ:–:–:
કયાં હ	શે	વ્હા	લી	તક	દીર

– : – : – : સા	રી : – : – : –	– : – : – : ની	સા : – : – : –	– : – : – : –
તક	દીર	તક	દીર	

રી : મ : મ : –	મ : મ : મ : –	ગ : ગ : ગ : –	રી : રી : સા : –	– : – : રી : મ
પ્યા રી આવ	પ્યા રી આવ	એ ક વાર	ક ર પ્યાર	ચિ ત

રી : મ : – : –	– : – : મ : પ	મ : ગ : – : –	– : – : મ : પ	મ : ગ : – : –
તું	ચ ળ	માં	દુઃ ખ	ના

રી : સા : ગ : રી	સા : – : – : –
દ ળ	માં

પ્રકરણ ૪ થું

વીરરસ.

March Pass. (માર્ચ પાસ.)

ભારતયુદ્ધમાં શૂરવીરો પ્રત્યે સેનાપતિના વચન.

*રાહ ઇંગ્રેજી, તાલ ચતુસ્રજાતિ, ત્રિતાલ, માત્રા $\frac{૮}{૨–૪–૨}$

મધ્યદ્રુતકાળ.

સહુ શૂરા (૨) સજી હથિયારો, રહો હુશયારો ; (૨)
ખુલિ તલવારો, કરમાં ધારો ;
મળિ મળિ મળિ મળિને ચાલો. સહુ—ટેક.
ઉમંગ અતિશય સર્વ ધરિ મનમાં ;
રિપુઓને[૧] રણમાં નિરખીને મારો ; (૨)
દિલથી ડારો, કરિને ન્યારો ; (૨)
શૂર, વીર ધીર ધરી ; (૨)
પળમાં છળ બળથી કળ કરી ; (૨)
સન્મુખ થઇને, અરિદળ[૨] સંહારો ; (૨)
બળવંત બરછી, કર ધરિ તિરછી[૩] ; (૨)
ઉરમાં ભેદો, શિરને છેદો ; (૨)
યમનાં દ્વારો, ઝટ દેખાડો ;
ગિરિવર[૪] કંપાવું, કરિવર[૫] થંભાવું ;
ફણિ[૬] શિર ડોલાવું ; યમ પકડી લાવું ;
ધનુ[૭] શર[૮] લૈ ધાવું, જય કરી હું આવું ;
ચાલો, મારો, મારો, હિંમ્મત ના હારો. સહુ. ૧.

---

* આ ગાયનની ઢબ ઘણીખરી ઇંગ્રેજી રાહને મળતી છે.
૧ શત્રુઓને. ૨ લશ્કર. ૩ વાંકી. ૪ પર્વતમાં શ્રેષ્ટ અર્થાત મેરૂ.
૫ હાથી. ૬ શેષનાગ. ૭ ધનુષ. ૮ બાણ.

$\frac{૮}{૨-૪-૨}$ **B**

ધ, ની	રી : સા	: ધ, ની	રી : સા	: ધ, ની	રી, રી : રી
સ હુ	શૂ રા	સ હુ	શૂ રા	સ છ	હ થિ યા

રી : ધ, ની	સા, સા : સા	સા ‖	ની, સા	ગ : ગ	ગ : રી, ગ	મ : મ	પ : –
રે ર હો	હુ શ યા	રે ‖	ખુ લિ	તલ વા	રે ક ર	માં ધા	રે

પ, ધ : પ, મ	ગ, રી : સા, સા	સા : સા	સા	—
મ ળિ મ ળિ	મ ળિ મ ળિ	ને ચા	લે	

ફી.

ફી

, ગ, : ૃમ,	પ : પ, પ	પ : ધ, સા	ૃની : ધ, પ	ગ, મ : પ ‖	સા, ની : ધ, પ
ઉ મં	ગ અ તિ	શ ય સ	ર્વ ધ રિ	મ ન માં ‖	રિ પુ ઓ ને

			૧-વ.	૨-વ.			
મ, ગ : રી	પ, મ, : ગ, રી	સા : સા	સા : –	સા : ગ, મ	પ : પ	પ : મ, પ	સા : સા
ર ણમાં	નિ ર ખી	ને મા	રે	રે દિલ	થી ટા	રે ક રિ	ને ન્યા

સાં ||	–	સાં :–	રી :–	ગં , રી : સા , ની	ધ , પ : – ||	મ,પં:ધ	પ,ધઃની,સા
શે		શૂ	ર	વી ર ધી ર	ધ રી	પ ળ માં	છ ળ બ ળ

રી :–	સાં , ની : ધ , પ ||	સા , ની : ધ , પ	મ,ગઃરી	પ,મઃગ,રી	સાઃસા	સાઃ– ||
થી	ક ળ ક રિ	સ ન મુ ખ	થઈ ને	અરિ દ ળ	સં હા	રે

							૧-વ	૨-વ.
ધ : નીf	રી : સા	રી : ગ	મ : –	ગ : મ	ધ : પ	ધ : ની	સા : –	સા : ગ , મ
બ ળ	વં ત	બ ર	છી	ક ર	ધ રી	તિ ર	છી	છી ઉ ર

પ : પ	પ : મ , પ	ધ : ધ	ધ ||	પ , પ	ની : ની	ની : ધ , ધ	સા : સા	સાઃ–
માં ભે	દો શિ ર	ને છે	દો	ય મ	નાં દ્વા	રે ઝ ટ	દે ખા	ડો

રી,ગ f :રી,સાં	ની,ધઃધ	ધઃ–	ની,સાંઃની,ધ	પઃપ	પઃ–	ધ,ની f : ધ , પ	મ : મ
ગિરિ વ ર	કં પા	વું	ક રિ વ ર	થંભા	વું	ફ ણિ શિ ર	ડો લા

મ : –	પ , ધ : પ , મ	ગ : ગ	ગ : –	મ , પ : મ , ગ	રી : રી	રી : –	ગ , મ : ગ , રી
ધું	ચ મ પ ક	ડી લા	ગું	ધ નુ શ ર	લૈ ધા	રૂં	જ ય ક રિ

સા : સા	સા : –	સા : –	રી : –	ગ : –	મ : –	પ : –	ધ : –	ધ : –	પ : –
હું આ	તું	ચા	લો	મા	રે	મા	રે	હિં	મ્મ

મ : –	ગ : –	રી : –	સા
ત	ના	હા	રે

શૌર્યતા.

(ઇંદ્રજીતના મૃત્યુથી લક્ષ્મણ ઉપર રાવણનો ક્રોધ).

રાગ માલશ્રી કલ્યાણ, તાલ ચતુસ્રજાતિ સૂલ્ફાગ, માત્રા $\frac{૧૦}{૪-૨-૪}$

દ્રુતકાળ.

હાય જવાલા પ્રગટી ઝલક; (૨)
શૂરવીર બનીને; (૨)
ધારૂં એને મારૂં પળમાં હું; (૨)
દિગંત[1] ડોલાવું, કૃતાંત[2] બોલાવું; (૨). હાય—ટેક.

શમશેર ચલાવી ગરદન કરૂં દૂર, દૂર; (૨)
તાબે કરિ લાવું ચરણે ધરૂં હું; (૨)
એ છે બેઇમાન, બેઇમાન, બેઇમાન, બેઇમાન; (૨)
એ નાદાન, છે હેવાન, લાવું સાન; (૨)
કરૂં હું ચૂર, ચૂર, ચૂર, ચૂર. હાય. ૧.

---

૧ દિશાના છેડા. ૨ યમ.

૧૦ / ૪–૨–૪ B

| સા : — : — : — | ની : — : સા : — | — : — | મ : મ : ગ : મ |
| હાય | જવા લા | | પ્ર ગ ટી ક |

૧-વ. / ૨-વ.

| પ : — : — : — | — : — || પ : — : ગ : ગ | પ : પ | ગ : ગ : — : — | સા : — || ગ : ગ |
| લક | || લક શૂ ર | વી ર | બની | ને || ધા રૂં |

| ગ : ગ | પ : પ : ધ , ધ : સાં | — : સા || ધ : રી | — : રી | રી : રી : ધ : સા |
| એ ને | મા રૂં પ ળ માં | હુ || દિ ગંત | દો | લા વું દૃ તાંત |

| — : સા : સા : સા | ધ : રી | — : રી : રી : રી | ધ : સા : — : સા | સા : સા |
| ઓ લા વું | દિ ગંત | દો લા વું | દૃ તાંત ઓ | લા વું |

શૌર્યતા.

(ઇંદ્રજીતના મૃત્યુથી લક્ષ્મણ ઉપર રાવણનો ક્રોધ).

રાગ માલશ્રી કલ્યાણ, તાલ ચતુસ્ત્રજાતિ સૂલ્ફાગ, માત્રા $\frac{10}{4-2-4}$

કૃતકાળ.

હાય જવાલા પ્રગટી ઝલક; (૨)
શૂરવીર બનીને; (૨)
ધારૂં એને મારૂં પળમાં હું; (૨)
દિગંત[1] ડોલાવું, કૃતાંત[2] બોલાવું; (૨). હાય—ટેક.

શમશેર ચલાવી ગરદન કરૂં દૂર, દૂર; (૨)
તાબે કરિ લાવું ચરણે ધરૂં હું; (૨)
એ છે બેઇમાન, બેઇમાન, બેઇમાન, બેઇમાન; (૨)
એ નાદાન, છે હેવાન, લાવું સાન; (૨)
કરૂં હું ચૂર, ચૂર, ચૂર, ચૂર. હાય. ૧.

---

૧ દિશાના છેડા. ૨ યમ.

૧૦ / ૪-૨-૪ B

સા : — : — : —	ની : — : સાં : —	— : —	મ : મ : ગ : મ
હાય	જવા લા		પ્ર ગ ટી ઝ

૧-વ. પ : — : — : —	— : —	૨-વ. પ : — : ગ : ગ	પ : પ	ગ : ગ : — : —	સા : —	ગ : ગ
લક		લક શૂ ર	વી ર	બ ની	ને	ધા રૂં

ગ : ગ	પ : પ : ધ , ધ : સાં	— : સાં	ધ : રીં	— : રીં	રીં : રીં : ધ : સાં
એ ને	મા રૂં પ ળ માં	હુ	દિ ગંત	ટો	લા હું દૃ તાંત

— : સા : સા : સા	ધ : રી	— : રી : રી : રી	ધ : સા : — : સા	સા : સા
આ લા હું	દિ ગંત	ટો લા હું	દૃ તાંત આ	લા હું

શૌર્યતા.

(ઇંદ્રજીતના મૃત્યુથી લક્ષ્મણ ઉપર રાવણનો ક્રોધ).

રાગ માલશ્રી કલ્યાણ, તાલ ચતુસ્રજાતિ સૂલ્ફાગ, માત્રા $\frac{૧૦}{૪-૨-૪}$

દ્રુતકાળ.

હાય જ્વાલા પ્રગટી ઝલક; (૨)
શૂરવીર બનીને; (૨)
ધારૂં એને મારૂં પળમાં હું; (૨)
દિગંત[1] ડોલાવું, કૃતાંત[2] બોલાવું; (૨). હાય—ટેક.

શમશેર ચલાવી ગરદન કરૂં દૂર, દૂર; (૨)
તાબે કરિ લાવું ચરણે ધરૂં હું; (૨)
એ છે બેઇમાન, બેઇમાન, બેઈમાન, બેઇમાન; (૨)
એ નાદાન, છે હેવાન, લાવું સાન; (૨)
કરૂં હું ચૂર, ચૂર, ચૂર, ચૂર. હાય. ૧.

---

૧ દિશાના છેડા. ૨ યમ.

૧૦ / ૪-૨-૪ B

| સા : — : — : — | ની : — : સાં : — | — : — | મ : મ : ગ : મ |
| હાય | જવા લા | | પ્ર ગ ટી ઝ |

૧-વ.		૨-વ.				
પ : — : — : —	— : — || પ : — : ગ : ગ	પ : પ	ગ : ગ : — : —	સાં : — || ગ : ગ
લક	|| લક શૂ ર	વી ર	ખ ની	ને || ધા રૂં

| ગ : ગ | પ : પ : ધ , ધ : સાં | — : સાં || ધ : રીં | — : રીં | રીં : રીં : ધ : સાં |
| એ ને | મા રૂં પ ળ માં | હુ || દિ ગંત | ડો | લા વું દૃ ષ્ટાંત |

| — : સાં : સાં : સાં | ધ : રીં | — : રીં : રીં : રીં | ધ : સાં : — : સાં | સાં : સાં |
| ભા લા વું | દિ ગંત | ડો લા વું | દૃ ષ્ટાંત ભો | લા વું |

સાં : સાં	— : મં : ગં : રીં	સાં : સાં : ની : ની	ની : —	સાં : — : સાં : સાં
શમ શેર	ચ લા વી	ગર દન ક રૂં	દૂર	દૂર શમ શેર

— : મં : ગં : રીં	સાં : સાં	ની : ની : ની : —	સાં : — : સાં : સા	સાં : સાં	સાં : સાં : ની f : ની f
ચ લા વી	ગર દન	ક રૂં દૂર	દૂર તા બે	ક રિ	લા વું ચ ણેં

— : સાં : ની f :	ધ : —	સાં : સાં : સાં : સા	સાં : સાં : ની f : ની f	— : સાં
ધ રૂં	હું	તા બે ક રિ	લા વું ચ ણેં	ધ

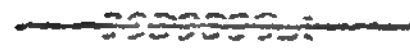
ની f : — : ધ : —	પ : પ : સાં : સાં	સાં : —	ની f : ની f : ની f : —
રૂં હું	એ છે બે ઇ	માન	બે ઈ માન

ધ : ધ : ધ : પ	ની f : ધ	પ : — : પ : પ	સા : સા : સાં : —	ની f : ની f
બે ઈ માન	બે ઈ	માન એ છે	બે ઈ માન	બે ઇ

ની : - : ધ : ધ	ધ : પ : ની : ધ	પ : -	સાં : સાં : સાં : -	ની : ની : ની : -
માન એ ઈ	માન એ ઇ	માન	એ ના દાન	છે હે વાન

સાં : ની	ધ : - : સાં : સાં	સા : - : ની : ની	ની : -	સાં : ની : ધ : -
લા ડું	સાન એ ના	દાન છે હે	વાન	લા ડું સાન

પ : પ : પ : સાં	- : -	ની : - : - : ધ	- : - : પ : -	- : -
ક રૂં હું ચૂર		ચૂર ચૂર	ચૂર	

કપટીને ધિક્કાર.

(ફરશુરામે કરેલો કપટી સહસ્રાર્જુનનો તિરસ્કાર.)

રાગ તિલંગ, તાલ ચતુસ્રજાતિ ત્રિતાલ, માત્રા $\frac{૮}{૨-૪-૨}$

મધ્યદ્રુતકાળ.

પાપી કપટ કેમ કર્યું? (૨)
ન આવી લાજ તું પૂરો પાપી દગાદાર; (૨)
શાણી શાણી તારી વાણી લીધી જાણી હાય. પાપી.—ટેક.

ખળ અતિ ગઇ ગતિ, છળ મતિ થઇ છતિ; (૨)
નીચ તુને વિદાય કરૂં, ધિક્કાર છે, ધિક્કાર છે, બસ. પાપી. ૧

ફિટકાર છે, ફિટકાર છે, તુને બેશરમ, (૨)
ભુલ્યો ભાન, હે નાદાન, તું હેવાન; (૨)
વાળું તુને સાન,
લે આવાર, કરૂં ઠાર, તુને ખ્વાર, હે ગમાર. પાપી. ૨.

૯/૨-૪-૪ B

ની	સા : —	મ , મ : મ , મ	પ , : મ ,	ગ || સા ,	ની . ની : સા
પા	પી	ક પ ટ કે	મ ક	શું || ન	આ વી લાજ

૧-વ. ૨-વ.

રી , ગ : રી , સા	સા , સા : સા . ની સા :	સા : સા , સા સા , ધ : સા , સા
તું પૂ રો	પા પી દ ગા દાર	દાર શા ણી શા ણી ના રી

સા , ધ : સા , સા	સા , ધ : સા	—
વા ણી કી ધી	જ ણી હાય	

સા , સા	ની , સા : રી , રી	ગ , રી : સા , સા	ની , સા : રી , રી	ગ , રી	
ખ ળ	અ તિ ગ ઢ	ગ તિ છ ળ	મ તિ થ ઈ	છ તિ	

સા , સા	સા , સા : ની , સા	સા , સા : ધ , સા	સા , : ધ , સા	સા , : સા
ની ચ	તુ ને વિ હાય	ક રું ધિ ક્કાર	છે ધિ ક્કાર	ધે બસ

					૧-વ.	૨-વ.
૨	સા , મ : ़ મ ,	ગ , ગ : ़ રી ,	સા , ની : ધ , ની	સા : –	સા : સા , ની
	ફિટ કાર છે	ફિટ કાર છે	તુ ને બે શ	રમ	રમ ભુ લ્યો

સા : ની ť , ધ	ની ť : સા , ની ť	ધ : સા , ની ť	સા : ની ť , ધ	ની ť : સા , ની ť
ભાન હે ના	દાન તું હે	વાન ભુ લ્યો	ભાન હે ના	દાન તું હે

ધ : પ , પ	પ , ધ : ની ť	— : સા , ની	સા : રી , સા	ની ť : સા , ની ť
વાન વા ળું	તુ ને સાન	લે આ	વાર ક રૂં	ઠાર તુ ને

ધ : ની ť , ધ	પ
ઝ્વાર હે ગ	માર

પૂર્ણ વીરતાનો દેખાવ.

(રામશરણે ગયેલા વિભીષણ ઉપર રાવણનો પ્રચંડ ક્રોધ).

રાગ કલ્યાણ, તાલ ચતુસ્ત્રજાતિ ત્રિતાલ, માત્રા $\frac{૧૬}{૪-૮-૪}$

મધ્યદ્રુતકાળ.

અનેક તરંગ ઉપડેછે મારા દિલમાંથી
કરૂં એને હું ઠાર, કરૂં એને હું ઠાર; (૨)
પરમ કુટિલ પાપીને પૂરણ કરૂં દુઃખી હું આવાર. (૨) અનેક.—ટેક.

પકડી બાંધી લાવું એને શરણે ધરૂં હું, (૨)
પછી ચલાવું જુલ્મ બેશુમાર શુમાર; (૨)
જેણે મને દગો દીધોછે,
દગો દીધોછે, દગો મુને દીધોછે;
જેણે મને દગો દીધોછે. અનેક. ૧

જલ્દી લાવી કેદ કરૂં એને; (૨)
એ છે ચંડાળ પેમાલ કરૂં એને હું; (૨)
બસ બસ જોઇ મેં તારી હરામી; (૨)
ઝટ પટ કરૂં વિદાય તુને મારૂં શમશેરથી,
કરૂં શિર દૂર દૂર. (૨) અનેક. ૨

૧૬ / ૪–૮–૪	B	રી : ગ : રી : મ	ગ : રી : સા : સા	સા : સા : સા : સા	ગ : ગ : ગ : ગ
		અ ને ક ત	રં ગ ઉ પ	ડે છે મા રા	દિલ માંથી ક

ગ : ગ : મ : રી	ગ , મ : પ : — : પ	ગ : ગ : મ : રી	ગ , મ : પ : — : —
રૂં એ ને હું	ઠાર ક	રૂં એ ને હુ	ઠાર

રી.ગ.રી.:રી.રી.મ.	ગ.રી.સા.:સા.સા.સા.	ગ.રી.સા.:સા.ની.સા	રી:–: :
પ ર મ કુ ટિ લ	પાપીને પૂ ર ણ	ક રૂ દુઃ ખી હું આ	વાર

ગ , ગ : ગ : ગ : મ	રી : ગ , મ : પ : મ	પ : – : ગ , ગ : ગ	મ : રી : ગ : રી
પ ક ડી બાંધી	લા વું એ	ને શ ર ણે	ધ રૂં

સા : — : ગ , ગ : ગ	ગ : મ : રી : ગ , મ	પ : મ : પ : –	ગ , ગ : ગ : મ : રી
હુ પ ક ડી	બાંધી લા વું	એ ને	શ ર ણે ધ

| ગ : રી : સા : સા | ગં : ગ : ગ : ગ | ગ : ગ : મ : રી | ગ , મ : પ : મ : પ | — : — : — ||
| રૂં હું પ | છી ચ લા વું | જુ લમ બે શુ | માર શુમાર | ||

| — | સાં : સાં : સાં : સા | ની : ની : ધ : ધ | ની : ધ : પ : — | : સા : સાં : સાં |
| | જે ણે મુ ને | દ ગો દી | ધો છે | દ ગો દી |

| સાં : - : સાં : - | : ની : ની : ની | ધ : ધ : ની : ધ | પ : — : ગ : ગ | રી : રી : સા : સા |
| ધો છે | દ ગો મુ | ને દી ધો | છે જે ણે | મુ ને દ ગો |

| ની : રી : ગ : રી | સા : — : — : — |
| દી ધો | છે |

| ગ : ગ : ગ : ગ | પ : — : ધ : સાં | — : સાં : સાં : — || સાં : સાં : સાં : સાં |
2 | જ લ્દી લા વી | કેદ ક રૂં | એ ને || એ છે ચં ડાળ |

— : ની : ની : ધ	મ ઽ : મ ઽ : — : ધ	ની : — : સાં : —	ગ : ગ : ગ : ગ
પે માલ	ક રૂં એ	ને હું	બસ બસ જો ઇ

રી : રી : સા : રી	ગ : રી : સા : —	સાં : સાં : ની , સાં : સાં ,	સા : — : સાં : સાં
મેં તા રી હ	રા મી	ઝટ પટ ક રૂં વિ	દાય તું ને

ની : ની : ની : ની	ધ : ધ : મ ઽ : મ ઽ	ધ : ધ : ની : —	સાં : — : સાં : સાં
મા રૂં શમ શેર	થી ક રૂં	શિ ર દૂર	દૂર ઝટ પટ

ની , સાં : સાં , : સાં : —	સાં : સાં : ની : ની	ની : ની : ધ : ધ	મ ઽ : મ ઽ : ધ : ધ
ક રૂં વિ દાય	તુ ને મા રૂં	શમ શેર થી	ક રૂં શિ ર

ની : — : સાં : —
દૂર દૂર

પાપીજન ઉપર વીરકોપ.

(લક્ષ્મણમૂર્છા વખતે રામનો રાવણ ઉપર ક્રોધ)

રાગ જંગલા મિશ્ર સારંગ, તાલ ચતુસ્ત્રજાતિ ત્રિતાલ, માત્રા $\frac{૮}{૨-૪-૨}$

મધ્યદ્રુતકાળ.

પૂરણ પાપીછે, આહા! પૂરણ પાપી છે,
આહા! એતો પૂરણ પાપી છે;
લાવો કોઇતો હથિયાર; (૨)
હે દુષ્ટ! તુને પળમાં હુંતો કરૂં ઠાર. (૨) પૂરણ.—ટેક.

તન મન મારા, પ્રગટી છે જ્વાલા, (૨)
ભય કરિ પૂર, શિર કરૂં દૂર; (૨)
અરે કોઈ આવો, અરે કોઇ ધાવો,
વખત ગુમાવો, નહિં ફરિ આવો,
જલ્દી જાવો, અસિ[૧] ધસિ લાવોરે,
*મારૂં એને આવાર. પૂરણ. ૧.

---

* આ ઠેકાણે શુદ્ધ સારંગ થાયછે જુઓ નોટેશન નિશાની ×
૧ તલવાર.

૮ / ૨-૪-૨ B				૧-વ.	૨-વ.
	ની, સા : રી, સા	ની : –	ધ, પ : ધ	સા : —	મ : મ
	પૂ ર ણ	પા	પી	છે	આ હા

			૧-વ.	૨.-વ.	
ની, સા : રી, સા	ની : —	ધ, પ : ધ	સા : —	મ : મ	રી : સા
પૂ ર ણ	પા	પી	છે	આ હા	એ તો

ની, સા : રી, સા	ની, ધ : પ, ધ	સા : –	ની, સા : રી, સા	ની : –
પૂ ર ણ	પા પી	છે	પૂ ર ણ	પા

ધ, પ : ધ	સા : –	સા : સા	રી : મ	પ : ની, ની	સા : – ‖	સા : –	રી : મ
પી	છે	લા વો	કો ઈ	તો હ થિ	યાર ‖	હે	દુ ષ્ટ

પ : ધ	સા, ની : ધ	— : પ	રી : —	મ : રી	સા : — ‖
તુ ને	પ ળ માં	હું	તો	ક રૂં	ઠાર ‖

રી, મ : રી, મ	મ : મ	પ, પ : પ, પ	પ : પ	સાં, ની ! : ધ, પ
ત ન મ ન	મા રા	પ્ર ગ ટિ છે	જ્વાલા	ભ ય ક રિ

મ : -	પ, મ : ગ !, રી	સા : -	સા, સા : સાં	સાં : સાં	ની !, ની ! : ની !
પૂર	શિ ર ક રૂં	દૂર	અ રે કોઇ	આ વો	અ રે કોઇ

ની ! : ની !	મ, મ : મ, મ	મ : મ	રી, મ : મ, મ	મ : મ	ગ ! : ગ !
ધા વો	વ ખ ત ગુ	મા વો	ન હિં ફ રિ	આ વો	જ લ્દી

ગ ! : ગ !	રી, રી : રી, રી	રી : ગ !, રી	સા : -	સા : -	ની ! : પ
જા વો	અ સિ ધ સિ	લા વો	રે	મા	રૂં એ

મ : રી	— : સા
ને આ	વાર

ધર્મભ્રષ્ટને તિરસ્કાર.

રાગ બિહાગડા, તાલ ચતુસ્ત્રજાતિ ત્રિતાલ, માત્રા $\frac{૮}{૨-૪-૨}$ તથા

તિસ્ત્રજાતિ દાદરા, માત્રા $\frac{૬}{૩-૩}$

મધ્યદ્રુતકાળ.

જા જા જા જા બહુ થૈછે બુદ્ધિ માઠી તારી, (૨)
હરામી કુટિલ કરિ દીધી આબરૂ મારી પાય માલ. જા જા—ટેક.

ધર્મ ભ્રષ્ટ થયો તું (૨)
*પરમ શરમ ધરતું હાય (૨)
નકી થવાની હાની તારી પગલે પગલે લ્હાય લ્હાય. જાજા. ૧.

---

* આ ઠેકાણેથી તાલ દાદરો છે.

૮/૨–૪–૨ B

| ધ : ની | — : ધ | પ : — | રી , રી : ગ , | મ , : ધ , પ |
| જા જા | જા | જા | બ હુ ધૈ | છે ણુ |

| મ : પ , મ | ગ , રી : સા , ની | સા · — || ધ : ની | — : ધ | સાં , સા : સા , સા |
| હ્રિ મા | ઠી તા | રી || જા જા | જા | હ રા મી હૈ |

| ગ , ગ : ગ , મ | પ , પ : ની , ની | ની , ની : ની , | ધ : ની , સાં | — : — |
| ટિ લ ક રિ | દી ધી આ બ | રૂ મા રિ | પા ય માલ | |

| સા : સા , ગ | મ , : પ. | પ : સા | — : — || સાં : સાં : ની | સાં : સાં : સાં |
| ધ ર્મ ભ્ર | ષ્ટ થ | યો તું | || પ ર મ | શ ર મ |

| ગં : ગ : મ | પં : — : — || પ : પ : પં | ધ : પં : મ | ગં : મં : ગં | રીં : ગં : રીં |
| ધ ર તું | હાય || ન ફી થ | વા ની હા | ની તા રી | પ ગ લે |

| મં : ગ : રી | સા : — : ની | સા : — : — | — : — : — |
| પ ગ લે | લ્હા ય | લ્હાય | |

(પિંગળાનું ચરિત્ર જોઈ રાજા ભર્તૃહરિનો કામદેવ પ્રત્યે તિરસ્કાર).

*રાગ બિહાગ, તાલ ચતુસ્રજાતિ ત્રિતાલ, માત્રા $\frac{૧૬}{૪-૮-૪}$

મધ્યદ્રુતકાળ.

હા કામનો શો ભાર ગણું ન લગાર, (૨)
પળમાં પ્રલય કરૂં, (૨)
પાપી છે દુઃખાગાર, (૨)
પ્રબળ બની પ્રહાર કરૂં, (૨)
ક્રોધ જવાળા પ્રગટી અંગે,
હા હા યુદ્ધ કરૂં હું ઉમંગે,
દુષ્ટથી ના ડરૂં. હા કામનો.—ટેક.

અવનિમાં અતિશય મત્ત બની,
મન સિજ[૧] મન થકી મદને ધરે, (૨)
દીન જનને તે દુઃખિત કરે, (૨)
વિષય થકી વિષમાં ધરે, (૨)
અતિ પીડે પ્રાણિને અપાર, (૨)
હા ! ઇશ તું ઉગાર, (૨)
સ્હાય, સ્હાય, સ્હાય, સ્હાય, સ્હાય. હા કામનો. ૧.

---

* આ ગાયનમાં મુખ્ય તો બિહાગની ધ્વનિ રહેછે, પણ પાંચમી, છઠ્ઠી, અને સાતમી લાઈનમાં રાગ બિરવા તથા જંગલાનું મિશ્રણ થાયછે—જુઓ નોટેશન નિશાની ×

૧ કામદેવ.

૧૬
૪–૮–૪

| સા : — | ની : સા : રી : સા | પ : — : — : ગ | મ : પ : — : પ |
| હા | કા મ નો શો | ભાર ગ | ણું ન લ |

| સા : — || — : — | : : સા : ની | ધ : — : — : ની | સા : રી : — : ની |
| ગાર || | પ ળ | માં પ્ર | લ ય ક |

| સા : – : – : – || સા : ની : ધ : – | ની : ધ : પ : – | સા : ની : ધ : – | ની:ધ:પ:– |
| રૂં || પા પી છે | દુઃ ખા ગાર | પા પી છે | દુઃખાગાર |

| રી : સા : ની : ધ | પ : – : – : ગ | મ : પ : –:મ | ગ:–:–:– || ગ : ગ : ગ : ગ |
| પ્ર બ ળ બ | ની પ્ર | હા ર ક | રૂં || ક્રો ધ જ્વા ળા |

| સા : રી : ની : સા | મ :– : ગ :– | ગ : ગ : ગ : ગ | સા : રી : ની : સા |
| પ્રગ ટી અ ગે | હા હા | યુ દ્ધ ક રૂં | હું ઉ મં ગે |

| રી : સા : ની : — | — : પ : — : ધ | સા : — |
| દુ ષ્ટ થી | ના ડ | રૂં |

| ગ : મ | પ : ની : સા : રી | ગ : મ : પ : ધ | પ : મ : ગ : રી | સા : ની : ધ : પ |
| અ વ | નિ માં અ તિ | શ ય મ ત્ત | બ નિ મ ન | સિં . ૯ . મ ન |

				૧-વ.	૨-વ.	
મ : ગ : – : ગ	મ : પ : – : મ	ગ : – : – : –	– : –		ગ : મ	પ : ની : સાં : –
થ કી મ	દ ને ધ	રે			દી ન	જ ન ને

પ : — : — : ગ	મ : પ : — : મ	ગ : —	— : —	રી : સાં : ની : ધ
તે દુઃ	ખિ ત ક	રે		વિ ષ ય થ

પ : – : – : ગ	મ : પ : – : મ	ગ : – : – : –	મ : ગ : રી : –	સાં : – : – : ની
કી વિ	ષ માં ધ	રે	અ તિ પી	ડે પ્રા

સાં : રીં : — : ની	સાં : — : — : —	— : — : પ : —	— : — : — : ગ
ણિ ને અ	પાર	હાં	ઇ

મ : પ : – : મ	ગ : – : – : –	– : – : પ : –	– : – : – : ગ	મ : પ : – : ગ
શ તું ઉ	ગાર	હાં	ઇ	શ તું

મ : – : – : –	પ : – : – : –	ધ : – : – : –	ની : – : – : –	સાં : –
સ્હાય	સ્હાય	સ્હાય	સ્હાય	સ્હાય

પ્રકરણ ૫ મું.

આત્મબોધ.

સંસાર ઉપર વૈરાગ્યવૃત્તિ.

*રાગ નટતિલંગ, તાલ ચતુસ્ત્રજાતિ ત્રિતાલ, માત્રા $\frac{૧૬}{૪-૮-૪}$

મધ્યકાળ.

બહુ દુઃખદાઇ છે જુઠી જગ આ, જુઠી જગ, (૨)
માત પિતા સહોદર[૧] સુત યુવતિ[૨] સગાં, (૨)
કામ નહિં આવે કોઇ અંતે રહે અળગાં, (૨)
સાચું તારૂં નામ જગમાં, (૨)
દે, પ્રભુ મુજને તારી ભક્તિ. (૨) બહુ.—ટેક.

ક્ષણિક[૩] સર્વ, સુખ ગણિને, (૨)
તજું હું મમતા ધરિ સમતા. (૨) બહુ. ૧

એકાગ્ર વૃત્તિ સ્થિર કરિને, (૨)
ભજું હું ભગવાન, તજું અભિમાન. (૨) બહુ. ૨

---

*આ ગાયનમાં "ક્ષણિક સર્વ" એ વાકયથી છેવટ સુધી રાગ તિલંગ રહેછે. જુઓ નોટેશન નિશાની ×

૧ સગા ભાઈઓ. ૨ સ્ત્રી. ૩ અસ્થિર.

૧૬
૪-૮-૪ B

ગ : મ : પ : ધ	ની f : - : ધ : -	પ : - : - : -	ગ : - : મ : -
બ હુ દુઃ ખ	દા ઇ	છે	જુ ઠી

ગ : — : રી : —	સા : — : — : —	ગ : — : મ : —	ગ : — : સા : —
જ ગ	આ	જુ ઠી	જ ગ

*1. 2.

મ : મ : મ : મ	મ : મ : મ : ગ	રી : ગ : રી : મ	ગ : રી : સા : —
મા ત પિ તા	સ હો દ ર	સુ ત સુ વ	તિ સ ગાં

ની f : ની f : ની f : ની f	ની f : ની f : ની f : ધ	પ : ધ : પ : ની f
કા મ ન હિં	આ વે કો ઇ	અં તે ર હે

ધ : પ : મ : -	ની f : - : - : પ	ધ : - : - : મ	પ : - : - : મ	ગ : રી : સા : -
અ ળ ગાં	સા ચું	તા રૂં	ના મ	જ ગ માં

સા : — : પ : ધ	પ : મ : ગ : —	પ : — : ગ : —	રી : — : સા : —
હે પ્ર ભુ	મુ જ ને	તા રી	ભ ક્તિ

* 1	સા : —	ગ : — : મ : —	પ : — : ની : —	સા : રી : સા : ની	સા : —
	ક્ષ	ણિ ક	સ ર્વ	સુ ખ ગ ણિ	ને
* 2	એ	કા ગ્ર	વૃ ત્તિ	સ્થિ ર ક રિ	ને

રી : —	સા : — : ની f : —	પ : — : મ : —	ગ:—:—:—	પ:—:મ:—	ગ: — :રી:—
ત	જુ હું	મ મ	તા	ધ રિ	સ મ
ભ	જું હું	ભ ગ	વાન	ત જું	અ ભિ

સા:—:રી:—	સા:—:ની f :—	પ:—:મ:—	ગ:—:—:—	પ:—:મ:—	ગ:—:રી:—	સા:—:—:—
તા ત	જું હું	મ મ	તા	ધ રિ	સ મ	તા
માન ભ	જું હું	ભ ગ	વાન	ત જું	અ ભિ	માન

મનને પ્રભુ ભક્તિ કરવાનો ઉપદેશ.

રાગ ઝીંઝોટી, તાલ ચતુસ્રજાતિ ત્રિતાલ, માંત્રા $\frac{૮}{૨-૪-૨}$.

મધ્યકાળ.

દિલ કાં નથિ કરતું પ્રભુ થકી તું પ્યાર, (૨)
માનિલે, માનિલે, માનિલે, માનિલે યાર. દિલ.—ટેક.

ખોટી, બાજી, નહિંથા, રાજી, (૨)
સુખથી ભજીલે શ્રી કીરતાર. દિલ. ૧

અરપણ કરિ દે ઇશને, (૨)
તનને, મનને, ધનને, ગ્રહિ મહદ[૧] મગનને,
તિલભર[૨] માનિલે, માનિલે, માનિલે, માનિલે યાર. દિલ. ૨

---

૧ મોટા. ૨ તિલમાત્ર (કિંચિત્.)

૮/૨-૪-૨ B	સા : ની, સા	ની, રી : સા, ની f	ધ, ની f : પ, ધ	સા : મ
	દિલ કાં ન	થિ કર તું પ્ર	ભુ થ કી તું	પ્યાર દિલ
		*૧,		*૨.

સા: સા	ની.સા.ની. :રી.સા.સા.	ની f . ની f . ની f . : ધ . પ . ધ .	સા: મ
દિલ દિલ	મા નિ લે મા નિ લે	મા નિ લે મા નિ લે	યારદિલ

*૧,	સા	રી : ઝ ગ,	સા : ઝ રી,	ની : ઝ સા,	ધ	સા. સા. સા.
	ખો	ટી બા	જી નહિ	થા રા	જી	સુ ખ થી

સા . સા . ની . : ધ . પ . ધ .	સા : મ
લ જી લે શ્રી કી ર	તાર દિલ

સાં, સાં : ગ, રી	સાં , સા : ની	પં, ની : ધ , ની	સાં :—	
અ ર પ ણ	ક રિ દે	ઈ શ	ને	

સાં , સા : ગ	રી , રી : ગ	સાં , સા : રી	ગ,રી:સા,ની	સા , ની : ધ , ની
ત ન ને	મ ન ને	ધ ન ને	ગ્ર હિ મ હ	દ મ ગ ન

સાં : સા , સા	ની.સા.ની.:રી.સા.સા.	ની ſ . ની ſ.ની ſ .: ધ.પ.ધ.	સાં : મ
ને તિલ ભર	માં નિ લે મા નિ લે	મા નિ લે મા નિ લે	ચાર દિલ

જીવને ઉપદેશ.

*રાગ તિલંગ, તાલ ચતુસ્ત્રજાતિ સુલ્ફાગ, માત્રા $\frac{૧૦}{૪-૨-૪}$

મધ્યકાળ.

મન સમજ સમજ તું વૃથા માનિલે, (૨)
ઝટપટ તું, ખટપટ તું, તજ હઠ તું,
જગત આ સ્વપ્ન જાણિલે. મન.—ટેક.

કુડી કાચી કાયા, સાચી નહિં માયા, (૨)
વિષમ ઘણી, વિષય તણિ, વાસના હણી,
હરિ હરિ રટિ પ્રાણી લે. મન. ૧

નહિં કોઇ છે નિજનું, જોને વિચારી, વિચારી; (૨)
દુઃખછે ભારી,
સુખરૂપ નહિં કોઈ સુત વિત[૧] નારી, (૨)
કર તન મન અરપણ સ્થિર ચિત કરિ; (૨)
મોહ જાળમાં ભ્રમિત થઇને ફસિ રહ્યો શું,
પ્રભુપદને પિછાણીલે. મન. ૨

---

* આ ગાયનમાં "નહિં કોઇ છે નિજનું" એ વાકયથી તાલ ત્રિતાલ શરૂ થાયછે. અને તેમાં રાગ આશાવરીનું મિશ્રણ થઈ "કર તન મન અરપણ" એ વાકયથી પાછું રાગ તિલંગનું મિશ્રણ થાયછે—જુઓ નોટેશનમાં નિશાની ⊕ તથા નિશાની ×

૧ દ્રવ્ય.

૧૦ / ૪-૨-૪ B

| સા : સા | ની : રી : સા : ની | પ : મ : ગ : - | મ : પ | - : ની : - : ની |
| મ ન | સ મ જ સ | મ જ તું | વૃ થા | મા નિ |

| સા : - : - : - || સા : ની | સા : ની : પ : - | મ : ગ : પ : મ | ગ : - | પ : મ : ગ : રી |
| લે || ઝ ટ | પ ટ તું | ખ ટ પ ટ | તું | ત જ હૃ દે |

- ચો. ૨ચ

| સા : - : - : - | ગ : મ | પ : ની : સા : રી | સા : ની : સા : - |
| તું | જ ગ | ત આ સ્વ પ્ર | જા ણિ લે |

ચો | સા : ની | સા : ગ : - : મ | પ : - : - : - | ધ : પ | મ : ગ : રી : સા ||
| હૃ ડી | કા ચી કા | યા | સા ચી | ન હિ મા યા ||

| મ : ગ : રી : સા | ની : - : રી : સા | ની ધ : પ | મ : ગ : પ : મ | ગ : રી : સા : - |
| વિ ષ મ ધ | ણી વિ ષ | ય ત | ણી વા સ | ના હ ણી |

| ગ : મ | પ : ની : સા : રી | સા : ની : સા : — |
| હ રિ | હ રિ ર ટિ | પ્રા ણિ લે |

*૨ | સા : સા | ની ' : સા : – : ની ' | ધ : ધ : પ : – | ગ ' : ગ ' : – : સા |
| ન હિં | કો ઈ છે | નિ જ નું | જો ને વિ |

| રી : રી : – : ની ' | સા : સા || પ : ધ | ની ' : – : ની ' : – | ની ' : – : – : – |
| ચા રી વિ | ચા રી || દુઃ ખ | છે ભા | રી |

| ધ ' : ધ ' : ધ ' : ધ ' | ધ ' : ધ ' : ધ ' : પ | મ : પ : પ : મ |
| સુ ખ રૂ પ | ન હિં કો ઇ | સુ ત વિ ત |

| ગ ' : રી : સા : – || સા : રી : મ : મ | મ:મ:પ:પ | પ:પ:ની:ની | ની:ની:સા:સા ||
| ના રી || ક ર ત ન | મ ન અ ર | પ ણ સ્થિ ર | ચિ ત ક રિ ||

| મ : ગ : રી : સા | ની : રી : સા : ની ' | પ : મ : ગ : પ | મ : ગ : રી : સા |
| મો હ જા ળ | માં ભ્ર મિ ત | થ ઇ ને ફે | સિ ર હો શું |

| ગ : મ : પ : ની | સા : રી : સા : ની | સા : — : — : — |
| પ્ર ભુ પ દ | ને પિ છા ણિ | લે |

માયાની પ્રબળતા.

રાગ હમીર, તાલ ચતુસ્રજાતિ એક તાલ, માત્રા $\frac{૧૨}{૪-૪-૪}$

મધ્યકાળ.

અરેરેરે હાય માયા મસ્તાની, (૨)
દુનિયા છે ફાની[૧] હે પ્રાણી, (૨)
ખરૂં લે જાણી નહિં છે હાણી, (૨)
ન કર નાદાની તું, (૨)
જગ જલનિધિમાં[૨] નામ નૌકા[૩] કમલા[૪] કાંતનું, (૨)
છોડી દે છોડી દે કામ ક્રોધ મોહ મિથ્યા માની. (૨) અરેરેરે.—ટેક.

સુરવર[૫] મુનિવર મોટા જ્ઞાની, નિરખીને ધ્યાની, (૨)
મતિ ભરમાણી શાણી, (૨) સકુચાણી વાણી,[૬] (૨)
વખતો વખતે વેદે નેતિ[૭] નેતિ ઉચ્ચારી વાણી. (૨) અરેરેરે. ૧

---

૧ નાશવંત. ૨ સમુદ્રમાં. ૩ વહાણ.
૪ કમળા એટલે લક્ષ્મી તેમના કાંત–પતિ, શ્રી ભગવાન. ૫ દેવમાં શ્રેષ્ટ.
૬ સરસ્વતી. ૭ ન ઈતિ.

૧૨ / ૪—૪—૪ B | મ ડ, પ : ધ , ની : સા : — | ધ : પ : ગ : મ | ધ : — : — : — || (૧—વ.)
| અ રે રે રે હાય | મા યા મ સ્તા | ની ||

* 1,

(૨—વ.) પ, પ : ધ | ની ઁ : — : ધ : પ | મ : — : ગ : રી | : : પ, પ : ધ | ની ઁ : — : ધ : પ |
દુ નિ યા | છે ફા ની | હે પ્રા ણી | દુ નિ યા | છે ફા ની |

| મ : — : ગ : રી | : પ, ધ : ની ઁ : — | ધ : પ : — : રી, ગ | મ : — : ગ : રી ||
| હે પ્રા ણી | ખ રૂં લે | જા ણી ન હિં | છે હા ણી ||

| પ : મ : ગ : પ | મ : ગ : રી : — || પ, પ : પ, પ : પ, પ : પ, મ ડ | ગ : મ ડ : પ : ધ |
| ન ક ર ના | દા ની તું || જ ગ જ લ નિ ધિ માં | ના મ નૌ કા |

| ની, ધ : પ : મ ડ : ગ | રી : — : પ, પ : પ, પ | પ, પ : પ, મ ડ : ગ : મ ડ |
| ક મ લા કાં ત | તું જ ગ જ લ | નિ ધિ માં ના મ |

પ : ધ : ની, ધ : પ	મ S : ગ : રી : —	સા : ની : ધ : સા	ની : ધ : પ : મ S
નૌ કા ક મ લા	કાં ત નું	ઓ રી રે ઓ	રી રે કા મ

ધ : પ : મ : ગ	પ : મ : ગ : રી	સા : ની : ધ : સા	ની : ધ : પ : મ S
ક્રો ધ મો હ	મિથ્યા મા ની	ઓ રી રે ઓ	રી રે કા મ

ધ : પ : મ : ગ	પ : મ : ગ : રી
ક્રો ધ મો હ	મિથ્યા મા ની

૧	સા, સા : સા, સા : સા, સા : સા, ની	ધ : ની : સા : રી	ગ, રી : સા : ની : ધ
	સુ ર વ ર સુ નિ વ ર	મો ટા જ્ઞા ની	નિ ર ખી ને ધ્યા

પ : — : સા, સા : સા, સા	સા, સા : સા, ની : ધ : ની	સા : રી : ગ, રી : સા
ની સુ ર વ ર	સુ નિ વ ર મો ટા	જ્ઞા ની નિ ર ખી

ની : ધ : પ : –	ગ, રી : ગ રી : સા : ની	ધ : પ : ગ, રી : ગ, રી	સા : ની : ધ : પ
ને ધ્યા ની	મ તિ ભ ર મા ણી	શા ણી મ તિ ભ ર	મા ણી શા ણી

ધ , ની : સા : ની : ધ	પ : – : ધ , ની : સા	ની : ધ : પ : –	ધ , ની : સા : ધ, ની: સા
સ કુ ગા ણી વા	ણી સ કુ ચા	ણી વા ણી	વ ખ તો વ ખ તે

સા : સા : ની : ધ	પ : મ ઽ : ધ : પ	મ : ગ : રી : –	ધ , ની : સા : ધ , ની : સા
વે હે ને તિ	ને તિ ઉ ચ્ચા	રી વા ણી	વ ખ તો વ ખ તે

સા : સા : ની : ધ	પ : મ ઽ : ધ : પ	મ : ગ : રી : —
વે હે ને તિ	ને તિ ઉ ચ્ચા	રી વા ણી

મોહિતમનને શીખામણ.

રાગ ભૈરવ કાલિંગડા, તાલ ચતુસ્ત્રજાતિ ત્રિતાલ, માત્રા, $\frac{૧૬}{૪-૮-૪}$

મધ્યદ્રુતકાળ.

મન મૂઢતું[૧] ભજ ભજ; (૨)
નિશદિન શ્રીકાંતા.[૨] મન.—ટેક.

જગત આ જૂઠ જાણી લે, (૨)
સાચું શ્રીહરિનું નામ, (૨)
સમજી લે સુધારી; (૨)
સ્વારથીયો છે સંસાર; (૨)
મમતા તજ તજ જગતણી કરતું પળ પણ નહિં જરાવાર; (૨)
ખરૂં હું કહુંછું, (૨) માન, માન, માન. મન. ૧.
વિષય વાસના[૩] બહુ બુરી છે, (૨)
તે થકિ દૂર, રહે ભરપૂર; (૨)
ધર્મ ધ્યાનમાં, પરમજ્ઞાનમાં, પ્રભુગાનમાં તું (૨) તત્પરથા,
પરતિય[૪] પરધન માત ઉપલ[૫] ગણી; (૨)
જગ જંજાળ, તજ તું હાલ, ભજ ગોપાલ. મન. ૨.

---

૧ મૂર્ખ. ૨ લક્ષ્મીવર. (ભગવાન્.) ૩ ઈચ્છા. ૪ પરસ્ત્રી. ૫ પાષાણ.

૧૬/૪–૮–૪ **B** | : : સા : રી f | ની f : સા :– : ની f | ધ :–:–:– | સાં:સાં:સાં:સાં ||
| મ ન | મૂ ઢ | તું | ભ જ ભ જ ||
+ 1. 2. +

| સા : સા : સા : રી t | મ :— :— : ગ | રી t :— :— :— | રી f :—:સા:— |
| નિ શ દિ ન | શ્રી | કાં | તા |

1 મ :— | પં :— : પ :— | ગ :— :— :— | મ : પ :— :— | —:—:પ:— |
જ | ગ ત | આ | જૂ | ઠ |
+

| ધ f :—:—:— | ધ f :—:ની : ધ f | પં :—:—:— | —:— || ધ f :— |
| જા | ણી | લે | || સા |
+ +

| ધ f :—:—:ધ f | ધ f : ધ f : ધ f :— | સાં :— :— :— | ની : ધ f ||
| સું શ્રો | હ રિ નું | નામ | ||
+

| ધ f : ધ t | ધ f : ધ f :— : ધ t | ધ f :— : સાં :— | —:—: ધ f : ધ f |
| સ મ | જી લે સુ | ધા રી | સ મ |

ધ ઁ : ધ ઁ :—: ધ ઁ	ધ ઁ :—: સા :—	—:—:—:—	ની :—: સાં : ની
ળે લે સુ	ધા રી		સ્વા ર થિ

ધ ઁ :—:—:—	ની :—: સાં : ની	ધ ઁ :—:—:—	મ : મ : મ :—
યો	છે સં	સાર	મ મ તા

મ : મ : મ : મ	મ : મ : મ : મ	ગ ઁ : ગ ઁ : રી :—	ગ ઁ : ગ ઁ : ગ ઁ : ગ ઁ
ત જ ત જ	જ ગ ત ણિ	ક રતું	પ ળ પ ણ

રી : રી : રી : રી	સા :—:—:—	૧-વ-	ધ ઁ ૨-વ-	સાં :—:—:—	ની : ધ ઁ :—: ધ ઁ
ન હિં જ શ	વાર		ખ	રૂં	હું ક

ધ ઁ :—: પ :—	—:—:—	—	ગં :—:—:—	રીં ઁ :—:—:—	ગં :—:—:—
હું છું			માન		માન

મ : ગ : રી ઁ :—	સા :—:—:—
	માન

ધ : ધ : ધ : ની	–:ની:સા:–	રી : રી : –: સા	સા:–:સા:ની
વિ પ ય વા	સ ના	બ હૂ બુ	રી છે

ગ : — : રી : રી	ગ : — : મ : —	ગ:ગ:રી : રી	સા :– : – : –
તે થ કિ	દૂર	ર હે ભ ર	પૂર

ધ :– : ધ : ધ	– : ધ : પ : –	મ : – : મ : મ	— : મ : મ : પ
ધ ર્મ ધ્યા	ન માં	પ ર્મ જ્ઞા	ન માં

ગ : ગ : – : મ	ગ : રી : રી : –	સા : – : – : –	૧–વ – : – : – : –	૨–વ. સા:ની:ધ:ધ
પ્ર ભૂ ગા	ન માં	તું		ત ત્પ ર

પ : – : – : –	મ : મ : મ : મ	મ : મ : ગ : મ	પ : – : પ : પ	પ : પ : પ : પ
થા	પ ર તિ ય	પ ર ધ ન	મા તુ ઉ	પ લ ગ ણિ

સાં : ની : ધ । : –	પ : – : – :–	ધ । : પ : મ :–	ગ – :– : – :–	મ:ગ:રી ।:–
જ ગ જં	જલ	ત જ તું	હાલ	ભજગો

સાં:–:–:–	સાં: ની: ધ । :–	પ : – : – :–	ધ । : પ : મ :–	ગ : — : — : —
પા લ	જ ગ જં	જ લ	ત જ તું	હાલ

મ : ગઃ રી । : —	સા : — : — : —
ભ જ ગો	પાલ

મનને ઊપાલંભ.

---

* રાગ કારી કાન્હરા, તાલ તિસ્રજાતિ દીપચંદી માત્રા $\frac{૧૪}{૩-૪-૩-૪}$ ચતુસ્ર જાતિ ત્રિતાલ, માત્રા $\frac{૮}{૨-૪-૨}$ તથા તિસ્રજાતિ દાદરા, માત્રા $\frac{૬}{૩-૩}$

મધ્યકાળ.

ભમી શું અરે મન ભવે[૧] સાર જોવે, (૨) હાં–ભમી.
વૃથા છે મિથ્યા છે માન મહાન્, (૨)
જન સૌ મોહે માયા જાલે. (૨) ભમી.—ટેક.
ધન ધામ ધરા છે અસાર, (૨)
તેમાં શું મોહ ધરે, (૨)
મમતામાં મન શું મ્હાલે, (૨)
ગરવ ધરવ[૨] શું ધરે જગમહીં, (૨)
હા સુખ દુઃખ આવે, નહિં મન ભાવે, જગત સતાવે, (૨)
છળથી બળથી કળથી જનો ફરે ફંદમાં. (૨) ભમી. ૧
હરિનું શરણુ રાખે તું, (૨)
ચેતને ચેતને,
સુખકર નર હરિનામ, સ્મરણુ કરી શાંત રહે. (૨) ભમી. ૨

---

* આ ગાયનની અસ્તાઈ દીપચંદીમાં છે, અંતરો ત્રિતાલમાં છે; અભોગ દાદરામાં છે—જુઓ નોટેશન નિશાની ⊕

૧ સંસારમાં. ૨ તૃપ્તિ.

૧૪ / ૩-૪-૩-૪ B

ની	સાં : - : -	સાં : - : - : સા	રીં : - : -	રીં : - : - : સા	
ભ	મી	શું અ	રે	મન્ ભ	
રીં : - : -	પં : - : ધ ‌ : પ	મ : ગ : -	મં : - : - : ગ	ગં : - : રી	
વે	સાર	જો	વે ભ	મી	
સાં : - : - : સા	રી : - : -	રીં : - : - : સા	રી : - : -	પં : - : ધ : પ	
શું અ	રે	મન્ ભ	વે	સાર	
મ : ગ : -	મ : - : - : -	પ : ધ : ની	સાં : ની : ધ : પ	મ : ગ : રી	
જો	વે	હાં			

૨.

સાં : - : - : ની	સાં : - : -	સાં : - : - : સા	રીં : - : -	રીં : - : - : સા
ભ	મી	શું અ	રે	મન્ ભ

રી : – : –	પ : – : ધ f : પ	મ : ગ : –	મ : – : – : –	પ : મ : ગ f	મ : ગ f : રી : –
વે	સાર	જો	વે	વૃ થા છે	મિથ્યા છે

મ : ગ f : રી	સા : – : – : – ‖	ની : સા : –	રી : – : – : –	રી : પ : –	ગ f : – : – : –
મા ન મ	હાનૂ ‖	જ ન	સૌ	મો	હે

			૧-વ.	૨-વ.
મ : – : –	રી : – : – : –	ની : – : –	સા : – : – : – ‖	સા : – : –
મા	ચા	જા	લે ‖	

ા.	ની : સા	ગ : મ	પ : ની	સા : રી	ની : સા ‖	ની : સા
	ધ ન	ધા મ	ધ રા	છે અ	સા ર ‖	તે માં

રી : ગ f	– : રી	ની : સા ‖	ની : સા	રી : સા	ની f : પ	સા : –
શું મો	હ	ધ રે ‖	મ મ	તા માં	મ ન	શું

ની ઃપ	ધ ।.પ.મ.	પ.મ.ગ ।.	મ.ગ ।.રી.	મ.ગ ।.રી.
મ્હા લે	જ* ર વ	ધ ર વ	શુ ધ રે	જ ગ મ

સા ઃ–	સા ઃ–	ની, સા ઃ રી, સા	ની । ઃ પ	સા, ની । ઃ ધ, પ
હીં	હા	સુ ખ દુઃ ખ	આ વે	ન હિં મ ન

મ ઃ ગ ।	પ, પ ઃ મ, ગ ।	રી ઃ સા	ની ।.ધ.પ.	ની ।.ધ.પ.	ની । ધ.પ.
ભા વે	જ ગ ત સ	તા વે	છ ળથી	ખ ળથી	ક ળથી

				૧-વ.	૨-વ.
– ઃ મ,	ગ । ઃ–	મ, રી ઃ–	ગ । ઃ રી,	સા ઃ–	સા ઃ
જ	નો	ફ રે	ફં દ	માં	માં

ગ । ઃ ગ । ઃ ગ ।	ગ । ઃ ગ । ઃ ગ ।	રી ઃ— ઃ રી	સા ઃ— ઃ—
હ રિ નું	શ ર ણ	રા ખે	તું

---

* આ ઠેકાણે બે તૃતીયાંશ માત્રા છે, જે ઠેકાણે આવી નિશાની હોય ત્યાં $\frac{1}{3}$ અથવા $\frac{2}{3}$ માત્રા સમજવી. જ્યાં $\frac{1}{3}$ અથવા $\frac{2}{3}$ માત્રાનું પ્રમાણ હોય ત્યાં તાલ દાદરો પણ થઇ શકેછે.

| ગ f : – : રી | સા : – : – | ગ f : – : રી | સા : — : — | મ : ગ f : રી |
| ચે ત | ને | ચે ત | ને | સુ ખ ક |

| સા : ની f : ધ | પ : મ : ગ f | — : — : — | પ : ધ f : પ |
| ર ન ર | હ રિ નામ | | સ્મ ર ણ |

| મ : ગ f : રી | ગ f : — : રી | સા : સા : — ‖
| ક રી | શાં ત | ર હે ‖

પ્રકરણ ૬ ઠું.

આશીર્વચન.

રાજ્યકર્ત્તાને આશીર્વચન.

રાગ ભૈરવી, તાલ ચતુસ્રજાતિ ત્રિતાલ, માત્રા $\frac{૧૬}{૪-૮-૪}$

મધ્યકાળ.

મુદમય[1] મંગળ મૂરતિ, (૨)

કામના પૂરતી, (૨)

મૂરતિ છે રતિના પતિથી અતિ. મુદ.—ટેક.

ગુણગણ આપ નિરંતર ગાઉં, નૃપવર ભૂમિપતિ; (૨)

સુખકર સુંદર મનહર દુઃખહર, (૨) દરશન દ્યો નિત પ્રતિ. મુદ. ૧

હે નરેશ, હમેશ, સુદેશ, વિદેશ, વિશેષ, વધો કીરતિ. મુદ. ૨

---

૧ આનંદરૂપ.

૧૬
૪–૮–૪ B

સા : રી : ગ : મ	ગં : – : રી : સા	– : ધ : – : ની
મુ દ મ ય	મં ગ ળ	મૂ ર

સા : – : – : –	– : ગ : – : રી	ગં : – : – : –	– : રી : – : રી	
તી	કા મ	ના	પૂ ર	

સા : – : – : –	– : ધ : – : પ	ધં : – : – : –	– : પ : – : મ	પ : – : – : –
તી	મૂ ર	તી	છે ર	તી

– : મ : – : ગ	મં : – : મ : મ	– : ગ : – : રી	સા : – : – : ની
ના પ	તી	થી અ	તી

ધં : ધ : ધ : ધ	પં : — : પ : પ	પં : — : ધ : ની
ગુ ણ ગ ણ	આ પ નિ	રં ત ર

ધ : પ : મ : ગ	ધં : ધ : ધ : મ	ધ : — : ધ : ની
ગા ઉં	નૃ પ વ ર	ભૂ મિ પ

રાજ્યકર્ત્તાને આશીર્વચન.

રાગ ભૈરવી, તાલ ચતુસ્ત્રજાતિ ત્રિતાલ, માત્રા $\frac{૧૬}{૪-૮-૪}$

મધ્યકાળ.

મુદમય[1] મંગળ મૂરતિ, (૨)
કામના પૂરતી, (૨)
મૂરતિ છે રતિના પતિથી અતિ. મુદ.—ટેક.
ગુણગણ આપ નિરંતર ગાઊં, નૃપવર ભૂમિપતિ ; (૨)
સુખકર સુંદર મનહર દુઃખહર, (૨) દરશન દ્યો નિત પ્રતિ. મુદ. ૧
હે નરેશ, હમેશ, સુદેશ, વિદેશ, વિશેષ, વધો કીરતિ. મુદ. ૨

---

૧ આનંદરૂપ.

૧૬ / ૪–૮–૪ B |સા : રી । : ગ f : મ | ગ । : – : રી f : સા | – : ધ । : – : ની f |
|સુ દ મ ય | મં ગ ળ | મૂ ર |

| સા : – : – : – || – : ગ । : – : રી | ગ । : – : – : – | – : રી f : – : રી f |
| તી || કા મ | ના | પૂ ર |

| સા : – : – : – || – : ધ । : – : પ | ધ । : – : – : – | – : પ : – : મ | પ : – : – : – |
| તી || મૂ ર | તી | છે ર | તી |

| – : મ : – : ગ । | મ : – : મ ડ : મ | – : ગ । : – : રી f | સા : – : – : ની f |
| ના પ | તી | થી અ | તી |

| ધ f : ધ । : ધ f : ધ । | પ : – : પ : પ | પ : – : ધ f : ની f |
| ગુ ણ ગ ણ | આ પ નિ | રં ત ર |

| ધ f : પ : મ : ગ f | ધ f : ધ । : ધ । : મ | ધ । : – : ધ । : ની f |
| ગા ઉં | નૃ પ વ ર | ભૂ મિ પ |

| સાં :— :— :— | — :— :— :— ‖ ધ f :ધ f :ધ f :ધ f | પ :— :પ :પ |
| તી | | સુ ખ ક ર | સું દ ર |

| ધ f :પ :ધ f :ની f | ધ f :પ :મ :ગ f ‖ ધ f :ધ f :પ :મ |
| મ ન હ ર | દુઃ ખ હ ર ‖ દ ર શ ન |

| ગ f :રી f :સા :ની f | સા :સા :— :ની f |
| દો નિ ત | પ્ર તી |

| સા :સા | સા :સા :— :ધ f | ની f :ની f :— :પ | ધ f :ધ f :— :મ |
| હે ન | રે શ હ | મે શ સુ | દે શ વિ |

| પ :પ :— :ગ f | મ :મડ :મ :ગ f | રી f :સા :— :ની f | સા :— :— :ની f |
| દે શ વિ | શે ષ વ | દો ડી ર | તી |

રાજ્યકર્તાનું યશોગાન.

---

* રાગ ઝીલ્હો, તાલ તિસ્રજાતિ દીપચંદી, માત્રા $\frac{૧૪}{૩-૪-૩-૪}$ તથા

ચતુસ્રજાતિ ત્રિતાલ, માત્રા $\frac{૧૬}{૪-૮-૪}$

દ્રુતકાળ.

નરવર જાઉં વારી, છત્ર ધારી, તપ ધારી; (૨) નરવર.—ટેક.
ફળ પ્રદ કેવા, સુરતરૂ જેવા; (૨)
સુદૃષ્ટિ તમારી, હુમાની[1] છાયા સારી. નરવર. ૧
પૃથિવી પુરંદર, સ્મર સમ સુંદર; (૨)
નિરમાની, દીન દુઃખહર. નરવર. ૨
વિમળતવ યશ છે, સ્થિર ચોદિશ છે; (૨)
કર્ણ જેવા મહાદાની છો,
શૂરાતે પૂરાછો ન્યાયીછો મનથી,
વધજો, વિભવો, ઘટજો રિપુઓ, સુખ સૌ મળજો;
શુભ કરતા, મુદ[2] ભરતા. નરવર. ૩
અવિચળ રહો અવતારી. (૩) નરવર. ૪

---

* આ ગાયનમાં તાલ દીપચંદી અને ત્રિતાલનું મિશ્રણ થયેલુછે, તે આ પ્રમાણે "નરવર" એ વાક્યથી દીપચંદી તાલની શરૂઆત છે. "ફળપ્રદ કેવા" એ વાક્યથી ત્રિતાલ, "સુદૃષ્ટિ તમારી" એ વાક્યથી દીપચંદી તાલ, "પૃથિવી પુરંદર" એ વાક્યથી ત્રિતાલ, "વિમળતવ" એ વાક્યથી ત્રિતાલ, "કર્ણ જેવા" એ વાક્યથી દીપચંદી, "વધજો વિભવો" એ વાક્યથી ત્રિતાલ અને "અવિચળ રહો અવતારી" એ વાક્યમાં પણ ત્રિતાલછે. સિવાય એ વાક્ય ત્રણ વખત બોલવાનુંછે, તેમાં પ્રથમ વખત ચાલતી લયનો ઠાહ, બીજી વખત દ્વિગુણ, અને ત્રીજી વખત ચતુર્ગુણ (ચોગન) કરવાની છે.—જુઓ નોટેશન નિશાની. ⊕

૧ એક જાતનું પક્ષી. ૨ હર્ષ.

૧૪ / ૩-૪-૩-૪	ધ : ની f : સા : રી	ગ f : – : –	– : – : રી : –	સાં : – : –
	ન ર વ ર	જોઉં	વા	રી

– : – : ધ : ની f	રી : સા : –	– : – : ધ : ની f	રી : સા : –	ધ : ની f : સા : રી
છ ત્ર	ધા રી	ત પ	ધા રી	ન ર વ ર

ગ f : – : –	– : – : મ : –	રી : સા : –	– : – : ધ : ની f
જોઉં	હું	વા રી	છ ત્ર

રી : સા : –	– : – : ધ : ની f	રી : સા : –
ધા રી	ત પ	ધા રી

મ : ગ : મ : ગ	પ : – : મ : –	રી : ગ f : રી : મ	ગ f : રી : સા : –
કૃ ળ પ્ર દ	કે વા	સુ ર ત રૂ	જે વા

ની f : – : –	ધ : – : પ : –	ગ : મ : –	પ : – : રી : –	ગ f : મ : –
સુ	દ ષ્ટી	ત મા	રી હુ	મા ની

રી : – : ગ f : –	રી : સા : –
છા યા	સા રી

ધ : ની : ધ : ની	રી : – : સા : –	ધ:ની :ધ:ની	રી:–:સા:–	
પૃ થ વિ પુ	રં દર	સ્મર સમ	સુ દર	

મ : ગ : પ : –	મ : – : પ : મ	ગ : રી : સા : –
નિ ર મા	ની રી ન	દુઃ ખ હર

ગ	મ : પ : ધ : પ	મ : ગ : મ : –	રી : ગ : મ : પ	મ : ગ : રી || –
વિ	મ ળ ત વ	ય શ છે	સ્થિર ચો	દિ શ છે ||

ની : – : ધ : –	ની : રી : –	ગ : – : મ : –	ગ : – : –
ક ર્ણ	જે વા	મ હા	દા

રી : — : સા : —	ગ : — : —	રી : — : સા : —	ની : — : —
ની છો	શૂ	રા તે	પૂ

ધ : – : પ : –	ગ : – : –	રી : – : સા : –	ધ : ની : –	સા : – : – : –	
રા છો	ન્યા	યી છો	મ ન	થી	

| ધ : ની : રી : – | સા : રી : ગ : – | રી : ગ : મ : – | ગ : મ : પ : – | મ : પ : ધ : – |
| વ ધ જો | વિ ભ વો | ઘ ટ જો | રિ પુ ઓ | સુ ખ સૌ |

| પ : ધ : ની : – || રી : સા : ની : ધ | પ : – : ગ : મ | પ : ધ : ની : – |
| મ ળ જો || શુ ભ ક ર | તા સુ દ | ભ ર તા |

| રી : – : સા : – | ની : – : ધ : – | પ : – : મ : – | પ : – : ધ : – | ની : – : સા : – |
| અ વિ | ચ ળ | ર હો | અ વ | તા રી |

| રી : સા : ની : ધ | પ : મ : પ : ધ | ની : સા : રી , સા : ની , ધ |
| અ વિ ચ ળ | ર હો અ વ | તા રી અ વિ ચ ળ |

| પ , મ : પ , ધ : ની , સા : — |
| ર હો અ વ તા રી |

રાજદંપતીને આશીર્વાદ.

રાગ કલ્યાણ, તાલ ચતુસ્રજાતિ ત્રિતાલ, માત્રા $\frac{૧૬}{૪-૮-૪}$

મધ્યવિલંબિતકાળ.

જોડી અવિચળ તું કરજે કૃપા નિધાન; (૨)
વિઘ્ન હરણ સૃષ્ટિ કરણ પ્રભુ,
તારે ચરણ સર્વ શરણ વિભુ,
રિદ્ધિ સિદ્ધિની વૃદ્ધિ,
બહુ દેજે, સુખ કરજે; (૨)
પામો અવનીમાં[1] માન. જોડી.—ટેક.

સૌ હળિ મળિ વાળ કરો વિનતિ, (૨)
હરો કુમતિ, ટળે વિપત્તિ, (૨)
સુમતિ કીરતિ, કરજ નિદાન[2]. (૨) જોડી. ૧.

---

૧ પૃથ્વીમાં. ૧ નિશ્ચય.

૧૬
૪–૮–૪

સા: ધ: સા: રી	ગ: રી: સા: ગ, રી	સા: ની: પ: ધ	સા: –: –: –	
જો ડી અ વિ	ચ ળ તું ક ·ર	જે કૃ પાં નિ	ધાન	
પ: –: પ: મ	ગ: રી: પ: –	પ: મ: ગ: રી	સા: સા: –: –	પ: –: પ: મ
વિ ઘ્ન હ	ર ણુ સૂ	ઇ ક ર ણ	પ્ર ભુ	તા રે ચ
ગ: રી: પ: –	પ: મ: ગ: રી	સા: સા: –: –	સા: ની: ધ: પ	ધ: ની: સા: –
ર ણુ સ	ર્વ શ ર ણ	વિ ભુ	રિ દ્ધિ સિ દ્ધિ	ની વૃ દ્ધિ
–: –: –: –	ગ: મ: ધ: –	પ: –: –: –	ધ: પ: મ: ગ	રી: –: –: –
	બ હુ દે	જે	સુ ખ ક ર	જે
ગ: –: મ: –	–: –: પ: મ	ગ: –: –: –	રી: –: –: –	સા: –: –: –
પા મો	અ વ	ની	માં	માન

1,	સા : – : સા : રી	ગ : રી : સા : ની	ધ : પ : ધ : ની	સા : – : – : –	‖
	સૌ હ ળિ	મ ળિ વ ળિ	ક રો વિ ન	તી	‖

સા : સા : ગ : મ	પ : – : – : –	ગ : રી : સા : ની	ધ : – : – : –	‖
હ રો કુ મ	તી	ટ ળે વિ પ	તી	‖

ગ : મ : પ : –	સા : રી : ગ : –	પ : મ : ગ : રી	સા : – : – : –	‖
સુ મ તી	શ્રી ર તી	ક ર જે નિ	દાન	‖

શુભ પ્રસંગે.

રાજકીય મંડળને આશીર્વચન.

*રાગ પીંલૂ બરવા, તાલ ચતુસ્ત્રજાતિ ત્રિતાલ, માત્રા $\frac{૧૬}{૪-૮-૪}$

મધ્યદ્રુતકાળ.

શુભ ઘરી સુદિન છાજે આનંદ આજે,
વાદિત્ર વાજે બહુ ગાજે મૃદંગ ધ્વનિ. શુભ.—ટેક.
મનહર મજેદાર, મંડપની બની બહાર. (૨) શુભ. ૧
તાતા થૈ, તાતા થૈ, દિગ્ દિગ્ થૈ, દિગ્ દિગ્ થૈ,
છક્ છક્ છુમ્, છક્ છક્ છુમ્, નર્ત્તકી,[૧] કરતી, (૨)
ઇન્દ્રથી, અધિકી, ઉમંગી, સુરંગી, કચેરી, છે ભરી; (૨)
અચળ આ દરબાર, રહો સહુ સરદાર. (૨) શુભ. ૨
સુખ સંપત્તિ, શુભ સુમતિ, (૨)
નિત પામો, જશ જામો, મનકામો, પૂરણ થાઓ;
રેહેજો કાયમ દાયમ[૨] જોડી સહુ સુખમાં; (૨)
નિશિપતિ,[૩] દિનપતિ,[૪] ધ્રુવ અને ધરણી; (૨)
જ્યાં લગી, ત્યાં લગી, ચિરંજીવો, સદા દંપતી[૫] સહુ સુખમાં રહેજો;
સહુ શ્રેય કર જગપતિ, ગુણ નિરમળ તવ અતિ; (૨)
દયા કરી, પ્રેમ ધરી, (૨) જય જય કર તું હે પ્રભુ. શુભ. ૩

---

* આ ગાયનમાં “જય જય કર તું હે પ્રભુ” એ વાક્યમાં લય ધીમી રાખવાની છે. તે નોટેશનથી જણાશે.

૧ વારાંગના. ૨ હમેશાં. ૩ ચંદ્ર. ૪ સૂર્ય. ૫ જોડી.

૧૬ / ૪-૮-૪	સા : ગf : રી : ગf	– : રી : સા : રી	ની : સા : – : રીં
	શુ ભ ઘ રી	સુ દિ ન	ઠા ઠે આ
	+		*૩.

સા : ની : ધf : પ	મ : પ : પ : ની	– : ની : સા : ધf	ની : સા : – : મ
નં દ આ જે	વાં દિ ત્ર વા	જે બ હુ	ગા જે મૃ

ગf : રી : સા : ની
દં ગ ધ્વ નિ

+ *1,2;

*1	પ : મ : પ : મ	ગf : રી : સા : –	પ : મ : પ : મ	ગf : રીં : સા : –
	મ ન હ ર	મ જે દાર	મં ટ પ ની	બ ની બ્હાર
	+			

*2	સા : ની : સા : –	નીf : ધ : નીf : –	ધ,પ:ધ,પ:ધઃ–	પ,મ:પ,મ:પઃ–
	તા તા થૈ	તા તા થૈ	દિ ગ દિ ગ થૈ	દિ ગ દિ ગ થૈ
	+			

મ , ગ : મ , ગ : મ : –	ગf ,રી:ગf ,રી·ગf :–	રી:સા:રી:–	સા : ની : સા : –
છ ક છ ક છુમ્	છ ક છ ક છુમ્	ન ર્ત્ત કી	ક ર તી

| ધ f : પ : ધ f :– | પ : મ : પ :– | મ : ગ : મ :– | ગ : f રી : ગ f :– | રી : સા : રી :– | સા : ની : સા :– ||
| ઈ દ્ર ણી | અ ધિ કી | ઉ મં ગી | સુ રં ગી | ક ચે રી | છે ભ રી ||

| પ : મ : પ : મ | ગ f : રી : સા : – | પ : મ : પ : મ | ગ f : રી : સા : – – ||
| અ ચ ળ આ | દ ર બાર | ર હો સ હુ | સ ર દાર ||

| ની f : ધ : ની f : ધ | પ :– : ગ f : રી | ગ f રી : સા :– || ધ : ની f : રી : સા | : : ધ : ની f |
| સુ ખ સં પ | તી શુ ભ | સુ મ તી || નિ ત પા મે | જ શ |

| રી : સા : : | સા : રી : પ : મ | ગ f : – : ગ f : રી | સા :– : ગ f : રી | સા : ની : – : ની |
| જા મે | મ ન કા મે | પૂ ર ણ | થાઓ રહે જો | કા ચમૂ દા |

| સા :– : રી : મ | મ : ગ f : ગ f : રી | સા : — || — : — | ની f : ની f : ની f : ની f |
| ચમૂ જો ડી | સ હુ સુ ખ | માં || | નિ શિ પ તિ |

| ની f : ની f : સા : ની f | ધ : ધ : ધ : પ | ની f : ધ : પ :– || પ :– . ધ :– | ની f :– :– :– |
| દિ ન પ તિ | ધ્રુ વ અ ને | ધ ર ણી || જ્યાં લ | ગી |

ધ : – : ની f : –	સા : – : – : –	રી : – : ની f : –	– : – : સા : –	ધ : – : – : –	પ : પ : – : ધ
ત્યાં લ	ગી	ચિ ર	જી	વો	સ દા

ની f : – : ધ : પ	મ : ગ f : રી : સા	મ : ગ f : ગ f : રી	સા : – : ગ f : રી
દં	પ તિ	સ હુ સુ ખ	માં રહે જો

સા : ની : – : ની	સા : – : રી : મ	મ : ગ f : ગ f : રી	સા : – : ગ f : રી
કા યમ દા	યમ જો ડી	સ હુ સુ ખ	માં રહે જો

સા : ની : – : ની	સા : – : રી : મ	ધ . ની f . સા . : સા . સા . સા .
કા યમ્ દા	યમ જો ડી	સ હુ શ્રે ય ક ર

ધ . ની f . રી . : સા : –	ધ . ની f . સા . : સા . સા . સા .	ધ . ની f . રી . : સા : –	ધ . ની f . રી . : સા : –
જ ગ પ તિ	ગુ ણ નિ ર મ ળ	ત વ અ તિ	દ યા ક રી

ધf:પ:ધf:–	પ:મ:પ:–	મ:ગ:મ:–	ગ:fરી:ગf:–	રી:સા:રી:–	સા:ની:સા:–
ઈ દ્ર ની	અ ધિ કી	ઉ મં ગી	સુ રંગી	ફ ચે રી	છે ભ રી

પ:મ:પ:મ	ગf:રી:સા:–	પ:મ:પ:મ	ગf:રી:સા:–
અ ચ ળ આ	દ ર બાર	ર હો સ હુ	સ ર દાર

નીf:ધ:નીf:ધ	પ:–:ગf:રી	ગf રી:સા:–	ધ:નીf:રી:સા	::ધ:નીf
સુ ખ સં પ	તી શુ ભ	સુ મ તી	નિ ત પા મો	જ શ

રી:સા::	સા:રી:પ:મ	ગf:–:ગf:રી	સા:–:ગf:રી	સા:ની:–:ની
જા મો	મ ન કા મો	પૂ ર ણ	થાઓ રહે જો	કા યમૂ દા

સા:–:રી:મ	મં:ગf:ગf:રી	સા:–	–:–	નીf:નીf:નીf:નીf
યમૂ જો ડી	સ હુ સુ ખ	માં		નિ શિ પ તિ

નીf:નીf:સા:નીf	ધ:ધ:ધ:પ	નીf:ધ:પ:–	પ:–:ધ:–	નીf:–:–:–
દિ ન પ તિ	ધ્રુ વ અ ને	ધ ર ણી	જ્યાં લ	ગી

ધ : – : નીf : –	સા : – : – : –	રી : – : નીf : –	– : – : સા : –	ધ : – : – : –	પ : પ : – : ધ
ત્યાં લ	ગી	ચિ ર	જી	વો	સદા

નીf : – : ધ : પ	મ : ગf : રી : સા	મ : ગf : ગf : રી	સા : – : ગf : રી
દ	પતિ	સહુ સુ ખ	માં રહે જો

સા : ની : – : ની	સા : – : રી : મ	મ : ગf : ગf : રી	સા : – : ગf : રી
કા યમ દા	યમ જો ડી	સહુ સુ ખ	માં રહે જો

સા : ની : – : ની	સા : – : રી : મ	ધ . નીf . સાં . : સા . સા . સા .
કા યમ્ દા	યમ જો ડી	સહુ શ્રે ય ક ર

ધ.નીf.રી.:સા:–	ધ .નીf.સાં. : સા . સા. સા.	ધ.નીf.રી.:સા:–	ધ.નીf.રી.:સા:–
જગ પતિ	ગુણ ગિ ર મ ળ	તવ અતિ	દયા કરી

ધ.નીf.રી.:સા.:	ધ.નીf.રી.:સા:	ધ.નીf.રી.:સા:	રી:–:–:–	સા:–:–:–
પ્રે મ ધ રી	હે થા ક રી	પ્રે મ ધ રી	જ	ય

નીf :–:–:–	ધ:–:–:–	પ:–:–:–	મ:–:–:–	ગf :–:–:–	–:–:–:–
જ	ય	ક	ર	તું	

મ:–:–:–	–:–:–:–	રી:–:–:–	–:–:–:–	સા:–:–:–	–:–:–:–
હે		પ્ર		ભુ	

–:–:–:–	–:–:–:–

સમાપ્ત.

PRINTED AT THE "TIMES OF INDIA" PRESS, BOMBAY